MISSZIÓS ÚTRAVALÓK

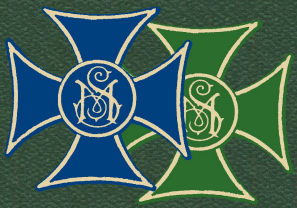

Farkas Edith S. M.

1925

MISSZIÓS ÚTRAVALÓK

I. KÖTET

1925

KIADJA
A SZOCIÁLIS MISSZIÓTÁRSULAT
BUDAPEST, I, KRISZTINA-KÖRÚT 125—127—129.

Nihil obstat.

Dr. Ladislaus Babura
censor dioecesanus.

Nr. 3646.

Imprimatur.

Strigonii, die 3. Novembris 1925.

Julius Machovich
vicarius generalis.

251073. — Apostol-nyomda r.-t. Budapest, VIII Horánszky-utca 20

ELŐSZÓ.

27 éves missziós tevékenységem folyamán sok előadást kellett tartanom és sok cikket megírnom, mely előadások és cikkek anyagából kiragadok egy kötetnyi példát és kis históriát, hogy azt munkatársaim rendelkezésére bocsássam.

Olvasóim egy része előtt egyik-másik példa már ismeretes, amennyiben „Útravaló" címen több megjelent a Keresztény Nő hasábjain, valamint leányaim is évek óta használják ezt az anyagot Budapesten és vidéken szervező előadásaikban.

Ami ebben a missziós gyüjteményben nincsen tőlem, az van szent Ignáctól, Rodrigeztől; van különösebben Prohászka püspöktől; de van Schütz Antal, Fr. W. Foerster, C. Oliphant, K. Hilty és mások

műveiből is. Nem írtam oda, hogy melyik kitől van, sok munkába került volna ezt pótlólag megállapítanom s azt gondoltam, aki foglalkozik ezekkel, úgy is tudja, aki pedig csak most fog hozzá. Kempis Tamás tanácsát követve, ne nézze a személyt, aki mond valamit, hanem nézze azt, amit mond.

Egy kis tarisznya vetőmag akar tehát ez a gyűjtemény lenni, hintsünk belőle Isten nagyobb dicsőségére a magyar katholikus lélek jó termőföldjébe.

Budapesten, 1925 szeptember hó.

Farkas Edith S. M.

I.

JÉZUST BÍRNI.

Egyik tanulmányútam folyamán Hamburgban láttam az egyik matrózotthonban egy férfit, aki 17 év óta mást nem tesz, mint a pincében a matrózotthon számára egész nap vajaskenyeret ken.

Békésen és derülten ült a sok kenyér és vaj között, kedves, tiszta tekintettel nézett reám és kérdésemre, hogyan érzi itt magát, azt felelte: „Ich habe Jesum und das genügt!" Jézus vele van s ez elégséges neki. Története az, hogy 17 évvel ezelőtt dulakodás közben a töltésről lelökött egy embert s az belehalt, ő pedig vezeklésül ezt az életmódot és foglalkozást választotta.

Sok szépet láttam ezen az úton, de mondhatom, ennél fenségesebbet nem. Mélységes hatást tett rám s nem is fogom elfelejteni

soha. Azóta sokaknak elmondottam. És sokan merítettek ebből a példából erőt, kitartást.

17 év óta napról-napra, sivár milieuben, „unalmas" munkában, változatosság nélkül, ambició nélkül él ez az ember s gazdag lelket hordoz magában. Másoknak is áldás, mert békét, megnyugvást, meleget s világosságot áraszt rájuk. Ezt tehetjük mi is, ha Jézus a mienk! „Ich habe Jesum und das genügt . . ."

Mi neki a külső világ?! Ő önmagába néz és az ő Jézusa neki egy véghetetlen gazdag, örök, gyönyörűséges világ! Szép, nemes lelkek, mintha művészi dómok lennének. E dómoknak színes üvegablakait mi csak kívülről nézzük s azokon sötétes körvonalakat látunk. De ha a lelkekbe, ezekbe a dómokba belépünk, akkor azokon át, mint a dómok festett üvegablakain át, az Úrnak és az ő szenteinek képét látjuk.

Uram Jézus maradj velem s éljek én, de már nem én, hanem Te élj énbennem.

II.

SORSUNK FORGANDÓSÁGÁRÓL.

Csekély élettapasztalat kell ahhoz, hogy a dolgok állandó változékonyságát belássuk.

Freysingeni Ottó püspök, meghalt 1158-ban, „Két álomról" című könyvében azt írja II. Berchtold zähringeni hercegről, hogy az a legnagyobb nyájassággal biztatta azokat a stafétákat, akik remegve jelentek meg előtte azért, hogy egy szomorú híradást jelentsenek, mondván: „Szólj csak bátran, fiam, mert jól tudom, hogy a vígság a szomorúsággal, a szomorúság pedig a vígsággal változik, úgy hogy egyre megy, melyik jön előbb". — Így csak vitéz ember beszél.

Mekkora lelki nyugalomra, békére, sőt boldogságra tesz szert az ember, ha ezt a közömbösséget elsajátítja s nem játéklapdája többé az eseményeknek és eshetőségeknek.

És vajjon ennek mi a titka?

A léleknek mélységes bekapcsolódása Istenben. Tudni ugyan tudom, sőt mások vígasztalására citálom is, hogy „egy fűszál nem hervad el a réten, egy hajszál nem esik le fejünkről Isten tudta és akarata nélkül". De ez nem elég, ennek a tudatnak életté kell válnia bennem, hogy úgy a nagy eseményeknél és rázkódtatásoknál, mint pedig az élet mindennapi ezer aprósága, kellemetlensége közepette is élénken érezzem: minden, ami velem történik, Isten intézkedése és javamra válik, ha az Ő kezéből fogadom. De nemcsak a javamra válik, hanem ezekből készítgetem, ezekből szövöm az én lelki életem szövedékét és iparkodom, hogy művésze legyek ennek a szövészetnek.

III.

A SZENT SZEGÉNYSÉG ÁLDÁSA.

Polikrates samosi király egy filozófusnak egykor nagyösszegű pénzt ajándékozott. A tudós ember magánkívül volt örömében és azonnal elhatározta, hogy tanulmányait abbanhagyja és kereskedő lesz. Ezentúl tehát járta a vásárokat, érdeklődött az árak iránt, piac iránt, kilátások és bekövetkező fordulatok iránt és ez a sok anyagi gond, tervezgetés, csalódás egészen megnehezítette fejét és szomorúvá tette szívét. Amit nappal elhatározott, azt éjjel álmatlanságában visszavonta és mást eszelt ki, úgy hogy nyugalmának, békességének teljesen vége volt. Ekkor így kiáltott fel: „Amióta azt az átkozott pénzt házamba hoztam, boldogtalan ember vagyok! A legjobb üzletem, amit eszerint tenni tudok, ha a pénzt visszaviszem oda, ahonnan hoztam". A

következő reggel elvitte a kincset Polikrates királyhoz s így szólt; „Uram vedd vissza a pénzt, nem akarok róla többé tudni, tönkretette az életemet.“

A filozófus jól cselekedett. Pénz és boldogság két különböző dolog. Nagyon ritkán laknak egy fedél alatt, a legtöbb esetben azonban kiűzik egymást. Aki az Isten békéjét magában hordja, az a leggazdagabb ember s ez a boldogság örökké tart, azért iparkodjunk ezt magunknak megszerezni.

IV.

LAVREDAN, A HITETLEN FRANCIA IRÓ VALLOMÁSA.

„Mindig csak nevettem a hitet — és bölcsnek tartottam magamat. A nevetéstől azonban elment a kedvem, mert hazámat vérezni és sírni láttam. Az utcán álltam és néztem a háborúba vonuló katonákat. Mily szépen mentek a halálba. Elmentem közéjük és ott újra megtanultam a Hiszek-egyet: Hiszek egy Istenben. Láttam, hogyan viselik a családok a hősi halottjaikért való gyászt és azt mondtam magamnak: mégis csak fölséges vígasz az örökéletben hinni és egy örök hazára gondolni, mikor a földi-haza ily szomorú állapotban van.

Mily rettenetesek és gyógyíthatatlanok annak a népnek sebei, melynek ereiben nem folyik balzsamként Annak a véréből egy csepp, Kinek nevét ajkamra venni nem

merem, Ki oly jó volt hozzám és Ki iránt én oly hálátlan voltam. Mi lenne Franciaországból, ha gyermekei hívők nem lennének és asszonyaik nem imádkoznának. Franciaország, Franciaország térj meg őseid hitéhez! Az istentelenség egyenlő a tönkremenéssel. Nem tudom élek-e még holnap, csak azt tudom, hogy irodalmi tevékenységem megcáfolásául és befejezéseül közhirré kell tennem, hogy én, Lavredan, a hitetlen író, nem merek, mint Istentagadó meghalni. Nem a pokoltól való félelem indít erre a behódolásra, hanem az a gondolat, hogy igenis van Isten és hogy szörnyű attól távol lenni. Áldom azt az órát, mikor térdre esve elmondhattam:

„Hiszek, hiszek, hiszek Istenben!"

Ez a vallomás az emberiség üdve és éneke is, aki ezt nem ismeri, az sötétségben él.

V.

KÉT ÉLET, KÉT HALÁL.

Mentone magas fekvésű temetőjében felséges hegyektől körülvéve a mérhetetlen kék tengerre néző kilátással két sír domborodik egymás mellett. Az egyikben német kereskedő nyugszik, ki a halálos ágyáról, anélkül, hogy Istenével közelebbről megismerkedett volna, átment a túlvilágba. A plébános ismételten meglátogatta, azonban sem barátságos, sem komoly intelmeivel nem tudott a beteghez hozzáférni. Miután tudta, hogy a beteg napjai megvannak számlálva, egy alkalommal azt mondta neki: „Gondolja meg, hogy az áll az Írásban: rettenetes az élő Isten kezeibe esni!“ A beteg fiatalember megrendült, elkomolyodott, de nem tért meg. Halálos óráján folyton azt ismételgette: „Rettenetes — rettenetes —“ és kétségbeesve halt meg.

A második sír egy német orvostanhallgatót rejt magában, aki telve bizalommal a mentonei napsugár iránt ment a messze távolba. A különben gyógyító földi napsugár őrajta segíteni nem tudott többé, azonban lelkébe hullott az örök nap fénye és ez lényegesen segített rajta. Őnála is járt a plébános. Első látogatásánál ágyon kívül találta a beteget, aki neki megigérte, hogy nemsokára az Istentiszteletnél harmoniumozni fog. Mire újra jött a pap, a beteg már ágyban volt. Állapota aztán napról-napra rosszabbodott és szemmel láthatólag közeledett a vég. A Megváltóba vetett hite azonban élénk volt és erősen tartotta a betegben a reményt. Utolsó nap a szentségekhez járult s este melegen búcsúzott őt ápoló édes anyjától azzal, hogy viszontlátásra: aztán nyugodtan elaludt és nem ébredt fel többé.

Íme két sír, két embersors! Két élet, két döntés, két halál, két örökkévalóság.

Ki csinálja?

Minden emberéletbe bele van szőve két akarat: az isteni s az emberi, — isteni s emberi indokolás, isteni hívás s emberi magatartás, a süket fül vagy a készséges elindulás. Az Isten vonz, úgyis, hogy aka-

ratát s fölségét s hajlíthatlan törvényét elénk adja s úgy is, hogy vonz s biztat, édesget s segít. Az ember pedig nem tagathatja sem az élet titokzatosságát, sem az eszményi szépnek s jónak vonzását. sem az élet elégtelenségének érzését, de megkötheti magát s azt mondhatja: igen, igen, valami mélységes s fölséges, sőt rettenetes az élet értelme, de jőjjön, ami jönni akar; én nem indulok Isten felé.

A másik meg azt mondja; igen jőjjön, mert úgy is eljön, a vég, de Isten kegyelméből azt én határozom meg, hogy kegyelmes, irgalmas, biztató s dicsőséges legyen.

VI.

CIGARETTA ÉS PIOCA.

— „Ön naponta 30—40 cigarettát szív el?“
— „Igen“.
— „És nem hiszi, hogy ez Önnek árt?“
— „Egyáltalán nem!“

Az orvos fejét csóválja, azután pedig mosolyogva belenyúl egy üvegbe és kivesz egy piócát. „Majd mutatok Önnek valamit, tartsa ide a karját!“

A cigarettázó odanyujtja halvány karját és az orvos ráhelyezi a piócát. A pióca azonnal hozzá is fog a vérszíváshoz. Szemmel láthatólag kövérebb és kövérebb lesz, egyszerre elkezd rángatódzni, leesik és megdöglik.

— „Lássa, ez az Ön vérének hatása a piócára. Az állat megdöglött az Ön vérétől!“

— „De feltételezem, hogy a pióca nem volt egészséges.“ Mondja a cigarettázó.

— „Hogy beteg pióca volt. Jó, próbáljuk meg egy másikkal", mondja az orvos és egy másik piócát rak a beteg karjára.

— „Jól van, ha ez a pióca is belepusztul az én vérem ivásába, akkor megfogadom, hogy ezentúl naponta csak 10 cigarettát szívok." Amíg ezt a beteg mondja, a második pióca is rángatódzik, lehull a karjáról és megdöglik. Néhány perc mulva a harmadik is és még egy negyedik pióca is.

— „Doktor úr", szólal meg a paciens erre, „gondolom, Önnek igaza van!"

Nem borzadna meg sok ember a saját vérétől, a lelkétől s életétől, ha igazán öntudatára jutna, hogy mennyi méreg és mennyi élettagadás s életrontás rejlik benne?

VII.

A HIÁNYOS ÖLTÖZKÖDÉS DIVATJA.

X. község varrónője megtért az ott tartott missziók alatt. Másnap divatlapokkal a hóna alatt megjelenik a Páter előtt és kéri, jelölné ki neki, milyen divatok szerint szabad ezentúl varrnia, milyenek szerint nem.

Ezen a buzgóságon mindenki mosolyog: pedig szó, ami szó, a varrónő jól akar szabni s varrni, még pedig a saját életét akarja az isteni ízlés s divat szerint megszabni.

Mindenben, a divatban is Isten adjon irányt. Csak így jön el Krisztus „szociális királysága".

Sem a Missziótársulat, sem más vallás-erkölcsi alapon álló intézmény nem varrathat oly ruhákat, melyek egy szigorúbb felfogás és ízlés szerint kifogásolhatók. Ugyanez áll az egyesekre is.

Nem igaz katholikus tehát az a varrónő vagy rendelő, aki divatkérdésekben nem ragaszkodik az elvekhez.

Sohasem történt még az, ami most, hogy Rómában a Vatikánban kénytelenek voltak ruhacenzurákat előírni, mert előfordult, hogy magasrangú asszonyok „lehetetlen" öltözetben akartak audienciára menni a Szentatyához. Még templomainkban sem történt soha, ami most nap-nap után előfordul, hogy az áldoztatórácstól kénytelenek az áldozató papok a hiányosan öltözött nőket elutasítani.

Azt mondja Dávid Star amerikai biologus, hogy a nők hiányos öltözködési divatjának a férfiak az okai, mert ha nem volnának olyan dekadensek, mint amilyenek főleg a világháború óta, melyben tudvalevőleg a férfivilág színe-java elesett (tisztelet a kivételeknek), nem tűrnék, hogy feleségeik, leányaik és nővéreik ilyen tisztességtelenül járjanak.

VIII.

A LÁNC OLY ERŐS, MINT AMILYEN ERŐS A LEGGYÖNGÉBB SZEME.

Egy keresztes lovag hadvezérről tudjuk, hogy mikor X. török várost ostromolták s azt kapitulációra kényszerítették, a törökök küldöttséget küldtek hozzá azzal a kérelemmel, hogy vérontás nélkül adhassák át városukat, egyetlen kikötéssel, hogy Mohamed szobrát nem bántja. A hadvezér rövid gondolkodás után elutasította a kérelmezőket és elfoglalta a várost. Első dolga volt a törökök szobrát lerontani s mi történt? A szobor belseje tele volt az egész vidék aranyával, ezüstjével, drágaköveivel. A kincs a keresztes lovag lábai elé hullott elvhűsége jutalmául.

Így van ez sokszor a mindennapi életben is, valamely előnynek elvhűségből való elutasítása vagy bizonyos áldozat

meghozatala gyakran nem sejtett anyagi előnyökkel is jár ránknézve. Mindenesetre azonban lelkünket és jellemünket erősíti és nagyobb haladásra képesíti. Egy szentünk mondja: Nincs más módunk haladni, mint a kísértés idején erősen kitartani és ellentállni. Bizony a lánc is olyan erős, amilyen erős annak leggyöngébb szeme, a mi erényünk és jellemünk is oly erős, amilyen erősek vagyunk jellemünk leggyöngébb pontján. Imádkozzunk mindig az állhatatosság kegyelméért és gyakoroljuk magunkat állhatatosan és rendszeresen, hogy ellentállni és kitartani tudjunk. Ez a gyakorlás az aszkezis. Az aszkezis állhatatos gyakorlása magával hozza a lélekjelenlét s a pillanatnyi önfeltalálás kegyelmét is. Tapasztalati tény, hogy aki rendszeres aszketikus életet él, az a legnehezebb pillanatokban sem veszíti el lélekjelenlétét és Istentől oly csodálatos vezetést élvez, hogy a legtöbb esetben tudja, éppen mit kell tennie.

IX.

A MUNKA ÁLDÁSÁRÓL.

Értékes, nagyszerű ajándékot adott a Teremtő a föld gyermekének, mikor a munkát adta neki.

Van szívednek sebe, mely nem akar behegedni, amely szürkére festi nappalaidat, meggyötri éjszakáidat, menj az élet erős s kemény asszonyához, a munkához s az oly tiszta szemekkel néz majd reád, oly csengő hangon szólít meg, hogy szavát megfogadod s teszesz amit ő akar s ajánl neked. Idővel majd meglátod magadon a hatást s magasra emeled fejedet és teli tüdővel szívod az élet friss levegőjét.

Ha lidércfény után szaladtál és ingó talajon a csüggetegség hinárjába keveredtél, szegődjél Munka-nagyasszonyhoz, aki markos kézzel kiemel a hinárból és ismét biztos talajra állít.

Elveszítetted talán valamiféle javadat, fordulj a Munkához, ehhez a gazdag asszonyhoz, aki üres szíveket és üres zsebeket mindig újra meg bír tölteni.

Ha meguntad valamennyi társadat, ültesd asztalodhoz a Munkát életed utolsó napjáig.

Mert ő a legjobb embered, óvja egészségedet, erősíti izmaidat, fűszerezi ételedet és megsózza még a lelkedet is, hogy el ne romoljék; mindennap biztató szavakkal súgja füledbe értékedet s ugyanakkor megóv a kevélységtől kisebb-nagyobb kudarcaival. Lakomáidon ő adja az igazi jókedvet, serlegedhez ő adja az igazi szomjúságot és minden este ő zárja le anyai ujjaival álomra szemedet. (Keller után.)

X.

SZENTEK VAGY BOLONDOK?

Hans Jakobtól, a badeni kath. irótól.

Mily bolondok vagyunk mi emberek a világ szeretetében, a mi világias életünkben, világi tülekedéseinkben. Úgy viselkedünk, mintha ez a világ egy örökkévalóság lenne és gondtalanul éljük bele magunkat e vélt örökkévalóságba. Vadászunk és hadakozunk pénzért, javakért, dicsőségért, mintha nem is várna ránk a halál, mely mindezeket a dolgokat teljesen elértékteleníti. Mindig azt kivánjuk, amink nincs és mikor megkaptuk, akkor minden elveszti értékét.

Azokat az embereket, akik a világot és ami abban van, helyesen ítélik meg, bolond embereknek tartják. Ezek az emberek a szentek. A mult századnak egy

ilyen szentje, Vianney arsi plébános igazán mondhatta: „Hogy szentekké lehessünk, a világ szemében bolondokká kell lennünk."

Csak a szentek ismerik fel a hiúságok hiúságát minden földi dologban és aszerint is élnek. A földet az ő tovaröppenő perceivel nagyon kicsinynek találják a telhetetlen emberi szív szükségleteinek kielégítésére, örök javakat és élvezeteket keresnek s e földi világon túl egy nagyobb, tökéletesebb örök világot sejtenek.

És csakugyan, mit használ a hódítónak az ő hatalma, a lángésznek az ő művészete és tehetsége, ha mind e kiválóságokból és nagyságokból csak elporladás és halál származik. Egyedül a szentek tartanak rendületlenül a halhatatlanság célja felé, a többi bolond ember pedig itt lenn keresi boldogságát és nem találja, vagy pedig kétfelé sántít, amennyiben Istennek és a világnak egyszerre akar szolgálni.

A világ a szentek igyekvését balgatagságnak mondja, pedig a világ fiai a balgatagok. Hogy ez így van és hogy egyedül a szentek boldogok ezen a földön, mert ők a legokosabbak, ezt mutatja az a két-

ségtelen tény, hogy nem létezik oly szent, aki boldogtalan volt és oly dolgokról panaszkodott, melyekről a bolond világfiak tömege jajgat.

XI.

ANDREA ÉS LEONARDO.

1470-ben Andrea Verocchio, a hírneves mester, végét járta. Műtermében egyetlen egy tanítvány dolgozott csupán, vézna, halvány, félénk fiú, ki munkájában teljes önfeledettséggel merült el. Egyik reggel bejön a műterembe a mester öreg cselédje és így szól a fiatal festőhöz: „A mester beszélni óhajt veled, jöjj azonnal hozzá.“ A tanítvány azonnal félreteszi ecsetjét és palettáját s a beteghez siet. „Leonardo“ szól a művész, „érzem, hogy meghalok, teljesíted-e utolsó kérésemet?“ A fiatal ember térdreborúlt és hévvel ragadja meg a mester reszkető lázas kezét: „Parancsolj velem, hisz tudod, nincs az az áldozat, melyet érted meg ne tudnék hozni!“

„Fessd meg fiam, helyettem azt az oltárképet, melyet Szent János temploma számára megkezdtem. Könnyebben tudok meghalni, ha ezt megigéred nekem." E szavakra Leonardo lelkében súlyos tusa kezdődött, csak úgy tombolt a vihar lelkében, alig tudott felelni. „Mester, édes drága mester, hisz én erre képtelen vagyok. Jaj, hogyan akarsz tőlem olyat, aminek teljesítése nem akaratomon, hanem gyarlóságomon, képtelenségemen fordul! Hisz te tudod legjobban, mire képes a te szegény kis tanítványod. Egy ecsetvonással elrontanám a te felséges mesterművedet." Verocchio szemében már az örökkévalóság fénye derengett. Határtalan szeretettel nézett tépelődő tanítványára: „Bízd azt rám fiam és eredj, teljesítsd utolsó akaratomat." — „Istenem," fohászkodott Leonardo, „segíts meg tehát Te ennek az erőimet messze túlhaladó feladatnak teljesítésében, mert kegyelmed nélkül véghez nem vihetem. Én érzem, hogy kontárkézzel nyúlok ehhez a mesterműhöz, de a mesterem iránt való szeretet talán ihletni fog."

És nekilátott a munkának, lázasan dolgozott, hogy mestere minél többet láthas-

son még munkájából. Három hét mulva annyira haladt, hogy bevihette a képet mesterének halálos ágyához. Andrea Verocchio hosszú, forró pillantással nézte a képet, azután visszahanyatlott párnáira. „Fiam, nyugodtan halok meg, Andrea Virocchio csillaga bátran letünhet a művészet egéről, mert pirkad már a ragyogó nap, melynek Leonardo da Vinci a neve" és boldogan meghalt.

Valamennyiünk mestere az Úr Jézus hasonló megbízást hagyott ránk, keresztényekre. Minket bízott meg azzal, hogy azt a művet, melyet ő a lelkek üdvözítésére isteni módon megkezdett, hogy azt mi folytassuk és befejezzük. Két módon kell nekünk az ő arcának isteni vonásait reprodukálni. Először saját lelkünkön, másodszor felebarátainkén.

Saját lelkünkön akkor alakul ki a Krisztus-hasonlóság, ha legfőbb gondunkat a lelkiélet képezi s ennek az „egy szükségesnek" alárendelünk minden más feladatot.

Egyébként pedig úgy dolgozunk a lelki Krisztus képen, ha ima és a jó szándék felébresztése előzi meg cselekedeteinket, ha imádságos lelkülettel fogunk hozzá s

ha mint Leonardo da Vinci belátjuk saját erőnk elégtelenségét s csakis Istenbe vetett bizalommal merünk dolgozni.

XII.

KIPRÓBÁLT TAKTIKA.

Mikor Napoleon megölette Enghien hercegét, egész Páris érezte, hogy a francia zsarnok császár alatt inog a trón. Fölkelést vártak, mely bizonyára bekövetkezett volna, ha Napoleon ki nem adja a parancsot, hogy az új színházban a legnagyobb pompával és fénnyel egy új ballet-táncot adjanak elő. Ez talán a legragyogóbb színielőadás volt, melyet Páris valaha látott s a következménye az volt, hogy a könnyelmű párisiak a szegény Enghien herceg halálát teljesen elfeledték és másról sem beszéltek, mint az új balletről. Így értett Napoleon ahhoz, hogyan szúrja ki a párisiak szemét.

Ha valaki, tán egy haláleset következtében magába száll és Istenre, örökkévalóságra, lelke üdvére kezd gondolni,

az ördög észbe kap: „Hopp! az én vidám alattvalóm szolgálatomat el akarja hagyni! Abból nem lesz semmi". Gyorsan mozgósítja híveit és jönnek az u. n. jóakaró barátok. „Ugyan minek konyítod le a fejedet!" „Még búskomorrá leszel!" „Csak nem akarsz szentté lenni!?" Jönnek, ostromolják és „vigasztalják" szegényt minden oldalról. „Jőjj velünk az operába, cirkuszba, orfeumba, hangversenyre, bálra. Szórakozás kell neked! Jőjj velünk!" És a víg cimbora ismét velük tart, a komoly feltételek szétfoszlanak és ez az ember kicsapongóbb, élvhajhászóbb lesz mint valaha, engedelmes és alázatos szolgája a Sötétség Fejedelme Őfelségének, aki ért hozzá, hogyan kell a bűn csalfaságával uralkodni.

XIII.

TANULSÁG A MADARAKRÓL.

Assisi szent Ferenc a madaraknak prédikált; a madarak azonban nekünk is prédikálnak. Úgy beszélnek mint a virágok, oly nyelven, melyet mindnyájan megérthetünk. A madarak az isteni Gondviselés szónokai. Jézus tanít minket, hogyan gondoskodik a mennyei Atya a verebekről. Ő hallja a hollófiak kiáltozását, Ő táplálja a tengeri madarakat a kopár parton.

A madarak a hitről prédikálnak. Mily csodálatosak a vándor madarak. Mily csodálatos az őket irányító ösztön, mellyel mindig a nyarat keresik, a hideg éghajlat elől csoportokba verődve menekülnek melegebb tájak felé; mennyire igazuk van.

A szeretetről is prédikálnak, mert a madárkák igen hívek a szeretetben. Dalaikat a szeretet sugallja. Nem láttad még a

kis hímet a faágon, mintha egészen kiöntené madárlelkét a szeretetben. Kicsi párjának énekel, mely a fészekben ül.

Nem kevésbbé prédikálják az örömöt. A madárkák mind koránkelők, családi ájtatosságukat már hajnali 4—5 órakor megtartják s egész napjuk olyan mint egyetlen boldog édes ének.

Mennyit tanulhatunk mindennapi életünkben a kis madárkáktól.

XIV.

AMIT A VILÁG NEM ÉRT.

X. Pius pápa egyik nagy tanítószerzethez a következő leiratot intézte:

„Azt halljuk, hogy körötökben az a nézet kezd elterjedni, mintha a gyermekekkel való foglalkozás első helyen, szerzetesi kötelességeitek pedig második helyen állanának, mert így követelné ezt a kor szelleme és szükségletei. — Mi semmiképen sem akarjuk, hogy ez a felfogás úgy nálatok, mint más vallásos intézménynél lábrakapjon, mert tény, hogy a szerzetesélet a nyilvános életre is a legnagyobb befolyással van s hogy ha ti szerzetes kötelességeiteknek pontosan megfeleltek, egyuttal az emberiség iránt vállalt szent feladataitoknak is a legjobban tudtok megfelelni, mert a szerzetesintézménynek épen a legfőbb célja a mély bensőségnek megszer-

zése s ez legalkalmasabbá tesz a nevelői pályának sikeres betöltésére is".

Egy misszionárius kinai püspök pedig az ő nagy-nagy missziósterületének „minél jobb" megdolgozását azzal gondolta legjobban elősegíteni, hogy néhány kontemplativ szerzetet hivott meg egyházmegyéje területére...

XV.

KÁR, AMELY TÖBBÉ JÓVÁ NEM TEHETŐ.

Halálos ágyán feküdt a jámbor férfi, mikor János nevű szomszédja szomorúan és szégyenkezve lépett a szobába s így szólt hozzá: imént hallottam, hogy rossz bőrben vagy. Nem engedhetlek hazatérni, amíg lelkiismeretemen nem könnyítek: Te tudod, hogy miről van szó. Többször engedtem a csábításnak és rosszat beszéltem rólad. Nem mondtam rossz szándékkal, de bűnös kielégülést éreztem mellette, mivel hogy te jámbor ember vagy. Hogy téged ezzel nagyon meg szomorítottalak és ártottam is neked, jól tudom. De most igazán szívemből bánom. Meg tudsz bocsátani?" A beteg meghatottan hallgatta és így felelt: „Igen János szívből meg-

bocsátok neked, bár nagy bánatot okoztál nekem. Ami elmult, elmult. Örülök, hogy beláttad igazságtalanságodat. Tehát, mint mondom, megbocsátottam. De mégis volna egy kívánságom". „Mi az?" felelte János, „mindenre kész vagyok!" „Azt kívánom, vedd a párnámat, menj fel vele a templomtoronyra és ott ürítsd ki". A jelenlevők csodálkozva néztek egymásra, felesége lehajolt hozzá és mégegyszer megkérdezte, vajjon csakugyan ezt akarja-e mondani; határozott fejbólintással felelt, hogy igen, ezt! János tehát hozzálátott ennek a különös megbízásnak teljesítéséhez. Felment a templom tornyára, kirázta a pelyheket a párnatokból, melyek a szél irányában azonnal szerteröpködtek. Azután az üres párnahéjjal visszatért. „Köszönöm" mondá a beteg, „de most még egyet kérek, azután egészen meg leszek elégedve. Fogd ezt a párnahéjat, menj, gyüjtsd bele az összes tollakat, melyeket kiszórtál, amíg ismét egészen megtelik". János kérdőleg nézett a betegre. De csakhamar lesütötte fejét, megértette a leckét. „Lásd" mondá a beteg „ilyen a rágalmazás. A szókat gyorsan kimondjuk, azok messzire eljutnak, lehetetlenség őket ismét befogni. Ha a baj meg-

történt, jóvátenni többé nem lehet. Harag és keserűség nélkül válok el tőled, de a jövőben fékezd nyelvedet és segítsen meg ebben az Úr".

XVI.

EGY RÉGI KÖNYVBŐL.

Kérdés: Miért adta Isten az állatot az embernek?

Felelet: Az ember táplálására, segítségére, mulattatására: de semmiképen arra, hogy kínozza, bosszantsa azokat vagy visszaéljen velök.

Kérdés: Hogyan gondoskodott Isten az Ószövetségben az állatokról?

Felelet: Isten megparancsolta, hogy a hét hetedik napján az állat is pihenjen; hogy a mezőn eltévedt állatot gazdájához kell vezetni; hogy a teher súlya alatt összeroskadó szamarat fel kell segíteni; hogy nyomtató ökörnek ne kössük be a száját; hogy a madárfészket, melyben még az anyamadár ül fiókái vagy tojásai felett, nem szabad bántani, hogy az öregek el-

repülhessenek és a fiatalok felnövekedhessenek, Mózes II. k. 23. 12. Mózes V. k. 22. f. 1. 2. 4. 6. 7. és 25. f. 4.

Kérdés: Mit igér Isten annak, aki barmán megkönyörül és a madarakat addig hagyja kicsinyei mellett, míg azok rájuk szorulnak?

Felelet: Áldását igérte: hogy jó sorsod legyen és sokáig élj. Mozes V. k. 22. f. 6. 7. v.

Kérdés: Minek jele az, ha jól gondoskodunk az állatról és nem kínozzuk azt?

Felelet: Jó szív jele: mert az oktalan állat is szenved és érez, de nem tud panaszkodni. Isten a néma állat iránt tanúsított szeretetet megjutalmazza.

Kérdés: Minek a jele, ha az állatokat elhanyagoljuk vagy kínozzuk?

Felelet: Gonosz szívnek jele, mert aki az állat iránt nincs részvéttel, az az emberek iránt sincs, azért mondja a Szentírás: „Az igaz megkönyörül a barmának életén, de az istentelenek szíve kegyetlen.“ Salamon példabeszédei 12. fej. 10. v. A gonoszoknak kegyetlenségei az állatok iránt nem maradnak büntetés nélkül.

Kérdés: Milyen szándékkal kell a kereszténynek gondoznia az ő állatait?

Felelet: Azzal a jó szándékkal, hogy úgy gondozza azokat, amint azt a Teremtő parancsolja és amint az előtte, az emberek és állatok Alkotója előtt kedves, hogy az Úr irgalmazzon nekünk.

XVII.

A GYÖKÉRMUNKA DICSÉRETE.

Azt írja valaki: Az erdőn sétálva gyönyörködtem annak szépségében és örültem a hűvös árnyékának. Egyszerre meredek helyen egy fát láttam, melynek gyökerei legnagyobbrészt födetlenül kiállottak a földből. Megállottam, hogy jobban megnézzem és elgondolkoztam:

Mily világosan szemlélteti ez a fa, hogyan keletkezett az egész erdő. Ha nincsenek gyökerei, nincsenek a méltóságteljes törzsek, gyümölccsel rakott ágak, dús lombozat, madárfészek, madárdal. *De ki gondol a gyökerekre?* Többnyire egyáltalán nem látjuk őket, *el vannak rejtve.* Mindent látnak és megbecsülnek az emberek, ami a világon létezik, a fák terjedelmét is, pedig mindez a gyökerek ér-

deme, mert nemcsak a fák alapját képezik, hanem táplálkozásuknak is nagyszerű szervei. Ha nem volna nedvkeringésük, leveleket, virágokat, gyümölcsöket nem teremnének, nem volna élet bennök. Mégis, nemcsak hogy nem ügyelünk rájuk, hanem mintegy megvetjük a gyökereket, mert piszkos földdel vannak takarva, rút látványt nyujtanak és lábbal tapossuk azokat.

Tovább szőve ezt a gondolatot, lélekben egy szép gőzhajót láttam, amint a tengert szántja. Több száz embert vitt egyik helyről a másikra. A kapitány szép egyenruhában irányította az üzemet. A kormányos ott ült helyén, hol mindenki láthatta, a pénztáros is rendes öltözékében kezelte a jegyeket. A közelben azonban tompa moraj hallatszik alulról és fojtó meleg gőz árad felfelé. Mi ez? Ki van ott lenn? A fűtő és a gépész. Ruhájuk nem éppen takaros. Ott állnak fáradságos munkahelyükön, *ők mozgatják az egész hajót.* De ki gondol reájuk?

Felebarátom, aki nem nyertél különösebb tehetségeket osztályrészül, sem szép termetet, sem egyéb szépséget, mely vonzóvá tenne, aki talán nem tudsz kellemesen társalogni, de meleg, imádságos a lel-

ked, Te nem vagy sem törzse, sem ága a fának, melyről imént beszéltem, hanem a gyökeréhez tartozol. Vagy a másik kép szerint nem vagy sem az érces hangú kapitány, sem az ügyes kormányos, sem a pénztáros, de nem vagy-e fűtő vagy gépész, akik nélkül a hajó nem bir megindulni? Örülj, ha így van, nem baj, ha mások közönbösen, az sem baj, ha megvetően néznek rád. Az Isten, ki ismeri a rejtett munkának kiszámíthatatlan értékét, egy nap téged is napvilágra hoz és megadja méltó „béredet".

XVIII.

A NÉPEK SZÖVETSÉGE EGYELŐRE ILLUZIÓ.

Fr. W. Foerster Bernben 1919 tavaszán a „világ jelenlegi állásáról és az akadémiai ifjúságról" beszélt, mely előadásáról a „Bund" következőképen számol be:

A szellemi munkás hivatva van átgondolni a világháború katasztrófáját s abból a szükséges végső következtetéseket levonni. Nekünk is — mint erre az ítéletidőkben az emberek mindig kényszerültek —, ma ismét a láthatatlan világgal szemben igyekeznünk kell a helyes álláspontot elfoglalni. És ha ezekben a nehéz időkben kutatni fogunk, rá fogunk jönni, hogy Isten nem fordult el tőlünk, amint azt mondogatni szokták, hanem ellenkezőleg, ezekben az órákban közelebb van hozzánk. Arról van azonban szó, hogy a

modern civilizáció és önelégültség magaslatairól leszálljunk az önismeret mélységeibe.

Ha visszagondolunk a kereszténység első századaira, látjuk, hogy a legfáradtabbak és legterheltebbek a rájuk nehezedő nyomást azáltal iparkodtak elhárítani, hogy a szeretet evangéliumát befogadták és minden erőszakról lemondtak. Csak mélységes erkölcsi erők, csak a tisztánlátó szeretet tudja ezt a problémát legyőzni. A lélek üdvössége, egyéniségünk megtisztítása a társadalompusztító elemektől, ennek kell ismét a középpontban állania. A világháború világosan rámutatott, milyen a mai világállapot, az embernek az emberhez való viszonya. Az emberiség egy nagy szervező-elv szerint van összeállítva, ami azonban hiányzik, az a benső összeköttetés az emberek között és e hiányból származott az egyesek elhagyatottsága és az általános megsemmisítő harc a társadalom belsejében. A bábeli torony története megrázó képe a modern emberiség tragédiájának. Mindenben, amit tettünk, irigység, versengés, gyűlölködés volt, még jótékonykodásunkban is. A világosságnak ismét be kell világítania a sötétségbe,

Krisztusnak az Ő szeretetével ismét a központban kell állania. Ha ezt a legfőbb elvet felismertük, akkor meg fogjuk tapasztalni, milyen elégtelen és eredménytelen minden természetes szocializálás.

Igazságtalanságot nem lehet igazságtalansággal jóvátenni. Nem küzdhetünk erőszak ellen, amíg az bennünket is rabságban tart. Önérvényesülés, ez volt mindig első és utolsó szónk, pedig ez az, ami egészen eltompít bennünket. Csak akkor, ha magunkon túl is látunk, akkor ismerhetjük meg igazi javunkat és csak az biztosítja egyéniségünket, ha mások ügyét felkaroljuk s ezzel rokonszenvet és nem gyűlöletet keltünk. A népek szövetsége illuzió marad, míg ez a belső átalakulás végbe nem megy.

XIX.

SZENVEDŐKNEK.

A szenvedés nem mindig büntetés, gyakran nevelés végett küldi ránk Isten, mert a szenvedés nevelő hatása alatt megtisztul, kereszténvibbé válik jellemünk és egész egyéniségünk. A Szentírás tele van a szenvedés dicséretével, mindenütt a szenvedés jótékony hasznát mutatja be nekünk s mi mégis pogány módra állandóan Isten büntetésének nézzük a legcsekélyebb szenvedést is. Pedig micsoda nagy vigasz töltené el szívünket éppen a szenvedés óráiban, ha Isten szerető szándékát tekintenők és egyesülnénk a kereszten függő nagy Szenvedővel.

A mai hitetlen világban is vannak szent szenvedők. Németországban történt, hogy egy súlyosan szenvedő azt felelte látogatója kérdésére, hogy honnan veszi ezt a sok erőt és derüt: „Was mir an eigner Kraft gebricht, nimm ich aus den durchbohrten Händen". Ami saját erőmből hiányzik, azt az átfúrt kezekből veszem. Igen, az átfúrt kezekből kell erőt merítenünk, az átfúrt Szívből rendíthetetlen hitet s minden igazán javunkra válik, csak úgy viselkedjünk a bajban, amint azt Isten akarja. A tengerészek is azt mondják, hogy egy kis ellenszél csak segíti a hajó haladását.

Vannak kegyelmek s erények, melyek bizony csak a szenvedés óráiban fejlődnek a lélekben. Ilyen a türelem. Vannak továbbá oly virágok, melyek csak éjjel virulnak és feslenek, a lélek is akkor fordul el leginkább a földiektől, ha csalódik, ha szenved. A remény, a hit ilyenkor ereszti lelkünkbe mélyen gyökereit. A szem, melynek még nem voltak keserves könnyei, nem lehet szép szem, annak tekintetéből hiányzik még a mélység, a lelkiség. Szépen fejezi ki ezt Vera Voss a következő sorokban:

Augen, die niemals weinten, die leuchten
[nicht sternenklar,
Die haben des Lebens Tiefen nimmer ge-
[schaut fürwar.
Lippen, die nie verstummten in über-
[grossem Leid,
Die finden nimmer Laute innerster Zärt-
[lichkeit,
Herzen, die niemals glühten in zehrend
[heissem Licht,
Die nie in Qualen zuckten, kennen die
[Liebe nicht.
Seelen, die nie sich sehnten hinweg aus
[Zeit und Streit,
Die werden nimmer fassen göttliche Selig-
[keit.
(Mely könnyet sohsem ejtett, nem tündököl
[a szem,
Az élet mélyibe nem nézett sohasem,
S ha sohasem némítá el kín az ajkadat,
Vigasz-szó szenvedésre azokról nem fakad!
A szív sem ismerheti a mély szeretetet,
Mely sohsem égett, fájt, mely sohsem véree-
[zett.
S ha sohsem érzé lelked, mily üres e világ,
Nem értheted, mily édes az égi boldogság.)

XX.

A GYÓGYFÜVEKET ÉJFÉL FELÉ KELL SZEDNI.

Egy érdekes fiatal leány nyaralt egyszer valahol; meghatározatlan betegségben sínylődött és senki sem tudott rajta segíteni. Végre egy híres német Generalarzt érkezett meg és magától a patienstől hallottuk, hogy az milyen tanácsot adott neki: „Kedves kisasszony, Önnek nincs semmi baja, Önnek csak egy nagy hiánya van és most, hogy itt nyaral, pótolnia kell ezt a hiányt; nézze az itt gazdagon termő gyógyfüveket, tudja mikor kell azokat szedni? Éjfél körül, mert összes nedvük akkor száll a gyökér mélyére, akkor legértékesebbek. Lássa, a maga lelke, különösen este, amikor álmatlan éjjeleire készül, az is valami csodálatos növényhez hasonló mély gyökeres valami, ami szintén arra szorul, *hogy*

a gyógyerő a gyökér mélyébe ereszkedjék. És vajjon tudja-e, hogy mi az a gyógyerő, amely nincs az Ön lelke gyökereiben és ami miatt nem tud sem aludni, sem jól élni? Az, édes gyermekem, a hit, az ima szelleme: az igazi áhítat! Azért lássa, én nem is ajánlok Önnek újabb brómkeveréket vagy más orvosságot, hanem azt rendelem Önnek, hogy ezentúl minden este olvasson — de nagy áhítattal és nagy összeszedettséggel — egy fejezet Kempis Tamást és meglássa egész betegsége meg fog szűnni". És így is volt.

Hányan szenvednek álmatlanságban, hánynak ver most jobban a szíve, hánynak van most rozogább idegzete, micsoda sötét agyrémekkel küzködnek most sokan, szintén talán éppen úgy éjfél körül? . . .

Nézzünk körül közvetlen környezetünkben, szomszédságunkban, hivatalunkban, kórházakban, cselédszobákban *s tegyük magunkévá mindenütt a lelkek ügyét*, főleg azokét, kikkel nem igen törődik valaki! *Nincs nagyobb szociális misszió a Krisztus világosságának terjesztésénél!* Főleg az ilyen sötét időben, amilyenben most élünk. Bárhol találunk tehát lelket, aki álmatlan, csüggeteg, ajánljuk neki ezt a patikát. Táp-

álja éhező lelkét minden este egy kis fejezet Kempis Tamással. De elsősorban közöttünk ne legyen senkise, aki hálószekrényének fiókjában ne tartaná ezt a könyvet. (Kempis Tamás Krisztus követése. Kapható a Missziósboltban I., Krisztina-körút 127.) Olvassunk belőle minden este lefekvés előtt egy keveset, megemlékezvén arról, hogy „a gyógyfüveket éjfél felé kell szedni" s hogy a lélek gyógyfüvei is legjobban hatnak ezen zavartalan csöndes esti órákban...

Kempis Tamás könyvéről is áll: „Solche Bücher müssen nicht gelesen, sondern gegessen werden". Ilyen könyveket nem olvasnunk, hanem ennünk kell. Ha ezt a szabályt elfogadjuk, éhező lelkünk erősítő táplálékban, szomorkodó szívünk pedig örvendetes vígaszban fog részesülni.

XXI.

A FŐKELLÉKRŐL.

A missziónővér egyéniségében mindenekelőtt azt a lelki vonzalmat és rátermettséget keressük, amelyet hivatásnak mondunk. A „hivatás" szó jelzi, hogy nemcsak az egyén értelmi belátásán vagy elhatározásán mulik, hogy való-e valaki erre vagy sem, hanem egyúttal elhatározásunkon kívül fekvő „hívás"-on is, ki nem eszelt és ki nem gondolt valamin, ami a lélek belsejéből, Istentől cseng felénk.

A hivatás jelentkezései a különböző embereknél kiszámíthatatlanok. Néha hosszabb vagy rövidebb megfontolások, tapasztalatok, tanítások lelkiismeretes földolgozásának végső láncszemeként jelenik meg a hivatás. Máskor esetleg sokáig pihen valakiben és öntudatára sem jut, egyszerre azután ébredez, erős vonzódás alakjában

jelentkezik. Meglehet, hogy valakinek tegnap még egészen máson járt az esze, más célok hevítették, más tervek foglalkoztatták, de este azután, vagy ma reggel oly hang üti meg fülét, melyet nem tud többé elfelejteni: olyan titokzatos érintésben részesült a lelke, hogy egészen megváltozott tőle, figyelme határozott irányba és határozott cél felé terelődött; szenvedélye, életfelfogása határozott tárgyat kapott. Érzi, hivatást nyert. Amint a szél egy-egy magot elhord messzire, amely termőföldbe hullva óriási fává fejlődik, úgy hull néha az ember lelkébe egy-egy gondolat, amely gyökeret verve oly naggyá nő, hogy fája egész életét beárnyékolja.

Vannak pályák, melyeken csak az boldogulhat, aki elmondhatja magáról, hogy erre hivatást nyert és érez. A missziónővér pályája ilyen. Hiszen, ha van pálya, amely kegyelemre, hivatásra és sugalmazásra rászorul, úgy a missziónővér hivatása az. Nem is kell hozzá voltaképen más.

A tapasztalat bizonyítja, hogy birtokában lévén e hivatásnak, az egyszerű nő megállja helyét e téren, míg az egyetemet végzett tanárnő esetleg hasznavehetetlen; az egyszerű úrileány eltalálja az igazit, míg

a tudós esetleg tehetetlen e feladatokkal szemben. Ennek a ténynek az a magyarázata, hogy az ember csak ott boldogulhat, ahová Isten őt „meghívta".

Ha azon gondolkozol, hogy rálépj-e erre a pályára vagy sem, dönts, kérlek a fenti sorok értelmében. Ha végig olvasván ezt a cikket, úgy érzed, hogy szíved errefelé vonz; hogy az itt érintett dolgok jobban érdekelnek, mint más ügyek: ha bíztatást és rokonszenvet érzesz magadban az ebben az irányban való tevékenységre; ha lelked azt súgja: Isten nekem ezt a pályát szánta — akkor jelentkezzél; különben ne. De ha hallod a hívó szót, ne habozz; ragadd meg az Úr Jézus kezét, nehogy kívül maradván, késő könnyekkel sirasd pályatévesztésedet. „Vajha az Én parancsaimra figyelmeztél volna, békességed leend mint a folyóvíz és igazságod mint a tenger örvényei".

XXII.

SZIKSZÓI KARÁCSONYEST 1913-BAN.

Jól esik néha visszaszállni a multba. Különösen kedves emlékeim közé tartozik az az elrejtett év, melyet 1913/14-ben éppen a háború kitörése előtt az egész Társulattal Szikszón töltöttem. Budapesten csak néhány nővér volt akkor, aki a Nővédelmi Hivatalt, a patronázsmunkát ellátta s magam is csak havonkint egy-két napra jöttem fel, ilyenkor tartottuk összejöveteleinket, gyűléseinket, tanácskozásainkat. Különben pedig belső összeszedettségben, befelé való megerősödésben töltöttük ezt az édes elrejtett szikszói évet és szinte szenvedélyes szeretettel ragaszkodtunk annak napirendjéhez, zavartalan pontosságához, egyöntetűségéhez. Nagy hálával gondolok az isteni Gondviselésre, mely éppen az ezután bekövetkező nehéz, zűrzavaros időkre engedett ily pompás előkészületet.

A karácsonyest 1913-ban feledhetetlen, életem legszebb karácsonyestéje. Havas, ködös este volt és úgy öt óra körül kihívtak az udvarra, hogy nézzem meg az útrakészen álló szegényházi látogató csoportokat. Szikszón ugyanis két szegényház van. Egy katholikus és egy protestáns. Ebbe a két házba készült az engem váró két csoport. Csak gyéren megvilágított udvarunkon álltak nagy boldogan felkészülve. Élén a két csoportnak egy-egy nővér, égő karácsonyfával a kezében, mellette másik kettő a Szentírással és csengővel, mögöttük ismét kettő-kettő, kik a magasan feltornyozott ajándékkosarakat vitték, ezek mögött néhány énekes. Már napokkal ezelőtt csodáltam a szikszói lakosságtól oly dúsan beérkező szeretetadományokat. Nem tudom, kiszivárgott-e, hogy a szegényházakat felkeressük a szent estén vagy pedig csak kitalálták a szikszóiak, de tény, hogy megható módon adakozott kiki a maga tehetsége szerint. Boltok és magánosok elláttak minket minden szükségessel. Volt a mi nagy ruhakosarainkban meleg holmi, dohány, porcellán, ennivaló, könyv, edények, törülköző, zsebkendő, cukorka stb. Mikor énekelve, csengetve kivonultak nagy kapunkon

a meglehetősen sötét szikszói utcákba, még sokáig hallottam az ének- és csengőszót és még sokáig láttam a karácsonyfa fényét.

Hazaérve elmondták nővéreink, hogy mindkét szegényházban egyformán jártak el. Először letették a karácsonyfát és az ajándékokat, azután felolvasták a karácsonyi evangéliumot, pár percnyi beszédben örömre és békére intették a szegényházi lakókat, azután szétosztották a kedves, szinte megbecsülhetetlenül sok ajándékot.

Volt Szikszón egy állami menhelyi kisfiú, aki egy iparosnál tanonckodott. Tudtuk, hogy mostoha sorsa van, azért nővéreink visszatérve a szegényektől, betértek az illető házba, de rosszat sejtvén, nem is kopogtattak be a családhoz, hanem egyenesen az istállónak tartva, ott lopva elhelyezkedtek és csak úgy félhangon szóltak be az istállóba: „Jóska, Jóska, itt vagy?" és csakugyan a szegény gyermek a karácsonyestét az istállóban töltötte a sötétben. A szalma közül kimászott és álmos szemekkel csodálkozott, hogy neki is hozott a Jézuska egy kis karácsonyfát és ajándékot?! Mily nagy boldogság volt nővéreink szívében, hogy ezt az elhagyott gyermeket így megörvendeztették.

Azóta Isten kegyelméből egyre terjed és fejlődik a Missziótársulat. Évről-évre több helyen és többeknek tudunk, — hála Istennek — karácsonyi örömet szerezni, a gyermekeknek, szegényeknek, raboknak, rokkantaknak, Hajléktalanok Menhelye lakóinak stb. Mégis ez a Társulat gyermekkorából való kedves karácsonyest mindig újra és újra melegséggel tölti el szivemet.

XXIII.

HILTYBŐL.

Igaz kegyelme Istennek az, ha minden hamis útja az embernek, amelyre lépni akar tüskével van sövényezve, vagy ha az ember élete, hogy azzal a szép izraelita hasonlattal éljünk, olyan mint a rózsa, melyet köröskörül tövisek öveznek, úgy hogy csak felfelé a magasba törhet. Ezek azok a szenvedések, melyekért később a leghálásabbak vagyunk.

Mégis, ilyenkor a lelket szomorúság üli meg, és csak kevés kiváltságos lélek kerülte el azt, hogy időnkint nem vett rajta erőt a búskomorság. A legjobb esetben is az az érzésük, amit Goethe a következő sorokban fejez ki:

„So still und sinnig? Es fehlt dir was, gesteh es frei.
Zufrieden bin ich, aber es ist mir nicht wohl dabei!"

(Oly csendes és elgondolkodott vagy. Valami bánt, vald be őszintén. Megelégedett vagyok, de nincs jóleső érzésem.)

Nem azért élünk azonban — és ezt minden bátor lélek belátja, — hogy „csendesen és elgondolkozva" legyünk és ép oly kevéssé, hogy vígasznélküli panaszokban, vagy lelket őrlő pesszimizmusban magunkat tönkretegyük. Ez mind csak átmeneti állapot, melynek véget kell érnie és abból új életnek kell támadnia, de — és ezt jól tudjuk — a halálnak kell előbb közbejönnie. Ez az önző életre irányított saját akaratunk feladata, amelyről oly nehezen tudunk lemondani. Azoknak, akik az örök élet csiráját magukban hordják, minden halál nem cél, hanem egy új, magasabb életfejlődés eszköze. Aki ezt a reményt nem tudja megtartani azzal a szívósággal, mellyel Jób kapaszkodott beléje és mégis az érzéki világban nem talál többé kielégítést, az a sötét aszkézis rabjává lesz, örökké a sírját ássa, vagy örökké hiú elégiákban társalog világfájdalmával naplókban, levelekben vagy homályos buddhisztikus vággyal sóhajt a Nirvána felé; vagy végre egyéb szellemi tévutakra kerül, mely kusza eltévelyedések mind csak abban

egyeznek meg, hogy az egyedüli igaz utat lehetetlennek, fantasztikusnak tartják.

Az életnek ezen szakában a jelszó: „Rajta!“ Előre!“

XXIV.

IMÁDKOZOL-E?

Svájc egy magános hegyi vendégfogadójában, ahol messze távolban sem lehetett papot találni, elhagyottan és szomorúan feküdt egy idegen utas az egyik vendégszobában. Elhagyta hazáját, hogy az Alpesek csodás szépségében gyönyörködjék, tiszta felséges levegőjében testének-lelkének üdülést szerezzen. És itt a természet szépségei és vidám üdülővendégek mulatozása mellett éri el őt a halál. Az orvos reggel egész kíméletlenül szemébe mondta az igazságot: „Túlerőltetés — belső vérzés — legyen mindenre elkészülve". És ime dél van. A pincér beszól, óhajt-e a beteg ebédet. Ő volt az egyetlen, akivel a beteg most beszélhetett. A haláltól való félelem és ijedség összeszorítja szívét.

Bár sohasem tagadta Isten létezését, de nem is vette sohasem számba. És most az előtte oly idegen Isten elé lépjen, megtegye az első lépést a sötét örökkévalóságba! A pincérhez fordul és kéri őt: „Mondjon valamit vígasztalásomra, imádkozzék velem", A pincér előhozza az édesanyjától kapott és azóta mnglehetősen elfelejtett imakönyvet kofferje mélyéből és felolvas neki. „Jaj, imádkozzék velem!" kéri most már sürgetőbben a beteg. A pincér szíve összeszorul: ó mily régen nem imádkozott már ő, és gyermekkorára gondol, miként tanította őt anyja imádkozni, és most! . . . De végre mégis, megrendűlve a félelemtől és a beteg könyörgő kérésétől, letérdel az ágy mellett és imádkozik, ahogy azelőtt még sohasem imádkozott. A Halál fensége megragadja lelkét, tud imádkozni és könyörögni a hűséges Megváltóhoz, hogy vígasztalja meg és mentse meg a haldoklónak lelkét. Ez a délután a magános hotelszobában örömöt hozott az ég angyalainak.

A beteg estefelé békében lezárta szemeit és a pincér ettől a naptól fogva új emberré lett.

Nem valószínű, hogy mindenki, aki ezt

olvassa, azok közé az emberek közé tartozik, akik imádkozni szoktak. Ha nem szoktál, szóljon szívedhez ez a pár sor és kezdd meg! Jézus maga legsürgetőbben int bennünket erre. Mivel mentegethető az ember, aki gyermekkorában tanulja a hit igazságait s tudja, hogy vannak Szentségek, kegyszerek és mégis imádság nélkül hal meg! Pedig hányan mennek Isten trónja elé és nem tudják, hogyan kell Istennel beszélni. Hogyan közeledhetel Istenhez, ha nem beszélsz vele? Ha Isten idegen neked, hogyan várhatod, hogy üdvözítsen? Milyen csalódás! Az első lépést, hogy a világtól és bűneitől megmeneküljünk, akkor tesszük, amely napon először szívből imádkozunk. Ha üdvözülni akarsz, foglalkozzál komolyan a kérdéssel: „Imádkozom-e?“ (Egy svájci ujságból.)

XXV.

A CIFRÁLKODÁSRÓL.

„Ne a külső hajdíszben vagy aranyviseletben vagy öltözékben legyen ékességük". (Szent Péter I. 3, 3,)

A keresztény lélek elkerül minden felesleges és hiú pompát ruházat tekintetében is. A cifrálkodás üres és léha szívre mutat, A szolid keresztény elkerüli a fölösleges költekezéseket is, márcsak azért is, mert minden feleslegét Krisztus parancsa szerint a szükölködők segélyezésére fordítja. Halálos ágyunkon mennyire jobban fogunk ezeknek az áldozatoknak örülni, mint ezeknek a nagyon kérdéses diadaloknak, melyeket a hiúság útján és költekezés árán szereztünk.

Az evangélium szelleme kívánja, hogy sem feltűnően, sem pedig a helyén való csin határán túl ne cicomázzuk magunkat.

mert mindez nem méltó halhatatlan lelkünkhöz. Ha azonban a cicomázástól eltilt bennünket, viszont kötelez arra, hogy rendesek, tiszták, sőt — különösen a férjes asszonyok — szemre is kellemes benyomást tevők legyünk. Ilykép nem hanyagolunk el semmit abból, ami az életet szebbé és kellemesebbé teszi, másrészt pedig kialakul bennünk az a lelkiség, mely egyszerűségben is tud tetszeni és sohasem tetszeleg.

XXVI.

A LEGNAGYOBB ÉRTÉKEKRŐL NINCSEN STATISZTIKA.

A faluvégi nagy térségen állt egy százados tölgye a régi erőteljes erdőnek, mely valamikor ott pompázott. Ez a tölgy összeforrt a falu életével. A nyáj arra legelt, az emberek ott gyültek össze, ha valami ünnepély volt. Nem volt öreg ember, ki ne emlékezett volna, hogy árnyékában táncolt valamikor és nem volt szerelmes pár, ki arra ne vette volna útját.

És azután az történt, hogy összeült a falu kupaktanácsa, megbeszélték, hogy az iskola palánkja rossz, a községi karám kerítése düledezik, tatarozásra szorul, ehhez pedig sok fa kell, jaj de sok pénzre lesz szükség! Honnan vegyék?

Végül azt gondolták ki, legjobb lesz kivágni a vén tölgyet, ebből kikerül min-

den és a költségvetés oly pompásan lesz beállítva, hogy a munka a falunak nem kerül pénzbe! De mit is lehet ez ellen a világos budget ellen felhozni? Az egész tanács azt mondotta, hogy kitünő, remek gondolat s a tölgyet kivágták, vele együtt azt az egész poézist, mely bele volt szőve ágaiba, mely ahhoz a fához tapadt. De ez az érték nem volt a költségvetésben kitüntetve.

Az egész élet voltaképen ilyen, a legnagyobb értékekről statisztika egyáltalán nincs s ez értékekről pusztító barbárokkal vitatkozni nem lehet.

Az én akarati, gondolati, érzelmi világom, az én belső öntudatom az én tölgyfám, melynek törzse acél, de a fakadása olyan, hogy azt bármely gyermek a kisujjával letörheti; mi minden tapad s szövődik abba bele; ez az én kincses világom.

XXVII.

BEETHOVENRÓL.

Beethoven nem volt szerencsés ember. Annyi küzdelmen és csalódáson ment át, hogy végre is elzárkózott és komor, barátságtalan emberré lett. Legjobb barátját, a híres Hummelt is ellökte magától s mikor már jóformán egyedül állott a világon, elérte zeneszerző létére a legfájdalmasabb csapás: megsiketült.

Baden mellett nagy szegénységben élt és siketsége dacára is csak zenével foglalkozott. Külső bajait fokozta lelki meghasonlottsága, mely saját tehetsége iránt kételyekkel is kínozta.

Történt egyszer, hogy unokaöccse érdekében egy távoli faluba kellett utaznia. Oly szegény volt azonban, hogy kocsira nem is gondolhatott, elindult tehát a nagy útra gyalog és egyedül.

Esteledett már, mikor Beethoven a kimerülésig fáradt volt s ugyanakkor sötét fel-

hőkből kövér cseppekben kezdett hullni az eső. Beethoven semerre se látott házat és csüggedten, tanácstalanul folytatta fáradalmas útját. Egyszerre megpillant az erdőszélen egy egyszerű kis házat, bekopog és kérelmére azonnal szívesen látják és vendégül fogadják és szerető figyelemmel veszik körül. Vacsora után pedig odamegy a házigazda a zongorához, fiai előveszik a hegedüjöket és játszani kezdenek. Beethoven növekvő érdeklődéssel figyeli a neki oly rokonszenves család eljárását és mikor látja átszellemült lelkes arckifejezésüket, meleg szeretetre gerjed valamennyiök iránt és mert siketsége miatt mit sem tud arról, hogy mit is adnak elő annyi lelkesedéssel, odalép a kottához s első pillanatra felismeri a kottából saját A-moll szimfoniáját. A vendégszerető család nagy ijedelmére szinte beledől a karosszékbe, arcát eltakarja kezeivel és csendesen zokog. Körülveszik, ápolgatják, ezer kérdéssel ostromolják, mire a nagy mester, aki e távolfekvő, félreeső házban saját művészetének hatását és népszerű voltát ismerte fel, csak azt a néhány szót képes kiejteni: „Én Beethoven vagyok.“ Leírhatatlanul hatott ez a vallomás az egész kis társa-

ságra, síva fakadtak, kezeit csókolták és Beethoven saját nyilatkozata szerint életének legboldogabb perceit élte. Most ő lépett a zongorához és ujból az ő kísérete mellett eljátszották a remek kompoziciót. Beethoven ez este felülmulta önmagát, úgy játszott, mint még soha. Késő éjjelig tartott ez a páratlan élvezet és Beethoven holtra fáradtan tért pihenőre.

Azonban oly izgatott volt és oly melege lett, hogy elkövette azt a nagy megfontolatlanságot, hogy éjjel mezitláb és kabát nélkül sétálni ment a kertbe és ezzel kezdetét vette rövid halálos betegsége. Szörnyű hüléséből tüdőgyuladás fejlődött és már csak néhány napig élt. Halálos ágyához sietett barátja Hummel is, aki fültrombita segítségével még néhány szerető meleg szót kiáltott fülébe. A nagy ember hálás pillantással viszonozta barátja hűségét s utolsó szavai ezek voltak: „Ugy-e barátom, mégis csak volt nekem Istenadta tehetségem!“ s ezzel rövid tusa után elhunyt.

Tanulság: Cselekedjünk jót szüntelenül és tartsunk ki a bajban is, mert eljön az óra, mikor elvesszük méltó jutalmunkat.

XXVIII.

VÁLASZÚTNÁL.

Ha a kutya két embert követ az úton, nem tudjuk, melyik a gazdája; azonban váljanak csak el az első keresztútnál egymástól, akkor rögtön meglátjuk, ki a kutya gazdája.

Két úrnak szolgálni te sem tudsz. Egy darabig csak ballaghatsz a világ útján, keresztény életre iparkodván, azonban mihamar te is eljutsz a keresztúthoz, mikor választanod kell Isten és világ között. Az egyik útra az Úr Jézus fog hívni, a másik útra a világ fog csábitani, te pedig ha hű követője vagy Jézusnak, nem sokáig fogsz gondolkodni, hogy melyik utat kövesd! Ha a világ fia vagy, akkor természetesen a világ útján fogsz haladni és lehet, hogy ez a te választásod (hogy melyik úton jársz,)

egy ideig el lesz rejtve az emberek szemei előtt; nemsokára azonban cselekedeteid napnál világosabban fogják mutatni, vajjon Krisztus követője vagy-e, vagy a világ fia.

XXIX.

A KIRÁLY SZŐLŐI.

Északeurópa egyik városában élt egy szegény asszony, kinek leánya lappangó lázban szenvedett. A beteg nagyon szeretett volna szőlőt enni, a szőlőérés ideje azonban még nem érkezett el. Anyjának eszébe jutott, hogy a királyi parkon átmentében egyszer a melegházban a legpompásabb szőlőt látta. A kertészhez ment tehát, hogy egy vagy két fürtöt megvegyen. Rövid és rideg elutasításban részesült. „Talán kevés pénzt kínáltam neki", gondolta a szegény asszony és kétszeres igyekezettel fogott neki a munkához, hogy még többet megtakarítson. Telve reményekkel tért ismét vissza a kertészhez. Ez alkalommal azonban még barátságtalanabb fogadtatásban részesült. „Meg van Ön bolondulva?" mordult rá a kertész, „hát

kereskedőnek képzeli a királyt? Az ő gyümölcseiből és virágaiból a világ minden pénzéért sem kaphat." Nagyon csalódottan és szomorúan éppen távozni akart az asszonyka, ekkor valaki, aki tanuja volt a jelenetnek, odalépett hozzá: „A kertésznek igaza van," mondá a fiatal ember, „atyám, a király, csakugyan nem kereskedő, de ha a szőlőt nem is adja el, elajándékozhatja azt." S míg a herceg ezeket mondta, sajátkezüleg szedett egy pár gyönyörű szőlőfürtöt és a boldog anya kosarába tette, aki meleg, hálálkodó szavakkal távozott.

Ez a kis történet tulajdonképen a mi lelkünk esete. Rendszerint azon kezdjük, hogy Isten jóságát, kegyét, bocsánatát, a békét és örömet megvenni akarjuk. Persze, nem pénzen, hanem erényeinken, jó feltételeinken, iparkodásunkon, imádságainkon, könnyeinken. Mily nehezünkre esik felfogni és mindig újból megújítani lelkünkben, hogy üdvösségünk ajándék. A királyok királya senkinek sem ad el semmit, hanem mindenkinek mindent ajándékba ad.

XXX.

ENGEDELMESSÉG ÉS AZ ELŐÍRÁSOK PONTOS BETARTÁSA.

Jerikó hatalmas erőd volt és Izrael fiai nem birtak vele. Ekkor az Úr Józsuához szólott, hogy átadja neki Jerikót királyával és vitézeivel együtt. Csendben és imádkozva hat napon át járják körül az erődöt. A hetedik napon a papok fujassák meg a harsonákat, vegyék vállaikra a frigyszekrényt és maguk is imádkozva s harsonaszóval járják körül hétszer az erődöt s ha ez megtörtént, nagy csatakiáltással rohanják meg az erőd düledező falait és minden vitéz ott ostromolja meg az erődöt, ahol éri. Józsua pontosan teljesítette az Úr előírásait, minden úgy történt, amint előre mondotta az Úr, a hetedik nap a csatakiáltás elhangzása után Jerikó Józsua birtokában volt.

Nem 40.000 embert számláló seregének hatalma, nem valami árulás vagy fortély útján jutott a vár birtokába Józsua, hanem csakis az engedelmesség által.

Az izraeliták megtanulták az engedelmességet, mikor Kánaán meghódítására mentek. Ekkor tapasztalták, hogy saját erejükben hiába bíznak és Isten nélkül semmit sem tudnak kivinni. Tapasztalták azonban azt is, hogy erős Isten az ő Istenük. Így voltak képesek Jerikó előtt arra a pontos engedelmességre. Nem törődtek a jerikói lakosok csúfolódásaival, nem is feleltek a kihallatszó sérelmekre, hanem csöndben, némán teljesítették az előírásokat és amikor 7-ik nap elérkezett a cselekvés ideje, akkor a harsonaszó már győzelmüket hirdette.

Így van ez mindig. Nem emberi erő és hatalom, hanem csak Isten iránti engedelmesség és az előírások pontos betartása segít minket is győzelemre.

XXXI.

TAULER ÉS A KOLDUS.

A középkorban élt Tauler, a világhírű domokos-atya, kinek legégetőbb vágya az volt, hogy az Isten megismerésében és a tökéletességben haladjon. Életének főleg egyik szakában, körülbelül 5—6 évig, úgyszólván éjjel-nappal azért imádkozott, küldene neki az Isten valakit, ki saját élete által vagy tanításával erre nézve a legjobb utasításokat adná neki.

Egyszer Tauler Strassburgban időzött s vasárnap délután a vecsernye után úgy érezte, hogy neki a Dómba kell mennie, mert ott fogja megtalálni azt, ki által régi vágya és kérelme beteljesedik. Oda érve azonban látta, hogy a papság és a hívek mind elmentek már, csupán egy öreg koldusra akadt még, aki a székesegyház kijáratánál kuporgott. Ismétel-

ten körülnézett, nem talál-e mégis a kolduson kívül más valakit is. De nem. Elhatározta tehát, hogy a koldussal próbál szerencsét s így szólította őt meg: „Adjon Isten jó napot, öregem." „Hála az Égnek" — felelt a koldus, — „nekem soha sincs rossz napom." Tauler csodálkozott ezen a válaszon, majd így folytatta: „Úgy hosszú, boldog életet kívánok neked." „Én hála Istennek sohasem vagyok boldogtalan." „Sohasem vagy boldogtalan? Hogy érted ezt?" „Úgy értem," — mondá a koldus — „hogy én mindenért, ami történik hálát adok a mennyei Atyának. Ha süt a nap, ha esik az eső, ha van fölöslegem ép úgy, mintha szűkölködöm: és mivel Isten akarata, így az én akaratom is, hogyan lehetnék boldogtalan?" „És ha Isten akarata az volna, hogy halálod után a pokolba kerülj, mit szólnál ehhez?" Egy percnyi habozás után ezt válaszolta a koldus Taulernak: „Ha az volna Isten akarata, akkor is átkarolnám őt azzal a két karral, melyet ő adott lelkemnek: a hit ereje az egyik, melynek segítségével még akkor sem kételkednék irgalmában; a szeretet hatalma a másik, mellyel lehúznám Őt oda is úgy, hogy ez által a pokol

is mennyországgá válnék." Tauler nem győzött csodálkozni. Végre azt kérdezte: „És ki vagy te?" „Én? Én király vagyok" volt a válasz. „S vajjon hol a te birodalmad?" „Az én birodalmam bennem van, mert az Isten országa mibennünk lakozik!" „S hogyan jutottál ennyire?" „Úgy, hogy végleg szakítottam az emberekkel való törődéssel. Aki nem törődik az emberek véleményével, hanem kizárólag Isten akaratát és tetszését keresi, az mind királlyá lesz."

XXXII.

TÉGY TE IS ÍGY.

A Szaharában és a forró égöv más sivatagjaiban néha hirtelenül támad hatalmas szélvész, amely oly erővel ront előre, hogy magával söpör mindent, ami útjában áll. A sivatag lakói jól tudják, hogy ilyen pusztító erőszakos széllel szemben egyetlen egy magatartás használ s ez az arcraborulás, aki ezt nem teszi, az elveszett.

Az élet sivatagjában is sokszor találkozunk ily pusztító szélvészekkel, melyek leütnek mindent, ami útjokba áll, leperzselnek, megfojtanak, letörnek minden élőt már az ő mérges lehelletük által is. A gyülölet, a birvágy, az érzékiség, a gyávaság, a kétségbeesés ezek mind oly gyilkos orkánok, melyek öreget és ifjút egyaránt halálos veszedelembe döntenek. Aki szembe bátorkodik nézni velük, annak

homokkal töltik meg szemüregeit, aki sivításaikat hallgatja, annak fülét tömik be, aki talpán állva akarja fogadni, azt ledobják és örüljön, ha meg nem fojtják. Nem menekülhet ettől a szelvésztől, csakis, aki leborúl s kezeibe temeti arcát. Aki Isten zsámolya elé borul, aki Jézus Szentséges Szívére borul. E fölött elvonulhat a halálos szélvész, az ember alig veszi észre és Abban győz, Aki erősebb minden viharnál.

Leborulni, leborulni, így kiált a karaván vezetője, leborulni és fel nem tekinteni. Mindenki siet a parancsnak engedelmeskedni és így megmenekülni. Tégy te is így! Ne képzeld, hogy van más menekvés! Nincs más, csak egy, ez az egyetlen egy.

XXXIII.

GYUJTSUK MEG A LELKEKBEN A KRISZTUS VILÁGOSSÁGÁT.

Somme mellett elesett a német irodalom egyik legnagyobb reménye: Johannes Reinhold Sorge. Egy gránátszilánk mindkét lábát lelőtte és bár azonnal segítségére jöhettek, a 26 éves író néhány óra alatt elvérzett. Életének utolsó óráiban lelke különös revelációkat nyert, bajtársainak mintegy testamentumul tollba mondott mindenféle dolgot. Például arra kérte otthon levő barátait és nagybefolyású rokonait, hogy hassanak oda, hogy a közoktatásügy Németországban megreformáltassék, mert hogy az oktatás teljesen hamis vágányokon jár: teletömik az ifjúság fejét Marx-, Hegel-, Fichte- és Kant-féle bölcseséggel, vagy a görög mithológia alakjaival és ha egy szegény katona úgy fekszik ott a csatatéren,

mint akkortájt ő, elkámforog az a nagy iskolai bölcseség és annál fájdalmasabban vonaglig szíve, minél kevesebb van abban az egyedül üdvözítő evangeliumból.

„Loyolai sz. Ignácot, Assisi szent Ferencet tanítsátok az iskolákban és a Hegyi beszédet!" Ez volt egyike utolsó szavainak.

A haldokló hős nyilatkozata eljutott drága hazánkba, annak fővárosába és annak egyetlen katholikus szociális katedrájára és nemde, mi megfogadjuk Reinhold Sorge tanácsát, hiszen mi a Szociális Iskola programmját eddig is ebben a szellemben értelmeztük s elejétől fogva hangoztattuk, hogy a legnagyobb szociális cselekedet a Lumen Christi, a Krisztus világosságának terjesztése.

Ehhez az irányzathoz hívek maradunk a Szociális Iskolában és más munkahelyeinken, legyenek azok a szikszói vagy csobánkai népiskolában vagy a fogházban vagy kórházban vagy bárhol; mi tudjuk, hogy a szociális működéshez tanultság és előkészület is szükséges; hanem azért tudjuk és valljuk azt is, hogy hiába tanulnánk, hiába gyakorolnánk magunkat a legnagyobb szaktekintélyek ve-

zetése alatt is, ha nem égne bennünk a Krisztus világossága, mi is csak azokhoz tartoznánk, akik akarva nem akarva megcsalják a világot.

Azért Szociális Iskolánknak jó tanítványa csak az lesz, ki különös tekintettel a mindennapi gyakorlati életre, a családi nevelésben, a betegápolásban, az egyesületi munkában, a szegénygyámságban, az általunk is reprezentált egyetlen helyes álláspontra helyezkedik.

Mi a Szociális Iskolákban, mint egy tudományos laboratóriumban, górcső alá vesszük és a refraktor megvilágítása alá helyezzük mindazt, ami hallgatóinkat foglalkoztatja. A Krisztus világosságának fényénél, kezet kézbe téve, jó testvérekként fogunk minden problémát megvizsgálni, boncolgatni, latolgatni és Isten nagyobb dicsőségére elintézni.

Lehet, hogy a világ Iskolánk ezen tevékenységéről sohasem fog helyes tudomást szerezni, sőt lehet, hogy az igazsággal ellenkezőt fognak sokan gondolni vagy állítani, de akkor mi a Hegyi Beszéd következő verseire fogunk gondolni: „Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudván minden rosz-

szat mondanak ellenetek Énérettem. Örüljetek és vigadjatok, mert a ti jutalmatok bőséges mennyekben. Mert így üldözték a prófétákat is, akik előttetek voltak."

Gyujtsátok meg — tehát — lelketekben a Krisztus világosságát!

XXXIV.

AZ OLASZ KIRÁLYNÉ TANULSÁGOS NYILATKOZATA.

Az olasz királyné nemrégiben fogadta az egyik legnagyobb olasz újság riporterét s a következőkben nyilatkozott:

„Teljesen ellenzem az úgynevezett nőemancipációt. Akármilyen körülményekbe is kerüljön a nő, legelső kötelessége ellentállni és lemondani oly dolgokról, amelyek valójában nem illenek hozzá. Helytelenítem a nőknek klubbokba való járását, politikába való beavatkozását, legfőképen pedig a férfisajátosságoknak utánzását. A régi szerénység és a modern függetlenség összeolvasztása adná meg az igazi ideáltypust." — „Királyi felséged szereti a nagy családokat?" — „Természetes. Csak azoknak a nemzeteknek van jövője, amelynek nagy családjai vannak.

A gyermektelen házasság vagy az egykeházasság nem az igazi. A legtöbb nő érzi is ezt, ha nem is fejezi ki szavakban. Hangosan szól a nőben az anyai érzés. Az a nő, aki nem részesült az anyaság áldásában, az élet javát nélkülözi. Jól tudom, hogy vannak kivételek, különösen azokra nem tartozik ez a kijelentésem, akik magas eszmék szolgálata miatt maradnak egyedül, hiszen a másokért való önzetlen munkálkodás is gyönyörű pályát nyit a nőnek. A vallásosságra való nevelés kell hogy a női nevelésnek alapja legyen. Csak ezáltal fejlődik a női karakter. Egy vallásosan nevelt leány jobban is védheti érdekeit, mint a legerélyesebb hitetlen. Egy vallás nélküli nő olyan, mit egy illatnélküli virág, sajnálnunk kell mindkettőt." — „Szabad Felséges Asszonyomat kérdeznem, hogy mit tart a családi élet alapjának?" — „A szeretetet. Ez minden társadalomkülönbség nélkül áll az összes családokra nézve. A társadalomnak is szeretetten kellene alapulnia, hisz a társadalom is csak családokból áll és hogyha azokat nem fűzi egymáshoz a szeretet, bizonytalan az egész konglomerátum. Szeretet nélküli há-

zasság csapás, szeretettel kötött házasság áldás. Csakis ilyen szerető családokból kap a nemzet derék fiakat, akik minden gondon és csalódáson át életben tartják a nemzetet."

XXXV.

KIVONATOK R. P. DIDON LEVELEIBŐL.

Az ígéret földje csak a bátraknak és győzedelmeseknek nyílik meg. A puhák, lanyhák és gyávák csak maradjanak Egyptom jóillatú hagymái mellett.

A hősök útja az áldozaté és az önmagáról való lemondásé.

Földi szeretet sohasem elégítheti ki szívünket, semmi sincs, ami azt betölteni képes volna. Erre egyedül csak Isten képes. És nincs ahhoz fogható fenség s egyúttal gyöngédség, mint azoknak a lelkeknek érzülete, akik tudatában e szellemi kielégíthetetlenségüknek, vakmerő szárnycsapással emelkednek föl minden teremtmény fölé s kiáltják: Téged kell hogy birjalak, én Istenem!

A hitnek is megvan a maga törvénye. Ha közreműködünk, Isten megadja azt ne-

künk, de ha megkaptuk, akkor indulatja szerint kell vele élnünk.

A lelkeket nem lehet úgy kezelni, mint az erdő fáit, szabadságot kell nekik engednünk s ezzel meghagynunk érdemeiket és az önkéntes áldozat örömét.

Mint csillag lebegjen fejünk fölött a kötelesség és saját egyéniségünk alakítása. Mik a szenvedések, amíg jót tehetünk? Mit nekünk a halál, ha szeretünk és Istenben élünk? A mi kötelességünk Isten akaratát teljesíteni és ez a bátor meggyőzhetetlen szív diadala.

Aki egyszer feljutott a hegycsúcsra és onnan látta az örökkévalóság látókörének gyönyörűségét, annak nincs kedve többé lenn a lapályon bandukolni s botorkálni és ott meghalni.

Az ember csak akkor nagy és fenséges, csakk akkor méltó Istenhez, ha az igazság és a felebaráti szeretet szolgálatában önmagát elfeledi és ha átadja magát egészen a kötelességteljesítésnek.

Nem érünk rá habozni, nincs időnk hátranézni, arról van szó, hogy Krisztus munkásai és munkásnői legyünk. Óh, hogy szeretnék egymagam is légióvá lenni, hogy bátorságomat és erősségemet megsokszo-

rozzam s a világot, mely örvénybe rohan és haldoklik, Istenhez visszavezethessem.

Mily boldog az, aki a dicsőséges sereg sorában áll, azoknak sorában, akik így dolgoznak és küzdenek, hogy megmentsék az emberiséget, hogy megjavítsák és Istent adják s ajándékozzák nekik, Istent, akit mások félreismernek s ellöknek, Istent, aki nélkül nincs szépség, nincs világosság, nincs boldogság.

Az a legnagyobb szív, amely immár nem a magáé.

Nem szabad a földben gyökereznünk. Mi oly csoda-teremtmények vagyunk, hogy a természettel szemben fordítva áll hossztengelyünk, gyökereikkel Istenbe, az örökkévalókba ereszkedünk.

Minden dolgot arról az oldaláról kell tekintenünk, mellyel Istenbe kapcsolódik.

Erény nélkül lehetetlen az életet értékesen megélnünk. Viszont pedig az erény abban áll, hogy kötelességünket teljesítsük s kötelességeinkben pedig az Úr akaratát cselekedjük. Ime az élet isteni oldala.

Hasonlóképen, ha alázatosabbak lesztek, kevesebbet fogtok ítélkezni és ennek folytán szeretetreméltóbbak lesztek. Nem fogjátok többé a dolgoknak és embereknek

kizárólag rossz oldalait meglátni, hanem igazságosabbak lesztek, tehát isteni szemmel fogtok nézni.

S vegyük az önzést s az elfogultságot. Mi az, ami képtelenné tesz arra, hogy magunkat felejtsük s felebarátainkhoz közelebb s melegebb szívvel álljunk? Ismét csak az, hogy mások szemével nézni s mások szívével érezni nem tudunk s csak amí eltávolit a felebaráttól. Ez a sátáni szokás: mindig magunkra gondolunk. Több kell Istenből s világosságából.

A világ hideg és sötét s csak tüzes és világító lelkek fogják a világot új életre kelteni, kiket Jézus ebből a bukott nemből újból föltámaszt.

XXXVI.

KIVONATOK R. P. DIDON LEVELEIBŐL.

(Folytatás.)

A jámbor léleknek igazi feladata abban áll, hogy a körülményekhez alkalmazkodjék s azokból mindazt kiemelje, amit Istenért és saját lelke kialakítására felhasználhat.

Az élet részletei egymagukban nem lényegesek. Bár szívünkben, különösen a nők szívében ezek nagy helyet foglalnak el, törekednünk kell azonban ezeken a földi apróságokon felülemelkedni és lelkünket az „egy a szükséges" felé irányítani.

Nem szabad időtöket elvesztegetni. A keresztet a maga egészében vegyétek vállaitokra, nem szabad abból a legcsekélyebbet sem elhagyni. A Golgotának pontosan arra a helyére kell azt felvinnetek,

amelyet Isten számotokra kijelöl. Ne mondjátok: „Itt akarok lenni, vagy ott akarok lenni!" Inkább azt mondjátok: „Ahol Ő akarja és ahogyan Ő akarja."

Hogy a hitet terjeszthessük, Istent magát, az élő Krisztust kell magunkban birnunk.

Mindent, ami nincs rendjén bennem, rendeznem kell; mindent, ami nem tiszta érc, el kell vetnem, mint haszontalan salakot. A tiszta ércet azonban feldolgoznom és fényesítenem kell. Csak akkor rejtheti el benne az Örökkévaló, a Mester azt, amit jónak lát. Ez az Ő dolga!

Ha a Gondviselés egy lelket megragadott, akkor előre, felfelé, egyenesen kell annak megindulnia. Nem létezik vesztegelés, girbe-görbe utak! A rideg darabos út az, amely a csúcsra vezet. A nevelésben nem létezik ugrás, egyik lépést a másik után kell tenni: a képzelgések elmúlnak, a hályog lehullik a szemről, a szív megerősödik, a lelkismeret mesterré és úrrá lesz, Krisztus szelleme egészen és teljesen birtokába veszi akaratunkat és értelmünket. Sőt a tett is a szellem uralma alá kerül, lefokozza az anyagi szükségleteket s a testet készséges szolgájává avatja,

valódi tagjává a szellemnek. Mikor Jézus Gethsemane kertjében a halállal küzdött angyalok jöttek hozzá és megerősítették őt. Az irgalomnak ez a törvénye ránk nézve is áll: ha az Úr kelyhét nyujtja, hogy megigyuk, angyalait is elküldi hozzánk.

Az egyetlen Krisztus, akit imádhatunk, egyedül Ő, az igaz Isten, kire a Evangeliumban rátalálunk. Hozzáfoghatót sehol sem találunk. A legragyogóbb világosság, a legnagyobb erő, a legirgalmasabb jóság, a legmagasztosabb szeretet, a kedély legvonzóbb derüje, mindent, amivel Isten az Ő végtelen jóságában az emberi természetet megáldhatja, együtt találjuk az Evangelium Krisztusában.

Magát feláldozni nem annyi, mint meghalni, sőt ellenkezőleg, ez százszoros életet jelent. Aki életét odaadja, ezerszeresen visszakapja; aki azonban meg akarja tartani, elveszti azt.

Minden egyszerű és könnyű az őszinte léleknek. Nincs oly kibogozhatatlan nehézség, melyet az egyszerű és nagy lélek, aki kész magát odaadni, meg ne oldhatna.

A mi igazi értékünk csak az, amivé szenvedés által lettünk. A jóság titka sa-

ját énünket elfelejteni egészen a teljes átadásig. Aki szeret, az viszontszeretetet nyer. És aki szeret, az minden jóra képes. Senki sem gyakorolhat mély befolyást egy lélekre, ha nem szereti azt mélyen, tehát azt a lelket, akit megmenteni, istenileg befolyásolni akarunk, istenileg kell szeretnünk.

Csak annyit érünk, amennyit a szellem ér, mely bennünk uralkodik. Azok a lelkek, akik odavetik magukat a világ szellemének, eltemetik isteni szépségüket. Aki saját szellemét engedi uralkodni magán, meddő és tehetetlen marad. Csak az a lélek lehet nagy, szép és hatalmas, melyet Isten szelleme tölt el.

Egyedül a csendességben hallgatjuk Isten szavát. Ha alkalom kínálkozik valakinek örömöt szerezni, ne habozzatok, ragadjátok meg az alkalmat, még ha szenvedéstekbe kerül is. Jó és üdvös magát elfelejteni, magára nem gondolni és Isten előtt mindenkor nyitott könyvként állni. Ez az igazi élet!

XXXVII.

PÉLDA A HITRŐL.

Egy elbeszélésben olvastam: Ifjú pár utazott a hegyekben. A lejtős tisztáson virágszedés közben a fiatal asszony megcsúszott. Mély szakadék szélén, minden erejét megfeszíti, sikerül neki egy kis bokorba kapaszkodnia. Kiáltására férje feléje rohan, de nem bir hozzá jutni, hanem egy közeli kiálló sziklára kapaszkodik föl. Lehajol, amennyire csak bir és lenyujtja karját; hasztalan. Egy arasznyival hosszabbnak kellene lennie a karjának, hogy elérje felesége kezét. „Nyujtsd ki kezedet egyenesen fel, akkor meg tudlak fogni", kiáltja feléje. S az asszony válaszol, anélkül, hogy fel tudna nézni: „Nem tudom elereszteni a bokrot, amint elereszteni, lezuhanok." A férfi még egyszer kiált: „Hallgass rám, emeld fel jobb kezedet

egy pillanatra egyenesen a magasba, különben véged van.“ Az önfentartási ösztön azt súgja az asszonynak: fogódzzál meg mind a két kezeddel; az engedelmesség azonban, melyhez szokva volt, győzött, jobbkezét egy pillanatra egyenesen feltartja a magasságba, anélkül, hogy látná férjét. Érzi, mint veszti el egyensúlyát, de ugyanabban a pillanatban férje a kezét megragadja, meg van mentve.

Ime a hit: elhagyni a természetes álláspontot, kitenni magát az átmenet veszélyeinek abban a biztonságban, hogy Isten megragadja kezünket és tart és el nem hagy bennünket.

XXXVIII.

NEM JÁR SÖTÉTSÉGBEN, KI TESTVÉRÉNEK KIALUDT FÁKLYÁJÁT FELGYUJTJA.

Az a jó hatás, melyet egyik-másik tagunk a szegényekre és foglyokra gyakorol, nagyrészt a Missziótársulat örvendező lelkületében gyökerezik. A kékfátyolos uniformis örömteljes uniformis. Ahol megjelenik, ott tünedezni kezd a baj, a sötétség, valamiféle derű és életkedv kezd jelentkezni.

Egyik rabunk mondotta egyszer, hogy ha nővéreinket látja, a karácsonyi angyalok jutnak eszébe, kik azt mondták a pásztoroknak, nagy örömet hirdetek nektek. Túlzásnak túlzás ez a kijelentés, valami igazság azonban van benne, mert hiszen szegénylátogatásaink és cellalátogatásaink rendesen örömet vagy legalább

is jó szót visznek a szegénylakás vagy börtön négy fala közé.

Úgy örültem, mikor a székesfehérvári kurzus után egy szegény kis varrónő azt írta, hogy nem tudja elfelejteni a nővérek kedves, békés arckifejezését.

Adja Isten, hogy ilyen benyomást tegyünk mindig és hogy a Missziótársulat nyomában mindenfelé napsugár és életkedv fakadjon, hogy azon az ugaron, melyen dolgozunk, a remény tavasza nyíljék. Az öröm és béke hirdetése magát a szociális munkást is csodálatos békével és örömmel áldja meg. „Nem jár sötétségben, ki testvérének kialudt fáklyáját újra felgyujtja." És ez a fényforrás kiapadhatatlan. Mindannyiszor, ahányszor csak jót tesznek az illetők, mindig bearanyozza lelküket s így viszont azzal az előbb említett békés örvendező arckifejezéssel ismét az erények gyakorlására buzdítják az embereket.

XXXIX.

EGY-EGY FOHÁSZ EREJÉRŐL.

Egy pap, ki egy fürdőhely szállodájában megszállt, azt kérdezte a szobaleánytól, hogy szokott-e imádkozni. Erre a leány nyelvelni kezdett, hogy neki még enni sincs ideje, hogy lenne hát ideje imádkozni! A pap látta a szobaleány rossz lelkiállapotát és látta, hogy most hiába is adna neki alaposabb lelki utasítást, azért békéltetőleg és nyugodtan csak azt mondta: ha olyan szörnyen el van foglalva, amint állítja, mondja legalább naponta: „Uram, irgalmazz nekünk; Krisztus, kegyelmezz nekünk!" A leány nagy meglepetéssel, de mégis jóakarattal fogadta a váratlan feleletet és megigérte, hogyha megint erre jön a Főtisztelendő úr, beszámol neki arról, követte-e tanácsát.

Két héten át a szobaleány hűségesen elmondta az ő imáját: „Uram irgalmazz

nekünk; Krisztus, kegyelmezz nekünk!“ És mi történt? Mire a pap újra átutazott, a leány gyónásra jelentkezett és attól fogva új és buzgó életet kezdett élni.

Thaist, az Ókor nagy bűnősét az őt megtérítő Paphnutius apát arra kötelezte, hogy naponkint csak ezt az egy imát hajtogassa: „Te, ki alkottál engem, irgalmazz nekem!“ Szent Paphnutius ugyanis azt akarta, hogy Thais magát mindvégig oly nagy bűnösnek érezze, hogy nem is méltó Isten nevét ajkára venni. Ez sikerült is a szentnek, amennyiben Thais mint bűnbánó halt meg ezzel az imával ajkán.

Uram, légy irgalmas nekem, bűnösnek.

XL.

ADJÁTOK MEG A VASÁRNAPNAK A LELKÉT!

Egy amerikai utazó beszéli el a következőt: A yellowstoni kőszéntelepen átutazva, a mezőn nagy szamárcsordát láttam, a suhanctól, aki őrízte azokat, hallottam, hogy ezek az állatok egész héten át a bányában dolgoznak, vasárnap azonban felhozzák őket a napvilágra, nehogy rövid idő alatt megvakuljanak.

Úgy gondolom, hogy azok, akik egész héten üzleti ügyeikbe vannak mintegy eltemetve, szintén hamar elveszítik lelki látóképességüket az örökkévaló dolgokra nézve, ha vasárnapjukat is munkanappá teszik és így az embert az állat alá lealacsonyítják.

Rosegger így nyilatkozik a vasárnapról: „A hétköznapokat füstös fekete kamarák-

nak képzelem, a vasárnap rajta a napsugaras ablak, melyen át a nagyvilágba, sőt a nagy örökkévalóságba nézhetünk. Azelőtt így sóhajtottunk: Adjátok meg a léleknek a vasárnapját. Ma így kiáltunk fel: Adjátok meg a vasárnapnak a lelkét. Ne csak pihenőnapunk legyen, hanem sokkal több annál. A hét sötét pusztaság, a vasárnap Jákob lajtorjája, melyen egyikmásik emberszív hamar felkapaszkodik az égbe. Különösen, ha a kötelező sz. miseájtatosságot jól végzi, ha a templomban nem törődik mással, mint Istennel s lelkével.

XLI.

MIRE TANÍT AZ ALKYON-MADÁR.

Hajdanában az Aegei tenger szigetlakói egy különös madárról a következő mélyértelmű mondát regélték:

Egészen szokatlan időben tojik az „Alkyon" nőstényе s ezért a többi égi madarak őt felette balgának tartják. November közepén, éppen amikor a tengert a legnagyobb vihar szántja és hullámai magasra tornyosulnak, akkor építi ez a madár csodálatos fészkét. A tenger habjaira rakja, úgy hogy a hullámok himbálják. Hét napig költi ki a nőstény tojásait és ismét hét napot tölt azzal, hogy fiait röpülni és úszni tanítja. A kis Alkyon nőstény csendes és békés állatka. Egyébként dobogó szívecskéje egészen megnyugszik, amint a tengeren himbálózó fészkére ül és — ez a csodálatos — ez a nyugalom mintha las-

san-lassan a viharkorbácsolta habokra is átterjed. Először a fészek közvetlen közelében símulnak el a hullámok, azután mindig távolabbi körökre terjed az ki, végre az egész óceán síma mint egy tükör, a szél elül, az ég kiderül. Ezt a nyárias időt „Alkyoni napoknak" nevezik; a nyugati keresztények pedig „Szent Márton nyarának."

Ebben a szép mondában azonban még mélyebb értelem van: Vajjon ez a viharban oly nyugodt és bízó kis Alkyon nem a keresztény lelket jelképezi-e, kinek derült hitéletét az idők vihara nem tudja kikezdeni s aki ezzel a néma tanuskodásával csendes missziós tevékenységet fejt ki és lassankint mind szélesebb köröknek válik áldásává? Számos példával szolgálhatunk arra, mint alakítja át egyetlen hitvalló és megnyugodott, imádkozó lélek egész környezetét és mily nagy tetteket vihet végbe.

XLII.

CARMEN SYLVÁRÓL.

Kezembe került a boldogult Carmen Sylva román királynőnek egy cikke a nevelésről, ki tudvalevőleg német hercegnő volt és második hazájában áldásdúsan működött. Ez a cikk találó képét adja annak, milyen volt a nevelés a régi jó időkben. Az ilyen nevelés gyümölcsei azok a férfiak és asszonyok, akik az élet harcát bátran kiállják, Istent megdicsőítik és áldásai felebarátjaiknak. A mai generáció sokat tanulhat e sorokból.

Azt írja a királyné:

A nevelésnek két dolgot kell megtanítania — bár a modern ember bizonyára igen ósdinak bélyegez meg engem ezért — önmegtagadást és kötelességtudást.

Egyetlen útja a gyermekeknek önmegtagadásra való szoktatásának a gyomor. A gyermek, mint a kis állat, falánk és

szereti azt bírni, amit lát. Meg kell tehát tanulniok, hogy tudják maguktól megtagadni azt, amit látnak és meg tudják enni, ami nincs ínyükre. Naponkint megköszönöm anyámnak spártai neveltetésemet, melyből egész életemre fegyelmet tanultam. Manapság oly elkényeztetés van napirenden, hogyha elmondom a nálunk dívó szokásokat és szabályokat, ezt hallatlan szörnyűségnek fogják tekinteni. Pedig szüleink azt gondolták, hogy elkényeztetnek bennünket és nagyon is enyhén nevelnek, mert az ő nevelésük még sokkal keményebb volt. Sohasem kaptunk egyebet enni, mint tejet, száraz kenyeret az előbbi napról, vaj nélkül, húst, főzeléket és kompótot. Soha édességet. Cukorka egyáltalán nem volt a házban, már fogaink miatt sem tűrték volna meg. Ezeket naponta háromszor kellett fogkefével oly erősen kefélni, hogy vérzettek. És íme, 64 éves létemre egyetlen hamis fog sincs számban. Anyám szintén nem evett cukorkát, ezt hallatlan gyengeségnek tekintette és megvetette az embereket, akik ilyesmit megengedtek maguknak.

Utolsó étkezésünk este hat órakor volt: tej, száraz kenyér, néha egy alma. A napot

hat órakor reggel kezdtük, a reggeli azonban csak félkilenc órakor volt. Gyakran szinte görcsösen éheztem, anyám azonban megbocsáthatatlan gyengédtelenségnek tekintette volna, ha beteg atyánkat nem tudtuk volna bevárni a reggelivel, ha még oly éhesek voltunk is. Ha néha egy halk panasz lebbent el ajkainkról, röviden, de szigorúan felelt: éppen ebben kell legyőznünk magunkat!

Reggel és este jéghideg vízben fürdettek és alapos leszappanozás után kemény matracon egy keskeny tábori ágyon háltunk. Ha rosszullét fogott el, rögtön az ágyba és izzadni. Húszéves koromig sohasem beszéltem orvossal, soha orvosságot nem kóstoltam. Egyszer hat órán át feküdtem és izzadtam és meg sem moccantam, ekkor megcirogatta édesanyám az arcomat! Még ma is érzem! Ez igen nagy jutalom volt. Kedveskedéseket nem engedtek nekünk. „Nem csókolódzunk!", mondá anyám. „Szerethetjük egymást külső jelek nélkül is, ez csak rossz szokás."

Nemcsak, hogy nem volt szabad mindent enni, amit láttunk, hanem ennünk kellett, amit elénk tettek, akár ment, akár nem, voltaképen azonban mennie kellett. És

ami egy órakor nem akart lemenni, azt félreállították és vacsorára újból előkerült a tej helyett, úgy, amint volt ugyanazon a tányéron. És könnyek közt küzködve, szorítottuk lefelé, de mégis lenyeltük. Ha a tej kozmás volt, még képet sem volt szabad vágni hozzá, még kevésbbé valamit otthagyni belőle. Ha a tojás télen meszes volt, meg kellett enni. Ha néha úton nem volt vékony lószőrpárnánk, egyáltalán nem kaptunk párnát és a matracon aludtunk ami feltekert papirfürtjeinkkel egészen különös önmegtagadás volt. Ilyen keményen! Torkosságért a lovaglóostorral kaptunk. Anyám teljes erejével síkraszállott a torkosság ellen. „Minden fegyelmezetlenség, minden önmegtagadáshiány a torkosságon kezdődik."

Mikor tizenkét évesek lettünk, felnőtteknek tekintettek bennünket és valamennyi ételből felszolgáltak nekünk. „Hisz tudjátok, mit kell megköszönnötök. Ez volt azután a dupla önmegtagadás, elvonulni hagyni magunk mellett, amihez igazán étvágyunk lett volna. Tizenkét éves koromig soha édességet, vajat, salátát vagy fűszerezett ételt nem ettem. A fűszerezett étel különösen ártalmas gyermekeknek.

Édességet pedig eleget kapnak a tejben, gyümölcsben, répában, borsóban.

Ily bánásmód mellett csakugyan erőtől duzzadó voltam és minden betegséget, mely későbbi éveimben meglátogatott, nyugalommal tudtam elviselni, hiszen anyám vas fegyelemre és panasznélküli szenvedéshez szoktatott. Nem is tudom voltaképen elképzelni, mit neveznek az emberek idegességnek és miben áll ez. Sohasem volt ez az érzésem. Ami kellemetlen, hát „éppen azt kell elviselnünk". Az étkezésben oly közömbösséget szoktam meg, amely már az aszkézissel határos, pedig az elképzelhető legkényesebb ínyem volt. Minden túlságosan erősen ízlett nekem.

Ennyit az önmegtagadásról. Ami a kötelességtudást illeti, erre kis feladatok megoldásával, kis áldozatok hozatalával szoktattak, melyek azonban naponkint megismétlődtek és mindig „szabad neked" szócskával kezdődtek és nem „muszáj neked"-del. Ily nevelésből természetesen nem fakadhatott más, mint önmegtagadás és kötelességteljesítés.

XLIII.

A VAKSÁG „TALENTUMÁRÓL".

A vakok statisztikája szerint nemcsak kézimunkára, fonásra, szövésre, szőnyeggyártásra, kötésre, asztalos- és esztergályosmunkákra művelhetők ki, hanem finom, preciz gépek készítésére is.

A világ legnagyobb költői közül kettő volt vak: Homer és Milton. Magyarország trónján ült Vak Béla király, cseh trónon pedig Vak János. Vak volt a cambridgei egyetem híres matematikusa, Sounderson is, egyéves korában vesztette el szemevilágát, szülei földhözragadt szegény emberek voltak, mégis felküzdötte magát odáig. Manchesterben az utak építkezésének felügyelője, John Metcalfe teljesen vak volt, folyton dolgozott hálózatos tervezetein, melyeket komplikált számítások segítségével egészített ki. Az angol posta vezér-

igazgatója, Prof. Tawcelt teljesen vak volt, úgyszintén dr. James, a világhírű fizikus. Amerikában a vak, néma és siket Keller Helén mint írónő is világhírre tett szert. A német Johannes Knie arról nevezetes, hogy vakon és kíséret nélkül bejárta egész hazáját. Öreg korában vakult meg a híres freiburgi egyetemi tanár, Alban Stolz, kinek remek iratai nagyrészt magyar nyelven is megjelentek. Alban Stolznak Szent Erzsébet élete, Spanisches für Grosse und Kleine, Reise zu Sem, Cham und Jafet, a Miatyánk, Az örök üdvözlet, Prohászka püspök szerint a világ legkitünőbb művei közé tartoznak, melyeket ő is kispap korától fogva állandóan és előszeretettel használ és ajánl. Egy nemes protestáns ember, dr. William Moon, aki maga is 50 éven át dolgozott a vakokért, a következőket mondja el magáról: „Isten nekem a vakság talentumát adta és azon voltam, hogy ezt a talentumot minél jobban kamatoztassam". 1839-ben ugyanis látóképessége hirtelenül gyengülni kezdett és néhány év alatt teljesen megvakult. Ekkor ő tudta, hogy neki a vakok dolgát kell felkarolnia. Megvakulása után egy évvel már a vakok egy intézetét nyitotta meg, több mint 10.000

vakot tanított meg olvasni. Egyik szegény vak páciense a következőket írta neki: „Ha Önnel a mennyországban fogok egyszer találkozni, az Úr Jézushoz fogom Önt vezetni és megmondom az Úrnak, hogy Önnek köszönöm, hogy Őt megtaláltam". Egy kopt keresztény pedig, aki a dr. Moon szerinti módszerrel tanulta a vakírást és olvasást, azt mondta: Moon-féle rendszerről beszéltek, inkább isteni rendszernek kellene azt hívnotok, mert csak Ő tudta ezt a rendszert a doktornak megsúgni".

Ebből a statisztikából látjuk, hogy hány vak ember vált nyomora dacára Isten nagyobb dicsőségére és az emberiség hasznára.

A vakok gyámolítása hazánkban is kezd fellendülni. Körünkben Pálffy Anna grófnő vette őket szerető szívvel pártfogásába. Minden szabad óráját arra fordítja, hogy egy külön arra való gépen, mely írógéphez hasonlít, vigasztaló, oktató és szórakoztató olvasmányokat készít nekik. Idővel egy egész kis könyvtárat akar nekik Pálffy Anna grófnő szerezni. A jótékonyságnak egy igazán értékes módja ez. Hátha olvasóink közül is akad valaki, aki a grófnő

példáján felbuzdulva, szemrontó és drága kézimunkák helyett a vakok szellemének művelőihez csatlakozik. Itt is nagy az aratás és kevés a munkás.

XLIV.

A VASKERESZT SZELLEME.

A világháború analeseiből tudjuk, hogy 1915 november 30-án von Griesheim hadnagy vezetése alatt Bielskbe küldetett egy felderítő őrjárat, amely Griesheim hadnagyon kívül egy altisztből és egy közlegényből állott. Leliçe közelében lövöldöző kozákok zárták körül az őrjáratot. Mindjárt a csatározás elején a hadnagy alól kilőtték a lovát, úgy hogy a patrouille fönnmaradt része vezető nélkül és öt főnyi veszteséggel tért vissza. Griesheim, hóvaljéggel borított rétegeken át egy magánosan álló házba futott, nyomában a kozákok, akik megadásra szólították fel. De a hadnagy hallani sem akart róla. Hasztalanul ismételvén meg felszólításukat a kozákok, újabb támadást intéztek Griesheim ellen, aki jóllehet erősen védekezett, mégis két

halálos sebet kapott. A kozák tiszt sajnálattal lépett a haldokló hadnagyhoz és szemrehányólag kérdezte, hogy a túlerővel szemben miért nem adta meg magát? Mire Griesheim a rajta ékeskedő vaskeresztre mutatva így szólt: „Azért, mert e jelvénynyel senki sem adja meg magát!" Rögtön az ápoláshoz láttak, de a kórházhoz vezető úton meghalt. A hős tisztet az oroszok Drobinban nagy katonai pompával temették el, sírkeresztjére pedig német nyelven írták nevét és hősi halálát. Amikor pedig december 30-án az egyesült seregek újból bevonultak Drobinba, megtalálták a sírt és miután a helybeli lelkésztől, az orvostól és egy fogságba került huszártól értesültek a történtekről: Sylvester estéjén emlékünneppel ülték meg a hadnagy hősi életét és halálát...

„Nem hiszek a véletlen"-ben s azért gondviselésszerűnek tartom, hogy a Szociális Missziótársulat jelvénye szinte kopiája a vaskeresztnek. Mikor 15 évvel ezelőtt jelvényünk ezen formája mellett döntöttem, nem is sejtettem, milyen hősies, komoly illuziók fűződnek majd hozzá a világháború idején. Lám, azért kapta a Missziótársulat a vaskereszthez annyira hasonló

jelvényét, hogy állandóan figyelmeztessen minket arra, hogy hősöknek kell lennünk nekünk is, mindegyikünknek a maga helyén. A hétköznapi életben nem annyira véráldozatok hozataláról van szó, mint inkább áldozatok árán való elvhűségről, kitartásról. Nagy elődöknek ne legyünk törpe utódai.

XLV.

KI SZAB HATÁRT EGY SZÓ ROMBOLÁSÁNAK.

Oscar Valette a megfontolatlan beszédről így ír: „Egy áldatlan szó szaladt ki a számból s most nincs többé hatalmamban. Elszállt s útját járja; s ez az út ki tudja hova vezet. Szavam azon az úton jár, fut, rohan, röpül, megakad s ismét tova száll; útközben itt egy szívet sebez meg, ott egy jó hírnevet tesz tönkre, amott valakinek az örömét rontja el, hitetlenséget és gyanakvást kelt a lelkekben s más rossz szavakat kiáltva most már társaságban folytatja áldatlan útját:... Istenem, ki szab határt annak az egy szó rombolásának? Nem pihen az le sehol, hanem egyik embertől a másikhoz száll s itt is zavar, ott is zavar útjában. Megdagad mint a hegyi lavina, magával ragad minden tör-

meléket, szikladarabokat, kettétört fatörzseket, elpusztít házakat, exisztenciákat s emberéleteket. Mi mindent tesz tönkre! S így feldagadva majd csak az örökkévalóság partjain törik meg egyszer... Istenem, mily felelősség ily lavinákat, ily hir-, becsület- és boldogságrontásokat megindítani!

XLVI.

„ÉBEN ÉZER."

Mikor Sámuel a filiszteusok felett győzedelmeskedett, hálából egy nagy emlékkövet állíttatott fel, melyet „Ében Ézer"-nek, azaz a hála emlékének nevezett el. Olyan volt ez a kő, hogy Sámuel méltán gondolhatta, hogy számtalan generációt fog arra figyelmeztetni, mily örökkétartó hálával tartoznak az Úrnak azért, hogy ebben a győzelemben részesültek.

A régi görögök azt tartották, hogy a háládatlan ember méltó még a halálbüntetésre is.

Vizsgáljuk meg magunkat, hálásak vagyunk-e igazán először Istennel szemben, másodszor felebarátainkkal szemben.

A szentek és nagy emberek mind igen hálásak voltak. Így tudjuk Rancé apátról, a trapisták reformátoráról, hogy állandóan

könyvet vezetett arról, 1. mi mindentől óvta őt meg Isten kegyes gondviselése, 2. mily jótéteményekben részesítette őt. Mind a két rovatot részletesen és állhatatosan vezette és a csüggedés óráiban ebben a könyvben szokott lapozni; írja, hogy mi sem vígasztalta jobban, mint ennek a könyvnek olvasása.

— — — — — — — — — — — —

Mikor a Jótett az Úr elé szálla,
Kérdé az Úr tőle, „Hol hugod, a Hála?"
„A Hála? Uram, Istenem!
Ezt a hugomat nem is ismerem!"

(Kozma Andor.)

XLVII.

FUSS; RABSZOLGA, FUSS!

A hosszúra nyúló fensík lábainál a postakocsi egy pillanatra — mintegy lélekzetet venni — megállt, azután lassan lépésről-lépésre megkezdték a lovak az utat. Ezalatt két férfi kis kocsijukkal időt nyerve, utolértek minket. Úgy látszik, tanakodtak, hogyan könnyebbíthetnének magukon, mert anélkül, hogy vezetőnk észrevette volna, a kocsijuk rúdjához jól odaerősített hosszú kötél végét odakötötték a póstakocsihoz. Nagyon örültek a sikerült cselnek, kacagtak örömükben és letörölték homlokuk verítékét.

Minden jól ment. Egyik szomszédom fenyegetődzött ugyan, hogy feljelenti őket, a többi utas azonban védelmébe vette őket. Fölfelé szerencsésen mentünk, a lejövetellel azonban nem számított a két hordár.

A lovak hirtelen gyorsítani kezdtek. Az embereknek nem volt idejük a kötelet leoldani s gyorsítaniok kellett lépteiket, majd szaladásnak, futásnak eredtek s végül a legfurcsább bukfenclépésekben kellett rohanniok a kocsi után. A nevetés, amelyet ez a jelenet kiváltott, csakhamar megszünt, amint láttuk, hogy egyikük megállt és látszólag egészen összetörve az útszéli fűbe rogyott. A másik mindkét kezével görcsösen fogta a kocsirudat, hogy hatalmában tartsa kis járművét és irányíthassa, mert a nagy lökések és ugrások következtében könnyen kárt szenvedhetett volna. Milyen nagy fáradságába került ez! A rudat nem engedhette el, ennek következtében a kötelet, mely járművét kocsinkhoz kötötte, ki nem szabadíthatta. A póstakocsit megállítani nem merte és folyton intett, hogy ne szóljunk a kocsisnak. Ő még bírja nagyon jól, kiáltott felénk. Így rohant és rohant egyre gyorsabban. A verejték csak úgy szakadt róla, szemei vérbeborultak. „Csak előre barátom, csak előre!" látszott biztatni őt a póstakocsi, mely előbb hű segítőtársa volt, most pedig kérlelhetetlen parancsolójává változott. „Te akartad! Hogy egy kevés fáradságtól megmenekülj,

helytelen útra léptél. Most viseld a következményeket. Szaladj, szaladj!" A kocsis, aki minderről semmit sem tudott, a lovak közé csapott, hogy galoppban beérjen a városba. Az utasok egyike kést ragadott, hogy elvágja a kötelet és odaszólt az embernek: „Elvágom a kötelet!" Ez azonban fejét rázta, még nem akarta magát megadni. Tovább tartott az őrült hajsza s mi borzalommal szemléltük. Hirtelen elfehéredett az ember arca, már nem birta tovább, ereje elhagyta. A kés elvágta a kötelet. A rabszolga megszabadult! Ideje volt, ha csak egy keveset tart még, lehet, hogy életébe kerül.

Képe annak az embernek, akit a szenvedély hatalmába kerített. Csábító alakban közeledett feléje, gyanutlanul adta át magát neki, de előbb vagy utóbb észreveszi, hogy az aranyfonál, melyet díszül karjára akasztott, vaslánccá lett. Kiszolgáltatta magát a legkérlelhetetlenebb zsarnoknak, mely egyre azt kiáltja feléje: „Nyugalom és pihenés nélkül fuss, rabszolga, fuss". „Fuss, te iszákosság rabja, fuss. Ittál és tovább kell innod!" „Fuss, te gyűlölködő, fuss! Gyűlölsz és tovább kell gyűlölnöd!" „Fuss, bűnös fuss! Vétkeztél, tovább kell

vétkezned. Rágalmaztál, tovább kell rágalmaznod. Csaltál, tovább kell csalnod. Hazudtál, tovább kell hazudnod! Fuss, rabszolga, fuss! Fuss, fuss mindhalálig." „Aki bűnt tesz", mondja az Úr, „az a bűnnek rabszolgája." Megerőltetés, sóhajok, könnyek, nyögések, mi sem tudja a kötelékeket megoldani, melyeket az ember köt, mikor a bűnbe beleegyezik. Boldog, aki idején észreveszi kötelékeit és azt hívja segítségül és szabadításul, aki egyedül bir megváltani és aki azt mondta: „Amint a Fiu felszabadít titeket, úgy lesztek igazán szabadok".

XLVIII.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE.

Az iskola igazgatója az előtte álló kis fiuhoz: „Miért maradtál el az iskolától?“

Fiu: Anyám beteg volt s nekem otthon kellett maradnom.

Igazgató: Mi baja volt édesanyádnak?

Fiu: Nem tudom.

Igazgató: Úgy, te nem is tudod? Ágyban fekvő volt anyád?

Fiu: Nem.

Igazgató: Mit tett odahaza?

Fiu: Amit szokott.

Igazgató: Mit szokott?

Fiu: Mindenfélét.

Igazgató: Mondd meg inkább az igazat, hogy te korcsolyázni voltál.

Fiu: Ki mondta azt?

Igazgató: Láttak téged. Anyád nem is volt beteg. Hát szabad így hazudni? Miért kerülöd az iskolát?

Fiu: Nem fogom többé!

Igazgató: Mond meg az igazat, különben verést kapsz! Otthon kellett tehát maradnod?

Fiu: Nem. Korcsolyázni akartam menni s azért azt mondtam otthon, hogy nincs iskola, a tanítónak pedig, hogy otthon kell maradnom.

Igazgató: Tehát otthon is, az iskolában is hazudtál, mi?

Fiu: Nem teszem többé.

Igazgató: És most még valamit. Azt hallom, hogy te tanulótársaidtól lopkodsz is mindenfélét. Eltünnek a dolgok és 3—4 nap mulva csendesen visszahozod őket. Hova rakod ezeket a holmikat?

Fiu: Otthon elrejtem őket.

Igazgató: És miért teszed ezt?

Fiu: Mert oly mulatságos, hogy mind keresik.

Igazgató: Ez furcsa mulatság, amiért még hozzá szigorú büntetés jár. Mehetsz.

Igazgató a jelenlevőkhöz: Uraim, mit szólnak ehhez az esethez?

Különféle hangok: Verés! becsukás! és más büntetések ajánlása.

Ekkor felkel az egyik tanító, aki véletlenül a kis fiu szomszédságában lakik és

szót kér: „Talán a gyermek édesapját kellene megbüntetni?"

Általános csodálkozás.

Igazgató: Kérem tanító úr, magyarázza meg furcsa indítványát.

Tanító: Kérem, én közvetlen szomszédja vagyok ennek a családnak és igen sokszor megfigyeltem a gyermek furcsa neveltetését. Az apa játszik fiával. Egyszerre csak sírás. A labda eltünt. A fiu sokáig keresi és nem találja sehol. Egyszerre az apa kihuzza a labdát a zsebéből és nevet. A gyermek örül és azt mondja: Apa, hát te dugtad el a labdámat? A feleségem ezenkívül azt is látja, hogy az apa a reggeli asztalról villámgyorsasággal dug zsebre különféle apróságot, cukrot, úgy hogy a felesége észre ne vegye s a gyermekek mulatnak ezen. Máskor azt látjuk, hogy a fiú sokáig álldogál a kapuban. Kérdésünkre, hogy mit csinál, azt feleli: Apa ideállított, hogy ha jön egy férfi fekete kofferrel kezében, mondjam, hogy apa elutazott. Az apa azt igérte a fiunak, hogy ha jól csinálja, ennyi és ennyi koronát kap hazugságáért. A fiúnak el kell menni az apa hivatali főnökéhez s azt hazudnia, hogy az apa betegség miatt kénytelen

otthon maradni s több efélét. Hát várhat az ily nevelés mellett mást, mint amiket itt hallottunk! Nem kellene-e inkább az apát megbüntetnünk?

Mindnyájan helyeslőleg bólintanak és az apa kap egy hivatalos intést, melynek első eredménye, hogy fiát elveri, amiért igazat vallott az igazgatónak.

Hát nem kegyetlenség ez?

(Egy svájci lapból.)

XLIX.

A LELKIGYAKORLATOS MOZGALOM ÉS A MISSZIÓTÁRSULAT.

A világháború nyomorúsága még jobban megmutatta az emberiségnek, hogy így nem megy tovább, mert ha így folytatjuk, rövidesen vége minden kulturának és ott tartunk, ahol voltunk a kereszténység előtt. A pápai székről az emberiségnek „lehetetlen" fejlődését, züllésbe vezető útjait már réges-régen látják. Szent Péter utódai ezen meglátás-szülte nagyszerű felszólításokat intéztek a katholikus hívekhez, melyekben az annyira szükséges megújhodást, a mélyebb hitéletet, még pedig elsősorban a szent Ignác lelkigyakorlatai útján eszközlendő megújhodást és mélyebb hitéletet — sürgetik.

Hoc instrumentum sanctitatis — az életszentség eszközének nevezik a Szentséges Atyák az Exercitiumokat és mi hozzáfűz-

zük, hogy nemcsak az életszentségre vezető eszközök ezek az áldott lelkigyakorlatok, hanem a modern élet problémáinak megoldására vezető egyetlen út is.

A pápák ismételt intésére világszerte megindult a „lelkigyakorlatos mozgalom", melynek egy-egy hulláma eljutott Csonkamagyarországra is és mozgásba hozta a magyar katholikus társadalmat is.

Nálunk a mozgalom egyelőre főleg lelkigyakorlatos házak emelésén fáradozik. Egyszerre két helyen is készül egy ily áldott lelki ház, a Jézustársaságánál és a Szociális Missziótársulatnál.

Akik elejétől fogva mindig azt hallották tőlünk, hogy „a legnagyobb szociális cselekedet a Krisztus világosságának terjesztése", bizonyára meleg örömmel és érdeklődéssel figyelik ennek a mozgalomnak tüneteit és tudom, készek is a maguk részéről az ügyet támogatni.

Mindenekelőtt azonban néhány szót a „lelkigyakorlatos mozgalom"-ról.

A Szociális Missziótársulat azzal a püspökkel, akiről dr. Mihályfi Ákos oly találóan írta, hogy „többet tett a magyar katholicizmusért, mint egész szerzetesrendek", a lelki-

gyakorlatos mozgalomból régóta veszi ki részét. Részben még mint Nővédő Egyesületi vezetőség, részben már mint Szociális Missziótársulat 1901 óta ugyanis évenként rendezett lelkigyakorlatokat az Angolkisasszonyok zárdájában, a Toldy Ferenc-utcai tanoncotthonban, a Szent Margit-intézetben, a Reparatrix-zárdában, a Szent István Társulatban, a Sion apácáknál, a Szervita templomban s az Egyetemi templomban. Kegyelmes Püspökatyánk 1901-től minden évben egy-két, sőt három lelkigyakorlatot is adott a Központban, Budapesten, ez azonban még távolról sem minden. Hány lelkigyakorlatot kapott Székesfehérvár, Pécs és más város is, többnyire a Szociális Missziótársulat ottani Szervezete kérésére.

A magyar lelkigyakorlatos mozgalom történetének leghatalmasabb fejezete tehát — a Jézustársaságén kívül — az a fejezet, melyet a Prohászka püspök által tartott missziós lelkigyakorlatok képeznek.

Bizony, ha Prohászka püspök szent buzgósága sokakban lett volna, más lenne ma a föld arculata, így azonban csak most ébredezünk lelkigyakorlatos feladataink tudatára, csak most kezd ez a nagy feladat igazán mozgalommá is lenni.

„A nagy győzelemhez, mely után sírnak a lelkek, búvárok kellenek, oly áldozatkészek, amilyen merészek, akik a mélységbe buknak és gyöngyöket halásznak és elsősorban lelkük gyöngyét emelik ki az élet folyamának veszedelmeiből és befoglalják azt az örök emlékezet glóriájába." (Prohászka O.: Szent Ignác lelkigyakorlatainak szelleme.)

„Elszorult a világ, gyerünk a végtelenbe; nagyszerű szó: törni a végtelenbe! Felséges vállalat: dicsőbb a Gottfriedek keresztes vállalatánál; eszményi törekvés: eszményibb egy Jeanne d'Arc vagy egy Skander bég dicssugaras pályájánál és másrészt boldog kötelesség, mely mindnyájunkat sürget és oly velünk született, hogy egyenesen kimondja: te azért születtél, hogy örökké nagy, hatalmas, királyi lélek légy, hivatásod az istenülés s hol nyílik az istenülésre, a te hivatásodra és célodra világosabb kilátás, mint szent Ignác Exercitiumaiban? Hol ismered fel tüzetesebben az istenülés útját s módját, mint ezen gyakorlatokban, melyeket a Szent a manresai barlangban szerzett és szerkesztett és amelyekből a magyar katholikus Egyháznak is kell lelket meríteníe s elsősorban papjai-

nak, hogy az Úr Jézus szándékait megértsék s szellemük üdeségében mind magasabbra szállni s a lelkeket Istenhez vezetni képesek legyenek. Az Exercitiumok mély csendjében és az örökkévalóságok ösvényei felett Jézus szentséges Szívébe kell hatolnunk, hogy onnan merész, törekvő és szerencsés búvárok gyanánt a hősies szentség gyöngyét kiemeljük és azt szívünk szeretetének aranyába és lelkes gondolataink glóriájába foglaljuk." (P. O. ugyanott.)

„Ez a nagy cél egy szerencsés törés és szakítás azzal, ami avult és beteges, új kiindulás a természetfeletti élet bőségesebb és gazdagabb bírására. Mit mondjak még? Az Exercitiumok célja élet, új élet, felvillanyozott élet, bőségesebb, gazdagabb, derültebb, elevenebb élet! Az Exercitiumok az embert reformálni, erősíteni, megújítani akarják, tehát ismétlem: élet, életre való kiindulás, életben növekvés és gyarapodás, életben megerősödés és tökélyesbülés, ez az Exercitiumok célja: „lelkigyakorlatok, hogy az ember magát legyőzze és rendezze életét" — „via ad montem Dei". (P. O. ugyanott.)

Püspökatyánk ezen orgonaszava a Szociális Missziótársulat „Lelkigyakorlatos Moz-

galma" második fejezetének legszebb preludiuma?!

Második fejezet, mert eddig háromnapos nem-zárt lelkigyakorlatokat rendezhettünk csupán hölgyeink számára; most pedig — hála Jézus szentséges Szívének — zárt három- és nyolcnapos lelkigyakorlatokat is rendezhetünk. Olyan „igaziakat" tehát, amilyeneket loyolai szent Ignác szándékolt, melyek alatt külső tagjaink is kikapcsolódnak rendes életkörülményeikből s azáltal, hogy pár napra hozzánk jönnek lakni (tehát teljes ellátásra), külsőleg is elzárkózhatnak és elmélyülhetnek. Nagy haladás ez! Képzelem, mennyire örülnek velünk, hisz állandóan panaszkodtak és kértek, fogadnánk be őket teljes, zárt lelkigyakorlatokra. Nagylelkű pártfogóink most lehetővé tették Krisztina-körút 125. számú házunknak egy emelettel való bővítését s így — amint a lakástörvény ezt lehetővé teszi — szukcesszive kiüríthetjük a 127. és 129. számú házakat, hogy azokat teljesen az „Egy a szükséges" szolgálatába állítsuk.

Ezáltal Központunk eredeti céljainak teljesen megfelelő lesz, amennyiben a nővérek lakásain, a gyűléstermen és az irodahelyiségeken kívül van kápolna, Exercitiu-

mos-ház és egy — a fővárost véve — nagy, csendes, régi kert. A 129. szám alatt van azután még (a kertben) két kisebb házunk.

A szociális munkát intézményessé tenni volt Társulatunk egyik célja; a lelkigyakorlatokat kiépíteni és intézményessé tenni Társulatunk másik célja s egyszersmind koronája. Az evolució törvényei szerint ide kellett fejlődnünk s az isteni Gondviselés csodálatosan mellénk állt s Ament mondott törekvéseinkre s programmunkra.

L.

KINEK UTITÁRSA A HIT, REMÉNY ÉS SZERETET.

Loyolai szent Ignác legszívesebben egyedül utazott. Arra a kérdésre, hogy ki lesz útitársa, azt felelte: „A hit, remény és szeretet".

Egyik társa, Faber szent Péter is leginkább egyedül járta apostoli útjait s ha közeledett ahhoz a községhez vagy városhoz, amelyben dolga volt, először is a lakók őrangyalaihoz fordult, buzgó imával az ő segítségüket kérvén.

Annyira jellemző loyolai szent Ignácnak a Gondviselésbe vetett mélységes hitére az is, hogyan nyugodott bele abba, hogy a jeruzsalemi Ferencrendiek nem engedték őt a Szentföldön maradni. Pedig végleg el volt szánva, hogy alapításának góc-pontjául a Szentföldet teszi meg s Isten őt

utazása közben bámulatosan meg is segítette. Mégis, mikor azt kellett tapasztalnia, hogy ott, ahol Megváltója élt és meghalt, nincs maradása, szó nélkül és Istenbe vetett bizalommal megváltoztatta tervét és engedelmes lélekkel visszajött Európába.

Szent Ignác az étkezéseknél inkább hallgatag volt. Többnyire hallgatott, vagy röviden felelgetett és sokat figyelt. Valamelyik hallott érdemleges megjegyzéshez ebéd után fűzte azután Istenről szóló beszélgetését.

Egy dominikánus dialektikai cselfogásaira meghőkölt és mélyen elhallgatott. Nagy pauza után csak annyit mondott: „azt hiszem erről a dologról nem kell tovább beszélni.“ Majd: „ha csak előljáróim nem parancsolják, erről a dologról egy szót sem fogok többé mondani“ s ennél mindvégig szilárdan megmaradt.

Későbbi életében azt is mondotta, hogy ha őt összes szerzetesházainak pusztulásáról értesítenék, azt reméli, hogy 1/4 óra elégséges lenne ahhoz, hogy Isten végzésében teljesen megnyugodjék.

LI.

HALOTTAK NAPJÁRA.

A német hősiesség nemcsak a nemzeti öntudaton alapszik, hanem a legkiapadhatatlanabb forrásból, a mélységes meggyőződéses vallásosságon is. Mutatja az alábbi gyászjelentés, mely három német birodalmi gróf Spee, apa és két fiú hősi halálát jelenti be keresetlen szavakkal, a krisztusi hit gyönyörű megnyilatkozásával.

„Most még megmaradnak a hit, remény és szeretet, e három, ezek közül pedig legnagyobb a szeretet.“ I. Cor. 13. 14.

„Jó harcot harcoltam, a futást elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltétetett nekem az igazság koronája, melyet megad nekem ama napon az Úr, az igaz bíró, nemcsak nekem pedig, hanem azoknak is, akik szeretik az ő eljövetelét.“ II. Tim. 4. 7—8.

„A sorskötél nekem jelesre esett, mert jeles örökség jutott nekem". Zsolt. 15. 6.

Isten szent akarata szerint hősi halált haltak a Falkland-Szigeti tengeri csatában 1914 december 8-án.

1. Őfelsége „Nürnberg" hajóján

gróf Spee Ottó Ferdinánd Mária Hubert csász. tengerész-hagynad, adjunktus, a vaskereszt lovagja, szül. Hill-ben 1890 július 10-én. A császári Tengerészetbe lépett 1910 április 1-én és 1912 őszén Őfelsége „Nürnberg" hajójával Keletázsiába vezényeltetett, résztvett a Sancta Maria mellett vívott tengeri csatában és a Falkland szigeteknél kapott súlyos sebeiben elhunyt, kevéssel a „Nürnberg" elsülyedése előtt. Így végezte életét hű kötelességteljesítés közben és követte szeretett atyját és viléz testvérét, akiket a dicsőséges lobogó ekkor már eltakart.

2. Őfelsége „Scharnhorst" hajóján

gróf Spee Miksa János Mária Hubert, csász. altengernagy, cirkáló rajparancsnok, az I. és II. oszt. vaskereszt lovagja, szül. Koppenhágában 1861 június 22-én, Dresdában 1889 október 1-én nőül vette Ostensacken Margit bárónőt. Isten megáldotta frigyüket két fiúval és egy leánnyal. A meg-

boldogult 1878 tavassza óta tartozott a császári tengerészethez. 1912 őszén átvette a keletázsiai cirkáló rajparancsnokságot, amelyet 1914 mindenszentek napján Santa Maria-nál győzelemre vezetett. Útközben a német haza felé ellenséges túlerővel szemben hajóraja élén elesett. Vágya, hogy a tengerészek sírjában nyugodjék, beteljesedett.

3. Őfelsége „Gneisenau" hajóján

gróf Spee Henrik Ferenc, Irén Miksa Hubert császári tengerészhagynad, a vaskereszt lovagja, szül. Kiel-ben 1893 április 24-én, a császári Tengerészetbe lépett 1911-ben és 1913 őszén Őfelsége „Gneisenau" cikálójára vezényeltetett. A Falklandi tengeri csatában hű kötelességteljesítés szerint a végsőkig kitartott helyén, amíg ellenséges golyó nem találta hazája szolgálata közben. Így követte tengernagyját és atyját Santa Maria-nál a győzelembe, Falklandnál a halálba.

Jézusom Neked élek, Jézusom Neked halok, Jézusom Tied vagyok élve és halva.

Jézusom légy kegyelmes, Jézusom légy irgalmas, Jézusom bocsásd meg bűneimet:

R. i. P. R. i. P. R. i. P.

LII.

HISZEK AZ ISTENI GONDVISELÉSBEN.

Valakinek néhéz kísértései voltak az Isteni Gondviselésben való hit ellen. S akkor azt álmodta, hogy egy ifjú vándorral találkozott, ki hívta őt, kísérje el útjaira.

Gyönyörű erdőben haladva egy magános házra találtak, amelyben épp nagy ünnepet ültek. Betérve a házba megtudták, hogy az ünnepség annak örömére van, hogy a ház gazdája a szomszéd birtokossal éveken át hálálos ellenségeskedésben élt, míg most végre kibékült. A házigazda előtt gyönyörű aranyserleg díszelgett, melyet a megbékült szomszéd kibékülésük emlékére adott neki. Vacsora után a vándorok tovább mentek és a kételkedő ember legnagyobb meglepetésére az ifjú vándor elemelte az arany serleget. „Mit teszel, hát tolvaj vagy?“ kérdezi emberünk. „Majd meglátod“, volt a felelet és tovább mentek.

Nemsokára egy szegényes kunyhóhoz értek, melynek lakói őket rendkívüli vendégszeretettel fogadták. A vándorok fáradtak voltak, ott is háltak s mikor reggel útra keltek, az a bizonyos kérdezősködő rémülettel látja, hogy ifjú kísérője búcsúzásul felgyujtja a vendégszerető család zsuppal fedett háztetőjét. „Így hálálod meg a nekünk nyujtott vendégszeretetet? Hát ki vagy te?" „Később mindent meg fogsz érteni, menjünk tovább."

Egy bizonyos idő mulva eljutottak egy házhoz, melynek jómódú lakói szívesen fogadták őket, marasztalásukra azonban nem akartak maradni, mire a házigazda kis fiát adta velük, hogy elkísérje őket a legrövidobb úton. Útközben átmentek egy hegyi patakon, melyen a kisfiú az ifjú vándor mellett haladva elcsuszott és beleesett a patakba s odaveszett. A kételkedő látta, hogy az ifjú vándor még felfoghatta volna a gyermeket, de nem tette. „Hát gyilkos is vagy! magyarázd meg végre cselekedeteidet vagy rosszul jársz!" tört ki emberünkből a felháborodás.

„Most ez egyszer fellebbentem előtted a titkokat: Az arany serleget tehát azért vettem magamhoz, mert meg volt mér-

gezve; a házat azért gyujtottam fel a jó emberekre, mert a falak tövében nagy kincsre akadnak; a gyermeket azért nem mentettem ki a vízből, mert apja súlyos bűnökben él s a gyermekből gyilkost nevelt volna, míg most Isténnél van. Okulj ezen és ne kételkedjél többé!"

Lisieuxi szent Teréz egyik leggyönyörűbb mondása:

„Semmi sem tör meg engem,
Mindent mennyei Atyám szerető kezéből fogadok."

LIII.

„NE MENJEN LE A NAP A TE HARAGODDAL."

A villamoson egy hölgy arra kéri a kalauzt, figyelmeztesse őt ezen és ezen utcánál, hogy leszálljon. A kalauz azonban nem figyelmezteti a hölgyet s amikor ez észreveszi a mulasztást, leírhatatlan patáliát csap. Éles és goromba viselete azonnal szembe állítja őt az összes utasokkal, akik hangosan kifejezést is adnak fölindulásuknak és oly nézeteket hangoztatnak a pörölő asszonyságról, hogy ezért azt senki sem irigyelte. Az egyik utas oda is ment a kalauzhoz és azt mondta neki: „Ez a hölgy nagyon gorombán magának esett, igen csunyán viselkedett!", mire a kalauz szelíden és könynyes szemmel azt válaszolta: „Ha tudta volna a nagysága, hogy a feleségem egy hét

óta milyen beteg s hogy azóta be nem hunytam a szemem, hanem folyton őt és a gyermekeket ápoltam, talán nem így bánt volna velem!"

Minden szívnek megvan a maga története, a maga nehézsége és gondja és mindnyájunknak sok szeretetre és barátságosságra van szükségünk, hogy „senkinek semmiféle botrányt ne okozzunk és ne szidalmaztassék a mi szolgálatunk, hanem mindenben úgy viseljük magunkat, mint Isten szolgái, sok tűrésben, háborúságban, kegyességben, a Szentlélekben, színleletlen szeretetben. (Szent Pál a Korintusiakhoz 2.)

Szent Pál itt viselkedésünket, modorunkat irányitja, mellyel tényleg sokszor nagyobb eredményeket és sikereket érhetünk el, mint akár a legfényesebb tehetségekkel. Olyan emberi szív alig képzelhető, mely állandó állhatatos barátságos modornak soká ellent tudna állni. „Aki barátságos, az olyan nyelven beszél, melyet még a süketek is megértenek." Érvényesítsük barátságos, emberszerető lelkületünket mindenkivel szemben és a legindifferensebb alkalmakkor, mert a hősies alkalmak alig vagy igen ritkán nyílnak számunkra. Ne

takarékoskodjunk barátságos szavakkal és cselekedetekkel, inkább szórjuk azokat két kézzel, ez a magvetés búsásan fog fizetni. „A barátságtalan ember arca elrontja kezeinek alamizsnáit", mondja a Talmud. „Mindenekelőtt saját házaitokban gyakoroljátok a szeretetet", kívánja a Szentírás. Itt vannak a gyermekek és cselédek, a házastársakat nem is említve. Kezdjük őrajtuk, tanítsuk őket egymás iránti elnézésre, türelemre, udvariasságra, barátságosságra. „Charity begins at home", a szeretet otthon kezdődik, mondja az angol. Nem igazi szociális és karitativ érzés, amely csak az idegenekkel kedves, otthon pedig megtagadja elveit és kellemetlen modorával elkeseríti legközelebbállóinak mindennapi életét.

Nincs ember, akit legjobb szándékaiban már félre nem ismertek volna, akit rút hálátlanság, megszólás és rágalom meg ne szomorított volna. De ennek így kell lennie! Az Úr Jézus mondotta, hogy jóságunkat gonoszságnak, erényünket bűnnek fogják mondani, de nekünk mindezek felett kell állnunk és egy nap 77-szer is könnyen meg kell bocsátanunk. Oly szomorító, ha buzgó katholikustól halljuk, hogy „meg-

bocsájtani igen, de feledni nem!". Az igazi megbocsájtás oly közeli rokona a szeretetnek, mint az illat a virágnak és miben sem érvényesíthetjük nyilvánvalóbban igazi keresztény voltunkat, mint ha nagylelkűen meg is tudunk bocsátani.

Kereszténységünk ne hasonlítson a talmi ezüstkanálhoz, amelyet ha jó megdörzsölünk, elveszíti szép ezüst színét és kilátszik a piros és fekete alapszín.

Ha Krisztus követését komolyba akarjuk venni, arra kell törekednünk, hogy még azt is tudjuk szeretni, aki érdekeinkben megkárosít vagy becsületünkben gázol. Igaz, hogy ez nehéz, de Krisztus így akarja.

LIV.

KRISZTUS KERESZTJÉNEK SZÉLESSÉGE, HOSSZÚSÁGA ÉS MAGASSÁGA.

Milyen széles Krisztus keresztje? Oly tágas és széles, mint az egész világ, mert ő az egész világért meghalt. Írva van: „Ő az engesztelő áldozat nemcsak a mi bűneinkért, hanem az egész világ bűneiért."

Ilyen széles a Krisztus keresztje.

Milyen hosszú a Krisztus keresztje? Elég hosszú arra, hogy minden időket átfogjon. Elér addig, amíg csak egy bűnöst kell még megmenteni, elér addig, míg tudatlanság, bánat, fájdalom, halál Isten nagy világában fennállanak, vagy bármi más, ami Isten akaratával ellenkezik és az embernek árt, ily hosszú ideig áll a Krisztus keresztje.

Ez a hosszúsága Krisztus keresztjének.

De milyen magas a Krisztus keresztje? Oly magas, mint Isten trónja és az Atya lelke, az a lélek, melyből minden teremtmény származik. Sőt olyan magas, mint a legmagasabb ég, ha akarjátok, megérthetitek. (Luk. 9., 44., 45.) Mikor Krisztus a kereszten függött, leszállott az ég a földre és a föld az égbe szállott.

Ez a Krisztus keresztjének magassága.

LV.

KATONAI HŐSIESSÉG — LOYOLAI PEDAGÓGIA.

A német „Bonifacius-Korrespondenz" 1917. évi 1. számában egy német orvos, dr. Schleich Károly Lajos érdekes cikket írt „Ignatius von Loyola und der preussische Drill" címen. Hogy Schleich csak távolról ismeri a nagy szentet, a katholikus olvasó hamar kiérzi, de mivel állításai mindvégig jóhiszeműek és tisztelettudóak, szóba állhatunk vele, különösen azért, mert érveléseí szociálpedagógiai szempontból figyelemreméltók. Az embert ugyan sérti szent Ignác módszerének a porosz drillel való gyakori összehasonlítása: Schleich mint pszichologus építi meg ezt a merész áthidalást, amelyre mi rá nem lépünk. Nézzük azonban az ő szellemi épületének két főpillérjét tanulékony érdeklődéssel; eltanulhatunk valamit őtőle is.

Schleichnek két eszménye van, az egyik a loyolai fegyelem és egész nevelési rendszer, a másik a német katonaság. A szellemi világban annyira az előbbinek adja a babért, mint a háborúban az egész világnak imponálni tudó német hadseregnek. „Nincsen szó a kaszárnyaudvarainkon halálmegvetésről, kitartásról és hősiességről" — írja —, „de a közös istentiszteletek, a sok szép ének, a fegyelmezett magatartás, a kilépés, a köszöntés és jelentéstétel, a vak engedelmesség és szigorú pontosság olyá érleli a katona lelkét, hogy amikor üt az óra, mint kész hős állja meg nehéz helyét."

Szellemi, de nem kevésbbé kemény és indirekt eszközökkel éri el loyolai szent Ignác is az ő „Exercitia spiritualia militaria" című műve által a magát hősiesen a nagy célnak odaadó ember tipusát: „az igazi szabadság (mondja szépen dr. Schleich) nem egyéb, mint az „én"-nek teljes, boldog önalárendelése egy nagy, szent cél alá. És hiába csufolja az Entente katonáink vak engedelmességét (Kadavergehorsam) s egész szellemét: jól tudjuk, hogy ez a szellem bizony már most is gondolkodóba ejti őket s minden valószínűség szerint a

háború után azon lesznek ellenségeink, hogy ezt a szellemet minél teljesebb mértékben a magukévá tehessék."

Elvétve már előbb is lehetett hasonló nyilatkozatokat hallani, de hogy egy tudós a katonai hősiesség lélektani tanulmányozása közben eltalál az Egyház ősrégi hatalmas pedagógiájához: ez mégis örvendetes jelenség. Örülünk neki nem annyira az elégtétel miatt, mely éppen az orvosok világából jelentős; kik Schleich szerint is annyit vétettek a ma már teljesen elkopott materializmus erőszakos terjesztésével; hanem örülünk dr. Schleich s az ő pacienseinek lelki világa miatt is.

LVI.

A SZIRÉNAHANG.

Oly éjjeleken, mikor a köd sűrűn bocsátkozik a tengerre, bömbölő szirénák hangjai hallatszanak, mert egyedül ezek a kellemetlen, csúnya, erős hangok képesek arra, hogy a sötétben küzködő hajóknak a hang hullámain irányt mutassanak.

Ha valaki jönne és azt mondaná, ne ily kellemetlen dúrva hangon figyelmeztessük künnlevő utasainkat, hanem valami szép harangjátékkal, vagy más kellemes hangeszközzel, azt felelnék neki az illetők, köszönik a szépséget, a sziréna hangja nem azért van, hogy gyönyörködtessen, hanem azért, hogy a veszély óráiban segítségére legyen az embereknek.

Lehetséges, hogy idővel a kellemetlen szirénahangokat is valami szép hanggal fogják tudni pótolni, egyelőre azon-

ban ragaszkodunk a hatásos szirénahanghoz.

A lelkek országában is vannak hangok, melyek nem szépek, de felette hasznosak. Keresztelő Szent János nem harangjátékkal, sem fuvolamuzsikával szólt, pedig Heródiás és utána annyi más könnyelmű ember erre inkább reagált volna. A keresztelő Szent János-féle hangoknak azonban nem szabad elhallgatniok akkor sem, ha börtön vár rájuk. Az ilyen szirénahangoknak megvan a maguk Isitentől szánt rendeltetésük.

LVII.

NE TARTOZZUNK A DICSTELEN TÁBORBA.

1904-ben történt, hogy az egyik német tiszti asztalnál egy katonatiszt ebéd előtt ájtatosan összekulcsolta kezeit, keresztet vetett és elmondta ebéd előtti és ebéd utáni imáját.

Egy másik katonatiszt este azzal jött haza feleségéhez: „Te hallod, ma olyan élményem volt a tiszti asztalnál, mint még soha" és elmondotta neki a jámbor katonatiszt eljárását. Ez a példa úgy dolgozott az illető katonatiszt lelkében, hogy nemcsak ő tért meg, hanem felesége és gyermekei is.

Ebből a példából is látszik, hogy menynyire helyes, ha az ember rövid keresetlen modorban, azonban mindig bátran megvallja hitét és utazás közben s mindenütt

szokásos imáit elvégzi. Ne üljünk vendéglő-asztalhoz sem anélkül, hogy legalább keresztet ne vetnénk.

„Néma kutyák"-nak nevezi a Szentírás (Jezaiás 56., 10.) azokat, kik nem vallják meg Istenüket. Ne tartozzunk ebbe a dicstelen táborba, hanem legyünk arról meggyőződve, ha ki is nevetnek, ha pillanatnyilag a rövidebbet húzzuk is, a jellemesség, a bátorság, a hitmegvallás példája olyan magvetés, melynek feltétlenül lesz gyümölcse. Lehet, hogy csak a túlvilágon.

LVIII.

MINDENSZENTEK NAPJÁRA.

Selma Lagerlöf „Jeruzsálem" című regényében jó praeludiumot ad nekünk a Mindenszentek megünneplésére.

Leírja, hogy egy tipikus svéd földmíves, ki visionarius volt, az eke szarva mellett haladva, családi bonyodalmai feletti lelki tusájában elragadtatik és látja őseit. Egy nagy szép tanácsteremben látja őket stallumokban ülve imádkozva, gondolkodva éppen az ő lelki tusáin s ő a küszöbön állva remegve várja tőlük a döntést, mitévő legyen.

Ezen a hasonlaton elindulva képzeljük el mi a Mindenszentek gyülekezetét és különösen azokat a szenteket, akikhez speciális vonzalom fűz. Képzeljük el őket mi is egy gyönyörű mennyei teremben stallumokban s térdeljünk a terem küszö-

bére és csússzunk az egyes szentekhez, karoljuk át térdeiket és csókoljuk meg lábaikat és kérjük pártfogásukat. Nem is képzelődés, hogy ha így lélekben elzarándokolunk szenteinkhez, ők a fényes mennyei sorból lehajolnak hozzánk. Ilyen érzülettel mondjuk el ma térdre borulva a Mindenszentek litániáját:

Uram irgalmazz nekünk!
Krisztus kegyelmezz nekünk!
Uram, irgalmazz nekünk!
Krisztus hallgass minket!
Krisztus hallgass meg minket!
Mennyei Atya Isten, irgalmazz nekünk!
Megváltó Fiú Isten, irgalmazz nekünk!
Szentlélek Úristen, irgalmazz nekünk!
Szentháromság egy Isten,
irgalmazz nekünk!
Szentséges Szűz Mária,[1]
Istennek szent Anyja,
Szűzeknek szent Szűze,
Szent Mihály főangyal,
Szent Gábor főangyal,
Szent Ráfael főangyal,
Mindnyájan szent angyalok
és főangyalok,

[1]) Könyörögj, (könyörögjetek) éretünk!

Mindnyájan dicsőült szentek lelkei
Keresztelő szent János,[1])
Szent József,
Mindnyájan szent Patriarkák
és Próféták,
Szent Péter apostol,
Szent Pál apostol,
Szent András apostol,
Szent Jakab apostol,
Szent János apostol,
Szent Tamás apostol,
Szent Jakab apostol,
Szent Fülöp apostol,
Szent Bertalan apostol,
Szent Máté apostol,
Szent Simon apostol,
Szent Tádé apostol,
Szent Mátyás apostol,
Szent Barnabás apostol,
Szent Lukács evangelista,
Szent Márk evangelista,
Mindnyájan szent apostolok
és evangelisták,
Mindnyájan Krisztusnak szent
tanítványai,
Mindnyájan aprószentek,

[1]) Könyörögj, (könyörögjetek) érettünk!

Szent Lőrinc vértanu,
Szent Vince vértanu,
Szent István vértanu,
Szent Fábián és Sebestyén vértanuk,
Szent János és Pál vértanuk,
Szent Kozma és Demjén vértanuk,
Szent Gyárfás és Protáz vértanuk,
Mindnyájan szent vértanúk,
Szent Szilveszter pápa,
Szent Gergely pápa,
Szent Ambrus püspök,
Szent Ágoston püspök,
Szent Jeromos hitvalló,
Szent Márton püspök,
Szent Miklós püspök,
Mindnyájan szent püspökök és hitvallók,
Mindnyájan szent tanítók,
Szent Antal,
Szent Benedek,
Szent Bernát,
Szent Domonkos,
Szent Ferenc,
Mindnyájan szent papok és leviták,
Mindnyájan szent szerzetesek
és remeték,
Szent Mária Magdolna,
Szent Ágota,
Szent Luca,

Szent Ágnes,
Szent Cecilia,
Szent Katalin,
Szent Anasztázia,
Mindnyájan szent szűzek és özvegyek.

Istennek minden szentei, esedezzetek érettünk!
Légy irgalmas!
Uram kegyelmezz nekünk!
Légy irgalmas!
Uram, hallgass meg minket!
Minden gonosztól,[1])
Minden bűntől,
A Te haragodtól,
Hirtelen és véletlen haláltól,
Az ördög cseleitől,
Haragtól, gyűlölségtől és minden gonosz akarattól,
Fajtalan lélektől,
Mennykőtől és égiháborútól,
A földrengés ostorától,
Döghaláltól, éhségtől és háborútól,
Az örök haláltól,
A Te csodálatos megtestesülésed által
A Te eljöveteled által,
A Te születésed által,

[1]) Ments meg Uram minket!

A Te keresztséged és szent bőjtölésed által,
Kereszted és kinszenvedésed által,
A Te halálod és temetésed által,
Szentséges feltámadásod által,
Csodálatos mennybemeneteled által,
A vigasztaló Szentlélek eljövetele által,
Az ítélet napján,
Mi bűnösök[1])
Hogy nekünk irgalmazni méltóztassál,
Hogy nekünk megbocsátani méltóztassál,
Hogy minket az igaz töredelemre vezérelni méltóztassál,
Hogy szentegyházadat kormányozni és megerősíteni méltóztassál,
Hogy apostoli helytartódat és az egész papirendet a szent vallásban megőrízni méltóztassál,
Hogy az Anyaszentegyház ellenségeit megalázni méltóztassál,
Hogy a keresztény királyoknak és fejedelmeknek békességet és egyetértést adni méltóztassál,
Hogy az összes keresztény népnek békességet és egyetértést adni méltóztassál,

---

[1]) Kérünk Téged, hallgass meg minket!

Hogy minket szent szolgálatodban megerősíteni és megtartani méltóztassál,
Hogy a mi elménket mennyei kívánságokra fölindítani méltóztassál,
Hogy minden velünk jótevőknek örökkévaló javaidat adni méltóztassál,
Hogy a magunk, felebarátaink, atyánkfiai és a velünk jótevők lelkét az örök kárhozattól megmenteni méltóztassál,
Hogy a földnek bő gyümölcsét megadni és megtartani méltóztassál,
Hogy a megholt híveknek örök nyugodalmat engedni méltóztassál,
Hogy minket meghallgatni méltóztassál,
Istennek szent Fia,
Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, kegyelmezz nekünk!
Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, hallgass meg minket!
Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk!
Krisztus, hallgass minket!
Krisztus, hallgass meg minket!
Uram, irgalmazz nekünk!
Krisztus, kegyelmezz nekünk!
Uram, irgalmazz nekünk!

LIX.

TESTTEL-LÉLEKKEL.

Allennek dán katonákról szóló könyvében olvassuk Niels dragonyosnak kedves históriáját. Ez a Niels olyan meggyőződéses dragonyos volt, hogy még a szüleinek hazaírt levelében is így írta magát alá: „köszönt benneteket fiatok Niels, testestől-lelkestől dragonyos". Szinte látni ezt a derék fiút, milyen példásan ül a lován, mily kemény a tekintete, mily erősen kezeli szablyáját. mily jól tartja lovát, milyen feszesen áll rajta minden, úgy fest, mint egy kis király. Öklét térdére támasztva, lándzsáját magához szorítva úgy lovagol Niels, a dragonyos testestől-lelkestől, készen királyát és hazáját megvédeni.

Igen dragonyos testestől-lelkestől, tengerész testestől-lelkestől, hivatalnok testestől-lelkestől, cipész testestől-lelkestől, házi-

asszony, alkalmazott testestől-lelkestől. Ez ér valamit, ez vezet célhoz. Így kell nekem is élnem hivatásomban, így kell nekem is haladnom pályámon, nem mint valami csüggeteg, ingadozó puhánynak, hanem szépen, gerincesen, testestől-lelkestől.

Van egy ima, melyet az Úristen bizonyára meghallgat s ez így szól: Istenem, add meg nekem hivatásom szeretetét. Az Úr az őt kérőknek kenyér helyett nem ad követ.

LX.

SZENT IGNÁC HÉT TANÁCSA, HOGYAN ÉRINTKEZZÜNK AZ EMBEREKKEL.

1. A sok emberrel való érintkezés és tárgyalás útján Isten segítségével sokat lehet nyerni a lelkek üdvére és saját lelki haladásunkra. Ellenkezőleg sokat el is ronthatunk mint önmagunk, mint gyakran az összes lelkek szempontjából, ha ily társalgásban nem vigyázunk és nem támaszkodunk Isten kegyelmére. Minthogy pedig hivatásunk szerint nem vonhatjuk ki magunkat az efféle társalkodásokból, annál biztosabban haladhatunk előre a mi Urunkban, minél jobban el vagyunk látva megfelelő útbaigazításokkal.

2. Legyünk a beszédben körültekintők, megfontoltak és szeretettel teljesek, főként a tárgyalásra kerülő vagy tárgyalható kérdések eldöntésére nézve.

3. Légy körültekintő a beszédben nyugodtan hallgatva meg a beszélőket, hogy véleményeiket, indulataikat és óhajaikat jobban megértsd és tudj jobban felelni vagy pedig hallgatni.

4. Ha valamilyen idevágó kérdés vagy más tárgy vetődik fel, hozzuk fel az okokat mindkét nézet mellett, hogy ne tűnjék fel úgy, mintha a magunk ítéletéhez ragaszkodnánk és legyünk azon, hogy senkinek se adjunk okot elégedetlenségre.

5. Ne hivatkozzunk semmi állításunkban sem egyes személyekre, főként nem magasrangúakra, ha csak nem állanak igen nagy tekintélyben, ilykép legyünk mindenkié és ne rajongjunk senkiért.

6. Ha amiről beszélünk olyan jogos, hogy nem lehet vagy nem szabad elhallgatni, adjuk elő véleményünket lehető legnagyobb nyugalommal és alázatossággal és fejezzük be e záradékkal: „salvo meliori iudicio" (meghajlok a jobb belátás előtt).

7. Sokat segít, ha nem nézünk arra, van-e sok időnk, vagy el vagyunk-e sürgős dolgokkal foglalva, vagyis nem nézünk a magunk kényelmére, hanem alkalmazkodunk annak kényelméhez és állásához,

akivel tárgyalunk, hogy könnyebben Isten dicsőségére indíthassuk őt.

Ld. P. Jablonkay G. Szent Ignác Élete és Működése. 161. old.

Loyolai szent Ignácnak az emberekkel való érintkezésre vonatkozó ezen hét előírása legyen vezetőnk a mi értekezleteinken, gyüléseinken is.

LXI.

INDIA MIT VÁRNA EURÓPÁTÓL.

Nemrég egy nagyműveltségű indus az angol kormány kiküldöttjének a következőket mondotta:

„Ahhoz, hogy Indiát megreformáljuk, kevésbbé prédikációkra és előadásokra van szükség, mint olyan emberekre, akik a kereszténységet egész életükkel gyakorlatilag bemutatják, akiknél oly szelídséget és türelmet, oly szeretetet és megbocsájtást lehet észlelni, mint Krisztus Jézuson. Azért mi indusok nem is annyira kereszténységet, mint igaz kereszténységet akarunk tőletek, angolok."

Értjük a nemes pogány kívánságát, hiszen a régi keresztény európai országokban is az a baj, hogy kevés a valódi keresztény. Elképzelhetetlen, mi lett volna azokban az óceánon túli óriási birodalmak-

ban, ha a felfedező és még inkább az elfoglaló kereszténveknek csúfolt európaiak Krisztus elvei szerint bántak volna a bennszülöttekkel.

Nekünk is oly nőkre és férfiakra van szükségünk, akikben Krisztus igazán él. Óh, ha mi mind, akik névleges keresztények vagyunk, szívünket átadnánk Krisztusnak, ha legalább a mi köreinkben pontosan engedelmeskednénk Isten törvényeinek, ha legalább mi hálával fogadnók mindazt, amit Isten reánk küld és hűségesen felhasználnánk a nyert kegyelmeket és földi javainkból eleget juttatnánk másoknak is, találnának-e akkor rajtunk keresztényeken annyi gáncsolni és kifogásolni valót és prosperálhatnának-e a gonosz szellem vállalkozásai annyira! Nem kényszeríthetnénk-e jobban a hitetleneket annak a beismerésére, hogy bizony, mi katholikusok vagyunk az üdvözítő igazság birtokában és egyedül a mi világnézetünk képes az életet diadalmasan megoldani.

LXII.

A JÓ PÁSZTOR STILUSA.

Minden esztendőben Boulanger egy szigetre ment vadászatra, hol egy szerény kis házban lakott és néhány tiszttársát látta vendégül. Egészen közel a vadász házához volt egy kunyhó, melyben egy öreg asszony lakott, kinek legnagyobb kincse egy kis báránya volt. Arra menet Boulanger egyik nap az asszonyt zokogva találja. Kérdésére, hogy miért sír, az asszony megtört hangon azt feleli: „Elvesztettem báránykámat!“ „Nyugodjék meg nénikém, majd megtaláljuk a maga báránykáját“, vígasztalja Boulanger és tiszttársaihoz fordulva felszólítja őket, hogy vadászat helyett menjenek az elveszett báránykát megkeresni: „mindegyik közülünk kövessen más és más utat, este hat óra-

kor találkozunk odahaza és átadjuk a báránykát a szegény öregasszonynak".

A tisztek beleegyeztek s este hat órakor találkoztak is az ebédlőben, azonban bárányka nélkül. Közben ugyanis szél kerekedett, eső kezdett esni s így történt, hogy a vadásztársak már valamivel korábban is hazatértek s hat óráig az időt vidám beszélgetésben töltötték.

Boulanger a vacsora egész ideje alatt szótlanul ült az asztal mellett. „Uraim, én nem mehetek aludni, mert igéretemet nem teljesítettem. Megigértem az anyókának, hogy visszaadjuk neki az elveszett juhocskát és ime nem történt meg. Azért kimegyek majd újból, hogy megkeressem." „De ilyen időben!" ellenkeztek a tisztek, „mikor már egész nap barangoltunk." „Maradjanak nyugodtan idehaza, majd elintézem!"

És Boulanger kiment a zuhogó esőbe.

Hajnali három és négy óra közt az egyik tiszt arra ébred, hogy az ajtó nyílik, azonban azt gondolta, hogy csak a szél csapkodja az ajtót és türelmetlenül felugrik, hogy becsukja s azután nyugodtan tovább alhassék. Legnagyobb meglepetésére az ebédlőben a kályha mellett a padlón alva

találja Boulangert és melléje símulva a megtalált juhocskát. Boulanger addig keresett, míg megtalálta azt, ami elveszett.

Kire emlékezteti az embert ez az eljárás?

LXIII.

IGAZI MEGTÉRÉS.

Fr. W. Foerster édes anyjának egy megtért háztartási alkalmazottja a következő levelet írta:

Berlin, 1892. VII. 11.

Kedves Nagyságám!

Ne tessék neheztelni, hogy ezen soraimmal alkalmatlankodom, de meg kell mondanom Nagyságának, hogy amikor Nagyságodnál voltam, azt a nagy hibát követtem el, hogy egy pár régi firhangot, amelyek a konyhának voltak szánva, elsajátítottam s bepakkoltam. Egyszer pedig 50 fillérrel többet számítottam s nem mertem ezt akkor bevallani. Egyszer hazudtam, amikor a kisasszony azt kérdezte tőlem, él-e atyám? azt feleltem neki ugyanis, hogy él, pedig nem is tudom, mert hisz törvénytelen gyermek vagyok s

ezt szégyeltem őszintén megmondani s azért hazudtam.

Mivel most megtértem s egészen az Úr Jézusnak akarok élni, az embereknél is el akarom rendezni a dolgaimat, amennyire visszaemlékszem. Azt mondja az Úr: hogy amennyiben bevalljuk bűneinket, Ő hajlandó azokat elengedni s megtisztít minket a hátramaradt bűn minden szennyétől. És a vámos is úgy tett, hogy négyszeresen adta vissza, amit csalással elvett a felebarátaitól, azért én is a mai napon postára adok 4 K-t s kérem a Nagyságát, tessék nekem megbocsátani.

Igaz, még egyszer hazudtam, akkor édes anyámnak írtam, hogy ő sürgönyözzön nekem, hogy azonnal jőjjek haza s azt mondtam s úgy tettem, mintha az a sürgöny igazán hazulról jött volna, pedig összebeszéltünk.

Másra nem emlékszem s most boldog szívvel zárom soraimat stb. stb. stb.

LXIV.

SZENTEK NYILATKOZATAI.

P. Ravignantól kérdezte egyik rokona: „Mit csináltál oly sokáig a noviciátusban?“

„Tudod, ketten voltunk a noviciátusban, egyikünket kidobtam az ablakon.“

A most szentté avatott Mère Barat, a Sacré Coeur alapítónője pedig a noviciátusba belépő egyik leányának magyarázatul és direkcióul azt mondta: „Most bizony a kisasszonynak meg kell halnia, hogy azután a szerzetesnő feltámadását megünnepelhessük“.

Aki az Isten szolgálatára szenteli életét, nem szabad, hogy apróságokban lassan-lassan visszavegye az Urtól, amit nagylelkü lemondással egykor lábai elé tett. Ez az apróságokban való folytonos, állandó, lankadatlan elvhűség nagy lelkierőt

követel s azért nevezik a szerzeteséletet lassú vértanuságnak. De a mennyei korona fényessége is hasonló a vértanukéhoz.

Bougeaud irja Szent Monika életrajzának bevezetésében: „Véres megerőltetésbe kerül, hogy valaki eszének és szívének összes erőit harcba vigye.. Ettől a legtöbb ember visszariad és ez az oka, hogy oly kevés hős és szent él közöttünk!“

LXV.

DR. BARNARDÓRÓL.

Hideg téli estén, miután Barnardó elbocsátotta az esti iskolából a fiúkat, dolga akadt még az üres szobában, a szekrényben keresett valamit, egyszerre feltünt neki, hogy az utcán az ablakon át folyton nézi őt valaki. Az egyik fiú volt. Barátságosan intett neki, de a fiú csak nem távozott. Barnardó eloltotta a lámpát és éppen be akarta zárni az ajtót, mikor a fiú eléje áll és kéri, hogy az iskolahelyiségben alhasson. „De miért nem mégy haza?“ — „Mert nincs otthonom, nincs senkim a világon.“ Barnardó több kérdést intézett a fiúhoz és mivel sem elutasítani, sem az iskolában hagyni őt nem tudta, elvitte magánlakására.

A különben zárkózott fiú Barnardó ezen kegyességétől felbátorodva a meleg levegő

és tea élvezetétől is, beszédessé vált. Barnardó így megtudott mindent. Megtudta, hogy nemcsak Jimnek nincs otthona, hanem még 12-nek nincsen. És micsoda furfanggal jutnak csak éjjeli szálláshoz!

A fiú ajánlkozott, hogy elvezeti iskolatársainak éjjeli szállásához. Éjféltájban el is indultak meggyőződni a valóságról. Először is egy nagy vásártérre vezette őt Jim, ott belenyúlt egy szénásszekérbe és Barnardó meggyőződhetett róla, hogy 13 tanítványa közül a két legszerencsésebb itt alszik a szekérben. Innen egy mellékutcán át mentek és mikor egy régi alacsony házhoz értek, a fiú megállt és kérte Barnardót, mászék fel a falra. A dolog nem ment könnyen, de Jim és erős botjának segítségével végre is felkapaszkodott és amit ott látott, az a „senki fiai atyjává" avatta őt. Ettől a pillanattól kezdve egész életét ezeknek a szerencsétleneknek szentelte.

Alig hitt szemének, mikor a háztető egyik mélyedésében 10 vékonyan öltözött fiú hóval takart alakját látta, kikben megismerte az ő tanítványait. Itt aludtak tehát! Sírva fakadt, de nem ébresztette fel

őket, hiszen rögtön nem is tudott volna rajtuk segíteni. Másnap azonban kibérelt egy kis lakást és oda telepítette őket. Ez a lakás egyhamar szűknek bizonyult, mindig többen jelentkeztek, több helyre, több jövedelemre volt szükség.

Barnardó ebben az időben éppen a doktorátusra készült és konfliktusba került saját magával — lelki szükségleteinek vagy tanulmányainak szentelje-e idejét. Tépelődve járt fel-alá az utcákon, mikor egyik sétája alkalmából s a tömegtől sodortatva bekerül egy terembe, melyben népszerű vallásos előadások tartatnak.

Alig időzött néhány percig, midőn az elnök kihirdeti, hogy az egyik szónok hirtelenül megbetegedett s angol szokás szerint kérdést intéz a jelenlevőkhöz, nem óhajt-e senki az elmaradt előadó helyett szólni?

Barnardó egy pillanatig habozott, azután jelentkezett. Egyszerű, keresetlen szavakkal elmondta tapasztalatait; terveit s gondjait pedig a közönség imáiba ajánlotta. Beszéde óriási hatást keltett. Elsőnek egy cseléd jött feléje, ki sírva adta át megtakarított filléreit, melyeket eredetileg a khinai missziónak szánt; példáját mások

is követték, úgy, hogy Barnardó akkor azt a meggyőződést nyerte, hogy az Úr Isten mindig ezen az úton, könyörületes emberek révén segít majd neki.

A cselédtől kapott első adományt ugyanabban a selyempapírba csavarva, soká őrizte pietással.

A következő reggelen több napilap megemlékezett Barnardó előadásáról; az ujságból szerzett tudomást az egészről a híres Lord Shaftesbury is, ki annyira érdeklődött az ügy iránt, hogy Barnardót másnap vacsorára hívta magához. A lord felszólítására Barnardó megismételte tapasztalatainak elmondását, melyek fölött élénk vita indult meg.

A társaság nagy része — maga a háziúr is — kétségbevonta a nyomor ilyen nagyságát s mikor Barnardó nem tágított, arra szólították fel, vezesse hát el őket, hogy személyesen meggyőződhessenek a tényállásról.

Kocsira szállva, a gazdag West-Endből a szegény East-End legsötétebb zugába hajtattak; Barnardó több helyre vezette a társaságot, de szerencsétlenségére a fészkek épp üresek voltak. Csípős, gúnyos megjegyzéseket hallott máris, mikor egy

suhanc jön feléje, kivel Barnardó elvonul kissé s azután arra kéri a társaságot, hogy más irányban kövesse.

Ez a fiú egy közel fekvő utcai raktárhoz vezette az urakat, hol a közeli vásárcsarnoknak sok hordója és ládája egy nagy ponyvával volt letakarva.

A fiú állítása szerint ő itt szokott aludni sokadmagával.

Az urak türelmetlenül követelték a bizonyítást, mire a fiú odaállt a ponyva elé és hangosan a következőket „hirdette ki“:

— Én, a John Black 5 krajcárt adok mindegyiteknek, aki hamarosan előjön a ponyva alól.

Erre a hirdetményre hullámszerű mozgásba jött a ponyva s egymásután 72 rongyos, agyonfázott 13—18 éves fiú mászott az urak elé.

A hihetetlen lord sírva és ezekre a szavakra fakadt:

— Istenem, ne lássak többé ilyet! Az egész nemzetnek kell erről tudomást szereznie!

A rejtekhelyeikből kicsalt szegény fiukat egyelőre a legközelebbi kávéházba vezették, hol a forró kávé és kalács szokatlan boldogságba ejtette őket.

Miután másnapra segítséget igértek nekik, izgatottan, de mégis örömmel tértek vissza az urak, mert hisz a nyert benyomás súlya alatt egy nagy, jó akcióra határozták el magukat. Ezentul Barnardó lord Shaftesbury támogatásával dolgozhatott; egymásután tartott előadásokat, írt cikkeket, a hatóságok siettek őt segíteni s a társadalom sok százezer forinttal támogatta őt műveiben.

A meglévő első otthon mintájára minden kerületben szerveztek menhelyeket; gyönyörű elnevezést adott nekik dr. Barnardó, hogy a szíves, meleg, szabad vendégszeretetet tüntesse fel a rendőri szellemmel szemben, azt írta e házak homlokzatára: „Ever open doors". Mindig tárva-nyitva.

Valóban bárki nyitott ajtókra, nyilt szívre talált ezekben a házakban, melyeket a nagyobb intézetek gyüjtőinek tekintett dr. Barnardó.

Az Ever Open házakban csak ideiglenesen tartózkodtak a kis csavargók; fekhelyüket, étkezésüket aprófacsinálással s ilyenekkel dolgozták le; a ház felügyelője innen elküldte őket az egyik vagy másik Home-ba, hol rendszeres nevelésbe fogták a fiúkat.

LXIV.

„HAZUDVÁN, MINDEN ROSSZAT MONDANAK MAJD RÓLATOK."

Loyolai szent Ignácnak Thompson-féle életrajzában olvassuk a következő megható sorokat:

„ . . . . (loyolai szent Ignác): sziklaalapra építette szervezetét és azzal a tudattal halt meg, hogy műve jól van megalkotva. A társaságnak Istennek tetsző és egyetlen örökségül azt a jövendölést hagyván hátra, hogy „hazudván, minden rosszat mondanak majd rólatok".

Ezt loyolai szent Ignác 1540 körül írhatta, mégis a sokat ócsárolt, megrágalmazott, üldözött Jézustársaságának már 100 évvel később olyan nagy tekintélye volt, hogy amikor P. Ruga S. J. II. Jakab angol királynál 1687 március 13-án volt kihallgatáson, a királyné így szól a Páter-

hez: „Én a Jézustársaságának leánya vagyok". És pár nappal később: „Azon vagyok, hogy a Jézustársaságának méltó leánya legyek".

És érdekes, amit Püspökatyánk annyiszor említ: Rómában szent Ignác oltárának nincs párja; ez a legértékesebb, legszebb oltár. Ott van szent Péter sírja, ott szent Pálé és annyi más dicső vértanué és apostolé, azonban amit a katholikus meggyőződés és lelkesedés s annak nyomában az áldozatkészség loyolai szent Ignác sírja körül produkált, az unikum.

LXVII.

A VILÁG NEM MÉLTÓ HOZZÁJUK.

Szent Ciprián Carthagóban született, Krisztus után a második században. Szülői előkelő gazdag pogányok voltak. Szent Ciprián jogot tanult ősei példájára s emellett buja zajos életet élt. A keresztények puritán szokásai erősen visszatetszettek neki és mesebeszédnek tartotta, amit az ember belső átalakulásáról hallott. A monda szerint Ciprián megszeretett egy keresztény szűzet s ez térítette volna őt meg, ennek a befolyására kezdett a szent iratokkal foglalkozni, keresztelésre jelentkezett és elvégezte az előkészítő tanfolyamot s fel is vette a keresztség szentségét. Szinte egyszerre önmegtagadó szigorú életet kezdett élni, vagyonát elosztván a szegények között. Nemsokára püspökké választatott. Decius császár alatt nagy keresztényüldözés tört ki s a pogányok

mindenfelé hangoztatták: „Cipriánt az oroszlánok elé!“ Ciprián azonban nyugodt volt, mert úgy érezte, hogy még nem következett el az ő órája. Nem is menekült Karthagóból. 251-ben pestis pusztította a várost. Eleinte a pogányok is részt vettek a veszedelem elhárításában, szeretet nélküli munkájuk azonban rövid tartamú volt s a küzdőtéren Ciprián maradt az ő kis csapatjával és éjjel-nappal betegeket ápolt, halottakat temetett, még pedig úgy pogányokat, mint keresztényeket. A pogányok értelmetlenül bámulták a keresztények önfeláldozását. Valérián császár alatt újabb keresztényüldözés kapott lábra. Ciprián száműzetett és egy év mulva halálra ítélték. Amikor a halálos ítéletet hallotta, így szólt: hála a jó Istennek! 258 szeptember 14-én halálos útjára kísérték a keresztények Cipriánt. Papi ruháit levetette és a mellette álló diákonusnak adta, azután leborult és sírva imádkozott. Ima után felkelt, maga kötötte be szemeit és nyugodtan fogadta a halálos csapást.

A Zsidókhoz írt levélben olvassuk a vértanukról: „A világ nem volt hozzájuk méltó.“

LXVIII.

MUSICA SACRA.

Istennek tiszteletreméltó szolgája az Assisiből való Ferenc, méltó az emlékezetre. Mert ő ugyan posztóáruló boltosember fia volt test szerint, de lélek szerint az égi nagy király követe vala. És ő ezt a küldetést egyszerű, hű szívvel és igen nagy örvendezéssel töltötte be.

Olyan volt az Assisiből való Ferenc lelke, mint a hárfa, melynek húrjai az ég és a föld között vannak kifeszítve. És az Istennek szent lelke volt a művész és az játszott rajta dalokat, melyeket elfelejteni nem lehet soha. És ez vala a musica sacra. Mi ilyeneket igen ritka, szent pillanatokban hallunk csak, azért, mert a mi lelkünk nem ér föl mindig egész az égig. De az övé felért mindig egész az égig.

Istennek tiszteletreméltó szolgája az Assisiből való Ferenc szívének egyszerűségében igen nagyon szerette atyját, ki az eget és a földet, a virágot és a madárkákat, a harmatot és a fényes napot adta és tartja és betölt minden élőket áldásokkal. És nem volt neki más bölcsesége, hanem hogy ennek úgy örült, mint ahogy a gyermekek örülnek az igen kedves ajándékoknak. És az ő öröme teljes vala és ez nem vétetett el tőle életének napjaiban, hanem inkább kiáradott, mint ahogy a bővizű szép források kiáradnak és megfürösztik a virágok fejecskéit, amelyek a parton vannak.

És ő nem szidta soha sem az embereket, sem az állatokat és nem gondolt róluk rosszat, hanem mindig jót. És amiképen gondolkozott, azonképen cselekedett. És ő nem fogadott el sohasem dícséreteket, hanem amikor mindent megcselekedett, azt mondta, haszontalan szolga vagyok, mert csak azt tettem, amit cselekednem kellett.

De a szeretete oly erős volt, hogy megállította és magához vonzotta még az erdei madárkákat is és azok rászálltak a vállára, a karjára és az ujjaira és rázogatták szárnyacskáikat és énekeltek neki

és ő is dalolt velük és együtt dicsőítették az atyát, aki mindeneket szeretetből alkotott és szeretetből tart fenn.

És az embereket is erre tanította az Assisiből való Ferenc. Sokan megértették az ő szavát, de mások azt mondták, nem, mert ő nekünk eszelősnek látszik. És ezek azt tartották magukról, hogy ők a bölcsek és az igen nagy tudományok hatalmasai és ezek nem értették, hogy mi az a musica sacra. De akik megértették, dalolni kezdtek szeráf-hangokon és zengeni kezdtek a nagy hegyek és a mély völgyek láttára és megfiatalodott az emberek lelke. És mondták, új világ virrada ránk, most már elhisszük, hogy szeret minket a mi Atyánk, aki a mennyekben van.

És ez vala az igazi musica sacra, ezeket cselekedte Istennek tiszteletreméltó szolgája, az Assisiből való Ferenc, azért méltó az emlékezetre.

(Boér Judith S. M. után, Cleveland, Amerika).

LXIX.

MEGÖLTE A SÁRKÁNYT.

Egy kis fiú nagyon fellelkesült, mikor édesanyja elmondta György történetét, aki a sárkánnyal megvívott s azt megölte s a következő nap azt mondta édesatyjának: édesapám, én is szent akarok lenni és sárkányt akarok ölni . . .

Nehéz dolog fiam, de megteheted.

De mikor tehetem? faggatja tovább atyját a fiú.

Még ma — mondja az apa.

De hol a sárkány?

Majd megmondom, ha kimászik odujából.

A fiú megnyugodott s nővéréhez sietett játszani.

Úgy történt vagy két nap mulva, hogy a gyerekek ajándékot kaptak; a fiú egy könyvet, a leány szép babát. De a fiú a könyvnek nem örült s inkább babát akart

s földre vágta magát s keservesen sírt. Ekkor az apa odakiáltott: Fiam, kijött a sárkány!

A fiú meghökkent, nem sírt tovább s fogta könyvét s eloldalgott. Mikor pedig este elbúcsúzott a papától, azt mondta: Apukám. már örülök, hogy nővérem a babát kapta!

Apukám, úgye megöltem a sárkányt!?

LXX.

SZÁJÁVAL ÍRTA.

Ha embertársunk beteg, vagy nagyon szegény, vagy egyébként bajba jutott, azon mindenki, akinek jó szíve van, őszintén sajnálkozik és amennyire csak teheti, segítségére siet. De ha oly emberek, akiknek körülbelül meg van mindenük, amit Isten csak ad embereknek, akiknek van egészségük, van elégséges jövedelmük, ha nem is gazdagok, van részük meleg szeretetben, becsülésben, van szép munkakörük; mindezek dacára únottak, elégedetlenek, sőt egyenesen boldogtalanok, az ily oktalan s hálátlan magatartás mindenkire rossz benyomást tesz s úgy érezzük, hogy az efajta elégedetlenség bizonyos értelemben szinte égbekiáltó.

Az ilyeneknek figyelmébe ajánljuk egy rokkantnak fényképét. A fénykép fiatal-

embert ábrázol, ki alacsony széken guggol, látni rajta, hogy nem képes magát egyenesen tartani. A lábain papucs, görcsös kezeit térdein pihenteti. Arcvonásai a béna embernek sajátságos mérevségét tüntetik fel, de kifejezése határozottan békés és derűs. A levélpapírra olvasható rendes betűkkel a következő van írva:

Ha gyötrelem borít ránk
Keserves zordon éjt,
Ha éget is a kínos láng,
Csak bátorság azért!
Az Úr irgalma látja azt,
Megérti, tudja, küld vígaszt.
S mi kell egyéb?
Hisz ő a kínok kínján vett diadalt
S mert értünk halt, nekünk
Zeng sírján győzedelmi dalt!
Hát csüggedjünk tán?
Nem, sohasem!
Mienk a győzelem!
Légy áldott, én Istenem!

Fordította:
Tyúkos János,
pozsonypüspöki-i esp.-plébános

Alul pedig ez áll: mert kezemmel nem foghatom többé a tollat, számmal írtam

ezeket elégedetlenkedő felebarátaim számára, én a szegény, de boldog Mihály!

Ez az ember mint fiatal legény került egy üvegesmesterhez, kinek műhelyében (a patak fölé volt építve) a nagy nedvességtől és léghuzattól egyszerre oly fájdalmakat érzett kezeiben és lábaiban, hogy azonnal kórházba kellett vinni; ott azonban a remélt javulás helyett teljesen megbénult. Végtagjai most már évek óta teljesen érzéketlenek és merevek és azonkívül egyik fülére is megsiketült, egyik szemére pedig hályog borult.

S lám, ez a rokkant és látszólag használhatatlan tagja a társadalomnak, istenes lelkületében megtalálja most a hivatását: ő lett sokak vígasztalója és tanítója!

LXXI.

A LÁNGÉSZ.

„Több mint egy óra eltelt már", mondá boszúsan Watt James nagynénje unokaöccsének „és egyetlen egy szót sem szóltál. Tudod mit tettél egész idő alatt? Az üst fedelét emelgetted és visszatetted, a gőz lecsapódó vízcsöppjeit kanállal felfogtad és a kis csészébe gyüjtötted. Nem szégyeled magad, ilyenekkel tölteni a drága időt?"

Nem igen fogta fel a nagynéni, hogy a teáskanna mellett eltöltött idő volt az első kísérlet, melyet a kísérletek hosszú sora követett s ezek az egész világon, míg csak a világ világ lesz, híressé tették nnoköccse nevét. Még kevésbbé értette, mint lesz ez a találmány az egész világ áldásává, hogy az ipar és kereskedelem egész rendszerét megváltoztatja. Ezek a látszólag elpocsé-

kolt órák, melyek alatt a fiatal Watt James mintegy bizonytalan ködben sejteni kezdte a gőz hatalmát, számtalan millióknak hoztak hasznot.

LXXII.

AZ EGYENETLENSÉG LELKE.

A rokonokkal és ismerősökkel való szétkülönbözés sok keserűségnek forrása. Számtalan család és munkahely valóságos fészke a félreértéseknek és ellenkezéseknek. Az egykori forró barátságot vagy szerelmet hidegség, a rokonszenvet ellenszenv, az elismerést becsmérlés, a bizalmat gyanakvás váltja fel. S mindennek szemrehányás, udvariatlanság, panasz és válás a vége.

Lehet, hogy a te viselkedésed csak elmérgesíti a kezdődő bajt. Talán fejes vagy engesztelhetetlen vagy. Talán nem hajlasz jó embereidnek tanácsára. Talán mindig neked van igazad. Talán semmibe se veszed hozzádtartozóid igényeit és érdekét. Talán megveted az Isten akaratát. Talán lábbal tiprod a felismert igazságot. Vérző

szívek és kisirt szemek jelzik ezt az utat. Az iszákos férj is előre látja családja pusztulását, mégis inkább cimboráira hallgat, mint jóravaló barátjaira.

A Szentírás szerint néha-néha maga az Úr bocsátja a gyanakodás szellemét egy házra. Ez az, amit az Írás mond, hogy „az Úr gonosz lelkeket bocsáta Abimelek és Szikem lakóira." Amikor azonban Isten így tesz, akkor valami jó célja, valami fontos oka van arra, hogy így megpróbál. Mint az Úr Jézus mondja: az abimeleki és szikemi polgárok közti barátságnak is fontos okból vetett véget az Úr. Ez a barátság ugyanis Istennek nem tetsző alapra épült.

Ha a családi életben áll be ilyen szerencsétlen fordulat, nem ártana felvetni azt a kérdést is, talán nem is volt Isten akarata, hogy ez a házasság létrejöjjön. Talán pénzvágy, érzékiség szerepelt eljárásom indokául. Talán nem is tartottam meg azt, amit az oltárnál fogadtam. Ha így van, akkor kezdjük a javítást s rendezkedést önmagunkon. Vigyázz, ne szakítsd szét a Krisztus kötelékét. Lehet, hogy a szerelem módja sem volt Istennek tetsző. Úgy hogy embert, teremtményt helyeztél bálványul a szíved trónjára, szemben azzal amit

az Úr mond: „Én vagyok a Te Urad, Istened, más Istenek ne legyenek előttem"; Őt kell tehát újra mindenek fölé helyezned; férj és feleség és gyermek fölé is. Mindenki előtt az Ő szeretetét és megelégedését kell keresned, Istenét, minden jónak kútforrásáét és akkor számíthatsz családodban is a békesség áldására. Gyakran a megpróbáltatás is csak ezt a jót akarja mívelni. Gondoljunk erre és viseljük el egymást úgy, hogy előmozdítsuk egymás üdvét.

Milyen jó és üdvös dolog tehát némelykor ez az Isentől küldött gonosz lélek, amely nagyhamar megtisztítja a búzát a pelyvától, ellentétet támaszt Isten gyermekei és a világ fiai közt s emlékezetünkbe hozza újra, hogy „nincs e földön maradandó városunk".

LXXIII.

HAMIS TANUSÁG.

II. József egy ízben, mikor álruhában járta Bécs utcáit, talált egy sirdogáló fiatal leányt. Barátságosan megszólította és megtudta életsorát. Apja katonatiszt volt és a harctéren elesett, özvegye és leánykája nyomorba jutott. Évekig küzködtek, hogy az élethez való legszükségesebbeket megszerezzék, most azonban nem tudnak munkát találni s nem marad más számukra, mint az éhhalál. Az államtól nem részesültek semmiféle támogatásban. „Miért nem fordultak hát egyenesen a császárhoz?“ kérdezte az ismeretlen. „Ó, uram“, felelte a leány. „Azt mondták, hogy a császár nagyon fukar, hiába fordultunk volna hozzá.“ Az idegen egy gyűrűt és néhány aranyat adott neki. „Szegény gyermekem“, mondá, „jól ismerem a császárt, jőjjön

ezen és ezen a napon anyjával a kastélyba, mutassa fel ezt a gyűrűt. Könnyen meg fog találni és megteszek Önökért mindent, amit birok." Anya és leánya a meghatározott napon beállítottak a kastélyba, felmutatták a gyűrűt. A császár elé vezették őket. Elképzelhetjük a leány ijedelmét, mikor felismerte multkori jótevőjében a császárt. „Ne féljen semmit, parancsot adtam, hogy évi járadékot kapjon és remélem, hogy a jövőben, ha bajban lesz, nem átal hozzám fordulni."

A hamis tanuság, melyet a két szegény nőnek a császárról szóltak, tartotta vissza őket attól, hogy bizalommal forduljanak hozzá bajukban. Ennél még sokkal kárhozatosabb az a a hamis tanuság, melyet Istenről szólnak az emberek.

Vannak emberek, akik Istenben csak a könyörtelen bírót látják, aki nem bír részvéttel a bűnösök iránt. Ez hamis beállítás! Jézus maga jelenti ki nekünk az igazságot: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adá érte, hogy mindenki, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen." (Ján 3, 16.)

Kétségtelen, hogy Isten szigorú és igazságos és nem bocsáthatja meg a bűnöket

tökéletes penitencia nélkül. De „megmutatja irántunk szeretetét azzal, hogy Krisztus meghalt éreltünk, amíg bűnösök voltunk". Róm. 5, 8. Krisztus kibékített bennünket az élő Istennel, megbocsátotta bűneinket és kér minket, hogy Istennel kibéküljünk.

LXXIV.

ASSISI SZENT FERENCRŐL.

Volt idő, mikor Assisi szent Ferenc senkinél sem talált megértésre és senkitől sem kapott vigaszt és bátorítást. Egyetlen egy barátja volt, aki vele tartott, mikor a hegyekbe ment imádkozni, azt is elveszítette. Szent Ferenc iparkodott magát embertársaival megértetni, azt is mondta többeknek, mire érez magában hivatást (Id. Jörgenssen: Leben des Hl. Franciscus), azonban az emberek csak megmosolyogták: eszelősnek tartották.

Így szokott szent Ferenc lassanként hozzá, hogy kizárólag az Urat tekintse meghitt barátjának.

Egyszer különösen súlyosnak érezte a keresztet vállain és betért szent Damján vértanuról nevezett kápolnába, ott leborult az oltár zsámolyán és fennhangon így imádkozott:

„Nagy, csodálatraméltó Isten és Te Úr Krisztus, kérlek, világíts be a Te fényeddel az én lelkem sötétségébe! Engedd, hogy megtaláljalak Uram, mindennap a Te szent akaratod szerint cselekedvén, Amen." S amíg így imádkozott „wurde sein Herz gelassen", vagyis megkönnyebbült súlyos terhek alatt nyögő lelke, engedett a nyomás és újra kisütött lelke egén a nap . . .

Így kell tennünk nekünk is, valahányszor elhagyottaknak, csüggedteknek, szomorúaknak érezzük magunkat.

„Úr Krisztus kérlek, világíts be a Te fényeddel az én lelkem sötétségébe."

„Engedd, hogy megtaláljalak, Uram!"

LXXV.

TI VAGYTOK A VILÁG VILÁGOSSÁGA.

Az mellékes, hogy látszólag kis vagy nagy, feltünő vagy rejtett fényforrások vagyunk-e, lényeges csak az, hogy világítsunk, mert ez a mi feladatunk. Hogy milyen helyen világítunk, az nem tőlünk függ, ez az isteni Gondviselés intézkedése. Egyiket ideállítja, a másikat oda. Egyiknek fénye messzire kihat a nyilvánosságba, a másikról alig tud valaki, de úgy az egyiknek, mint a másiknak feladata az, hogy világítson. „Dort, wo Dich dein Gott hingestellt, dort walte zu seiner Ehre."

Együgyű volna, aki azt képzelné, hogy azért, mert neki a nyilvános életben jutott szerep, helyzete különb a teljesen rejtett életénél. Az a betegápolónő, aki csendes éjjeli virrasztása közben azon gondolkodik, nem tölthetett volna-e be jelentéke-

nyebb hatáskört, ugyancsak meg lehet arról győződve, hogy bizony nem, csak világítson, Isten kinek-kinek megadja feladatát s azután hűséget és kitartást vár. Egyebet nem.

A te világod világossága vagy-e te? Megteszesz-e mindent azon a helyen, ahova Urad Istened állított? Sok ember folyton azon sopánkodik, miért is nem végezhet világraszóló nagy cselekedeteket, hivatásbeli feladatait pedig s az egészen közelfekvő alkalmakat rendesen elmulasztja. Ennnek másként kellene lennie. Pislogó mécses vagy-e vagy villanylámpa, az nem lényeges! A fő az, világítasz-e és sugárzik-e belőled az éltető meleg és fény. A világító toronynak az a feladata, hogy sugarait messze kilövelje a sötét tenger hullámaira; az éjjeli mécs éppen csak annyira világít, hogy az ember a szobában levő tárgyakat felismerhesse, egyébre nincs is hivatva. És akármekkora a különbség a két világosság közt, tagadhatatlan, hogy mindkettő megfelel feladatának.

LXXVI.

NEMCSAK PÉNZZEL LEHET SEGÍTENI.

Egy gyári épületen a munkások épp azzal foglalkoztak, hogy a legmagasabb kéménynek emelvényeit leszedjék, mikor az utolsó munkás tévedésből ledobta a biztosító kötelet.

Felesége a közelben éppen nagymosással volt elfoglalva, mikor kis fia beszaladt hozzá: „Anyuskám, apa elejtette a kötelet s most le fog zuhanni!“ Az asszony ijedtében kővé meredve, szótlanul nézett az ég felé és onnan szédületes magasságban levő férjére. Az építőhelyen már csődület keletkezett és nézte a férfit, ki kétségbeesetten már mintha arra készült volna, hogy levesse magát. Az asszony ekkor így kiált fel férjének: „János, jól figyelj rám!“ A férfi a kedves hang hallatára szemmelláthatólag nyugodtabb lett.

Az asszony folytatja: „Vesd le a harisnyádat és fejtsd fel". János a magas tetőzeten megteszi, mit felesége diktál neki. „Most köss egy darab vakolatot a pamut végére és engedd azt óvatosan le!" Hosszú idő mulva megjelenik a tető szélén egy darab vakolat, végre kézben is volt a darab. Most a pamut végére egy zsineget kötöttek és az asszony felkiáltott: „Lassan húzd vissza a pamutot". A munkás meg is tette, pár perc mulva kezében volt a zsineg. A zsineghez kötelet tudtak kötni s félóra mulva János lent volt és sírva borult gondos és okos feleségének nyakába.

Ne vessük meg a fonalat, mert a fonalhoz zsineget lehet kötni, a zsineghez pedig esetleg azt a kötelet, mely életünket tudja megmenteni.

LXXVII.

A FAUSTTAL INDULT HÁBORÚBA . . .

A háború alatt egy külföldi szantóriumból írja L. sebesült főhadnagy édesanyjának:

„Csodálatos! A Fausttal a zsebemben indultam a háborúba és a Szentírással a a zsebemben jövök vissza!" Leírja, hogy volt az ő csapatában egy nagyon igénytelen, vézna kopott kis katona, aki a civil-életben cipész volt s akit az egész szakasz csak „bocskoros"-nak csúfolt. Mindenféle szolgálatra felhasználták őt, mindig ide-oda parancsolgatták, küldözgették, de ő mindent eltűrt bizonyos fölénnyel, nem apprehendált, nem gorombáskodott, hanem jókedvűen eltűrte a sok évelődést. A főhadnagy már első látásra észrevette, hogy a kis bocskoros szemében valami egészen különös kifejezés ül . . . Eleinte nem tudta mire magyarázni, nem is gon-

dolt vele sokat, később azonban rájött ennek a kőlönös nézésnek tulajdonképeni okára.

Ha a mi főhadnagyunk a lövészárokban deszkaládákból összerótt asztal mellett acetilénlámpa fényénél olvasgatott egy keveset, a kis bocskoros szerényen felkereste az utolsó helyet, hova az acetilénlámpának még egy kis fénysugara eljutott s elővette az ő könyvét. Ez a könyv egy ócska kopott Szentírás volt. Minden alkalommal ezt lapozgatta. Megszokta kissé nedvesíteni az újját s úgy lapozgatott és hangtalanul mozgatva ajkát: olvasgatott benne . . . Ha esett is az eső, ha poszton is állott, ő minden alkalmat felhasznált arra, hogy elővegye a Szentírást s egy pár sort olvasson.

Mikor az első nagy bombázás rázkódtatta meg lábuk alatt a talajt, a bocskoros egy különös kijelentést tett: „Ez az Isten csodaszekere, mely most végigjárja a világot" . . . mondá. S mikor kérdezték, miért olvas annyit, azt mondta, hogy „táplálom lelkemet".

Egyszer pedig, mikor az ellenség lövészárka egészen közel volt az övékéhez s amikor odaát rögtön el is dördült egy pár

puska, amint csak kiemelkedett valami az innenső árokból — hajnalban nagy bőgést hallottak. Az elpusztult közeli faluból egy meg nem fejt tehén bolyongott arra, kínosan keresve valakit, ki megszabadítsa a tejtől, melynek bősége már fájdalmat okozott neki. A helyzet kritikus volt, mert onnan átról folyton figyeltek s készen voltak bármit célba venni — a katonák sajnálták a szenvedő állatot, de bőrüket féltették s nem mozdultak ki helyükből. A bocskoros azonban rövid gondolkodás után vállalkozott a tehén megfejésére. Általános ellentmondás és lebeszélés dacára nyugodtan kikeresett magának egy arra való edényt és keresztet vetve magára, hozzálátott irgalmassági cselekedetének gyakorlásához. Pajtásai aggódva nézték, de mikor ez a jelenet több napon át megismétlődött anélkül, hogy a bocskorosra lőttek volna, babonás tisztelettel kezdték őt nézni. Régen abbahagyták az ugratását és sorba elkérték kopott bibliáját. . . . A főhadnagynak mindig újból feltünt nyugodt fölényes lelkülete s mikor saját helyzetét átgondolván azt érezte, hogy a Faust már nem elégíti ki többé, a háború halálos hangulatában

nem nyujt semmit a lelkének, ő is kölcsönkérte a bocskoros könyvét. „Bizony többet is ér az én könyvem, mint a főhadnagy úré", volt a válasz. A főhadnagy cserébe oda akarta neki adni a Faustot, de a bocskorosnak nem kellett a Faust, ami fölötte bosszantotta a főhadnagyot. Kezdte neki magyarázni, hogy mi a Faust, milyen könyvet utasit vissza: „Ő már jóllakott, köszöni"....

Egyszer azután támadásra készültek ismét, fújták a riadót. „Ejh, ma cifrán állunk", jegyezte meg a kis bocskoros s mikor megint órákig kellett várakozniok, a főhadnagy újból elkérte a bibliáját. „Tessék főhadnagy úr! Tartsa is meg egészen. Nekem már úgy sem kell többé", mondá. És tényleg egy félóra mulva el is esett. Ütközet után megtalálták, amint estében egy csomó fűbe kapaszkodott szegény — arcán azonban az a fölényes, derült, békés kifejezés ült, mely szép egyéniségét mindig jellemezte. Oly igénytelenül, szerényen feküdt ott most is ez a hős, mintha azt akarná mondani pajtásainak, hogy csak hagyják ott, ne bántsák, ne fáradjanak vele, lássanak csak a saját dolgaik után. . . .

A főhadnagy pedig úgy őrzi a könyvét, mint valami drága ereklyét. Mintha vizióban látná, glóriában állana előtte a kis bocskoros, nem tud a képétől szabadulni, valóságos kultuszt űz ebből az emberből, annyira hatott reá. . . .

Írja a főhadnagy továbbá, hogy nagy hatással volt reá W. kapitány pajtása is, aki egy ostrom intézése előtt figyelmeztette a fiúkat: „Aki közületek nincsen rendben Istennel, iparkodjék, mert lehet, hogy öt perc mulva már késő!" A Titanicon is figyelmeztette a pap a hajónlevőket, mikor már a hajó sülyedni kezdett: „Akinek még valami elintézetlen lelki ügye van, siessen, mert néhány perc mulva már Isten ítélőszéke előtt állunk". Istenem, mily nagyszerű jelenetek.

Ez talán egyedüli haszna a háborúnak. Igaza van a bocskorosnak, hogy most végigment a világon az Úr Isten csodaszekere s felszínre hozza a lelkekben azt az eltemetett szégyenlős vallásos érzületet.

LXXVIII.

KI AKARNA A BUKOTTAK ANGYALA LENNI.

Buttler Jozefin, egy nemes anglikán nő, egyszer hazaérkezett kisebb utazásából szép családi házába. Egyetlen ötéves leánykája, mikor a kocsi zaját hallotta, az emeletről anyja elébe szaladt és futás közben oly szerencsétlenül esett le a csigalépcsőn, hogy a megérkezett Buttlerné holtan látta viszont egyetlen gyermekét.

Ez a nagy csapás a nemes asszonyt a gyászév elteltével arra birta, hogy egész életét a bukott nők megmentésére szentelje. Vérző szívvel arra határozta el magát, hogyha már neki saját gyermeke többé nincsen, legyen legalább más anyák szerencsétlen gyermekeinek anyjává és ezt a fogadást meg is tartotta, amennyiben hosszú

életén át mást sem tett, mint a még megmenthető szerencsétlen bukottakat új élethez segíteni és őket új életükben hűségesen kalauzolni.

Hány nő van Magyarországon, aki a háborúban vagy azon kívül elveszítette legdrágábbját, vagy pedig más csapás érte életét; azonban hány van ezen keresztyénhordozók közül olyan igazán keresztény lelkületű, mint ez az anglikán asszony, ki egyetlen gyermeke elvesztésén sem esett végleg kétségbe, ki nem szállt perbe Istennel, ki fájdalmában nem zárkózott el a világtól sem, hanem, ki gyászából az egyetlen kiútra lépve, Isten akaratának alávetette magát és apostoli működést kezdett . . .

Milyen jó lenne, ha szomorkodó vagy életcéljukat meg nem talált nők, kik az Isten szózatát talán ezen sorokból hallották ki, tespedés vagy indifferencia helyett ilyen vagy hasonló munkára jelentkeznének. Csodálatos lenne nemcsak működésük, hanem csodálatos lenne az ő saját énjük átalakulása, mert nem a legnagyobb csodák egyike-e az, hogyan változik meg és alakul át az a lélek, mely magát Isten vezetésének teljesen odaadja

Hazánkban a perdita-kérdés úgyis párját ritkító módon aktuális. Nálunk olyan szemérmetlenül megy a dolog, hogy fényes nappal, például vasárnap déli 12 órakor, minden rendű és rangú férfit, aki szemeink elé kerül, kitartó rábeszéléssel azonnal hálójukba iparkodnak keríteni.

Más országokban még sincsenek ennyire. A tisztán katholikus Spanyolország pár évvel ezelőtt még azzal dicskedhetett, hogy egyáltalán nincsenek nyilvános házai. A félig protestáns Anglia pedig legalább elvben elítéli ezt a förtelmet. Ennek jeléül a királyi család tagjai évenként részt vesznek az úgynevezett éjféli procession, melyet nemeslelkű protestánsok éppen a perditák megmentésére rendeznek.

Megható látvány lehet, mikor a ködös London utcáin éjfélkor egyszerre katonazene hallatszik, mely a legrégibb egyházi énekeket játssza. Utána jön egy páratlanul előkelő társaság, mely csendben imádkozva lépdel, élükön a walesi hercegnével. A processziót néhány üres omnibusz zárja be, jobbról-balról pedig lelkészek, patronesszek és rendőrök sürögnek-forognak, hogy az akkor épp előbújó szegény leányokat — akik a szép zene hallatára

és a megindító processzió láttára sokszor meghőkölve és könnyezve állanak a járdán — rávegyék arra, hogy a bűnös élettel szakítva, bízzák magukat jóakaróik kezére és szálljanak velük azonnal a rendelkezésre álló üres omnibuszokra, hogy új életet kezdjenek.

A fehér rabszolgatartók persze mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák ezeknek a jó útra való térését és sokszor erőszakot is használnak; akkor az angol rendőr finoman közbelép és elintézi az ügyet.

A menet egyenesen egy előre elkészített, fényesen kivilágított terembe vonul, hol díszesen terített asztalok meleg teával és mindenféle üdítő étellel várják őket. Az egész étkezés alatt a zenekar szebbnélszebb darabokat ad elő, a leányok a meleg italtól és jó ételtől megerősítve, jóakaróik pártfogásában megnyugodva, csillogó szemmel vezettetik magukat új otthonukba, hol fürdővel és tetőtől-talpig új fehérneművel és ruhával várják őket. Azután alapos pihenőt adnak nekik. Pihenés után mindenkit saját tehetségei szerint továbbképzésben részesítenek. Londonban már sok olyan nőről tudnak, kik egy ilyen

éjféli processziótól megmentve, nemcsak hogy megmaradtak a jó úton, hanem másoknak is megmentőivé lettek.

Hol vagyunk mi mindettől.

LXXIX.

TAULER IGAZ MONDÁSAIBÓL.

Tauler, a középkor egyik legnagyobb dominikanus predikátora, rengeteg jót tett és sok eredeti és találó gondolatot hagyott az utókorra. Például:

Nem a templomok teszik szentté az embereket, hanem az emberek teszik szentté a templomokat.

Ne várd, hogy Isten erényekkel ajándékozza meg a lelkedet, ha cselekedeteiddel nem teszed magad erre a kegyelemre méltóvá.

Sokkal nehezebb az embernek a kis kisértéseknek ellentállni, mint nagyoknak, mert míg a nagyoktól félelemmel távol tartja magát a kicsinyeket semmibe sem veszi.

Aki élete végén nem találtatik szent

engedelmességben, annak Krisztus engedelmességében nem lesz része.

A kölnieknek pedig azt mondta: A ti fölséges dómotok az ő arany kapuival és páratlan harangzúgásával semmit sem fog nektek segíteni, ha egyébként nem ragadjátok meg az Isten kegyelmét éltetek minden fejezetében.

Ez csak egy pár gondolat, azonban élet van bennök. Engedd őket magadra hatni.

LXXX.

ERŐÁLLOMÁSUNK.

Az emberek átlag nemcsak testileg vannak túlkevéssé táplálva, hanem lelkileg is s mi Magyarországot csak úgy fogjuk felépíthetni, ha a lelkek rendszeres táplálásáról is jobban gondoskodunk.

A lélek tápláléka a szeretet, a másokról való gondoskodás. A modern ember csak saját érdekeivel és jogaival foglalkozik, az önzésnek ezen légkörében pedig igazi szociális munka lehetetlen.

Nincs társulat, nincs kongregáció szeretet nélkül és áldozatosság nélkül, mert hisz ezek állanak a mi vallásunk középpontjában. Ez az áldozatos szellem homlokegyenest ellentétben áll az emberi természettel és hogy csakis egy magasabb remény képesíti az embert arra, hogy alacsony érzékenységén győzedelmeskedjék.

Állandó vallásos fegyelem szükséges ahhoz, hogy akaratunkat az önzés naivitásától eltérítsük. Ez vallásos életünk erőállomása, amely, ha kiapad vagy nem töltekezik eléggé, akkor megáll a társadalom gépezete. Önzés, ragadozás, érdekhajhászás, élvezetvágy ugyan akkor sem fogy majd ki; de kifogynak az építő s inspiráló hatalmak, melyek az ösztönök fölött szellem és élet s mely nélkül megáll az egész szerkezet, mely nélkül megállnak a kerekek és meg kell állnia mindennek.

LXXXI.

VITTORINO DA FELTRE BŰVSZERE.

A középkor egyik legnagyobb lelki embere Vittorino da Feltre végig szokta volt látogatni a milanói kórházakat, őrültek házát és fogházat. Mindnagyobb híre lett annak, hogy a legkezelhetetlenebb betegek és gonosztevők is megnyugodnak, ha Vittorino da Feltre meglátogatja őket. Az akkori kormányzó kíváncsi volt arra, mivel éri el Vittorino da Feltre ezt a csodálatos hatást és elhívatta őt magához s kikérdezte. Legnagyobb meglepetésére azonban arról értesült, hogy Vittorino da Feltre voltakép nem tesz semmi különöset. nincs semmiléle titkos szere vagy módszere, amelyekkel a betegekre és izgatottakra hatna. A kormányzó sehogy sem akart ezen felvilágosításba belenyugodni s újra meg újra kérdezte: mire Vittorino da Feltre

nagy szerényen megvallotta, hogy az ő csodaszere a megszentelődés, mint ahogy ezt az Üdvözítő mondja: Én őérettük megszentelem magamat. Amint ezt mondotta, a kormányzónak feltünt Vittorino da Feltre-nek harmónikus, kedves, mélységes szemkifejezése és érteni kezdette, hogy van egy hatalmas bűvszer, mellyel ő nem szokott számolni, mely azonban Krisztus Urunk igazi követőinek birtokában van.

LXXXII.

MINDENT AZ ÚR KEZÉBŐL KELL VENNÜNK.

Bőjt van. De nem a bűnbánattól borongós — sajnos — a jobbak érzésvilága. Az országunkat ronggyá tépő igazságtalanság, nemzetünk vergődésének sikertelensége, fajunk titáni életküzködése, soksok reményünk letörése a kedvtelenség terhét rakta sok lélekre.

Ami a legszomorúbb: a magyar nőknek lélekvilága is ilyen. Lendületlenül lehorgasztott. Nincs könny a szemben és nincs összeszorított ököl; olyan elfásultan tekintenek a jövőbe és olyan megalkuvóan és megadóan ejtik le kezüket. A riadók is bizonytalanabbul hangzanak, mintha úgy csendülnének, ahogyan a sötétben remegő biztatja önhangjával magát.

Sokaknak megállapítása: a női lelkek mélyén kisérteni kezd az elszomorodás és csüggedés.

Győzzük le ezt a gyengeséget! Teremtsünk újra tettre kész lelkierőt, cselekvő energiát a reményletevéssel megbékülő lanyhaság helyébe. Még a megpróbáltatások közt is bizakodással, elszántan csillogjon fel szemünk, mert a bátorságnak — amire pedig ugyancsak szüksége van nemzetünknek — egyik főserkentője épp a bizakodás. Az elszántság. De hogyan tegyünk szert erre?

Nézzük meg az olajfák hegyén vért izzadó Jézus képét. A kert bejáratánál ott áll a csőcselék, kezében dorongokkal és kötelekkel; Jézus előtt ott lebeg az angyal, kezében a vigasztalás kelyhével, Jézus mindig csak az angyalra néz; arcán már ott a megnyugvás, a bizakodás, az erő.

Ezt a gondolatot erős vágógyémánttá csiszolhatja ki a lelkünk. Leválaszthatjuk vele a lelki életünket mozdulatlanságra agyasztó bizalomhiány jégcsapjait.

LXXXIII.

FENNKÖLT BENNSZÜLÖTTEK.

Egy ausztráliai bennszülött szigetlakó a keresztség és bérmálás szentségének felvétele előtt felsóhajtott: „Uram add, hogy ez a sok szép tanítás, melyet hallottam, ne olyan legyen nekem, mint a kapott ruha, melyet hol felveszek, hol leteszek, hanem legyen nekem, mint a bőröm tetovirozása, melyet mindig magamon viselek".

X. misszionárius pap szerint az északamerikai indiánok közt akad rendkívül sok ily gyermeteg tiszta lélek. Mikor évek mulva körútjában újra elvetődött abba a faluba, melyet annak idején Krisztusnak meghódított s újból kiszolgáltatta a szentségeket, felszólított egy öreg indiánt is, hogy jöjjön gyónni, hogy majd a szentáldozásban részesíthesse. Az öreg elcsodálkozott: Gyónni? Hiszen mikor utoljára

itt voltál, azt mondtad, hogy bűnt többé nem szabad elkövetnem és az Úr Jézust megbántanom, hát ilyen rövid idő alatt hogy feledkeztem volna meg annyira magamról, hogy rosszat tegyek!?"

LXXXIV.

GONOSZ TRAVESTIA.

Ne felejtsük el azt a plakátot, mely nemrégen jelent meg az utcákon s mely arculüt valamennyiünket. Nem a nuditása bántó — bár förtelem, ami e téren utóbbi időben a hirdetőoszlopokon történik — hanem a tendenciája. Travestiája annak a kedves, régi képnek, melyen az örvényen átvezető keskeny hídon bátran lépked a gyermek, mert mellette lebeg őrangyala.

A szent angyal helyét azon a plakáton a vörös világszervezet vörös képviselője foglalja el. Magyarázatra ez az égbekiáltó „idők jele" nem szorul. Akié az ifjúság, azé a jövő.

De a gyermek kézbekerítése nemcsak a plakátok imaginárius világában történik. Olvassuk, hogy csak a Bűnös Budapesten

kb. 140 vörös „Gyermekbarát"-csoport van, amelyben nagy ügyességgel, szorgossággal és jobbra méltó buzgósággal maguknak nevelik az ifjúságot megtévelyedett testvéreink. Míg mi, „keresztények" mulatunk vagy szidjuk a felsőbbségeket, addig azok dolgoznak és lelkeket preparálnak, sőt hódítanak.

Meddig lesz ez így?

A Szociális Missziótársulat azért alapíttatott, hogy a lélekmentésnek, a szociáliskaritativ munkáknak, a nővédelemnek állítson hivatásos munkásokat és megfelelő organizációkban szolgálja a közt.

Mi tehát azért is alakultunk, hogy az ilyen körmös „vörös" „angyalok" ellenében fehér, igazi védők legyünk. És ha ezt tiszta, krisztusi szellemben iparkodunk megtenni, a szociáldemokraták közül is sokan fognak hozzánk csatlakozni. A krisztusi szeretet ma is oly eleven erő, melyet az emberek úgy vesznek körül, mint az éhes madarak az anyjukat.

A feltámadt Krisztus erejében állítsunk a vörös gyermek-„védő" alak helyébe fehérlelkű, tevékeny jóakarót és fogjuk meg jól azt a kis gyermekkacsót. Építsünk a 140 „Gyermekbarát"-tal szemben leg-

alább ugyanannyi Igazi Gyermekbarát-csoportot. Fogjunk össze valamennyien, zárdák, iskolák, egyesületek és Misszió-társulat: építsünk egy fehér erős gátat a vörös lávának: hisz ha összefogunk, oly erőt reprezentálunk, melyen igazán nem foghat ki senki.

LXXXV.

ROOSEWELT AZ IGAZI CIVILIZÁCIÓRÓL.

Mikor az amerikai elnök, Roosewelt, Cairóban az egyetemen tartott díszelőadást, amelyben az Európában tanulmányokat végző ifjú egyptomiakról is megemlékezett, részletesen beszélt a nyugat rossz szokásairól és bűneiről. Pedig — úgymond Roosewelt — a jellem sokkal fontosabb, mint a tudomány; tiszta élet, bátorság, férfiasság, önmérséklet, tiszta lelkiismeret összehasonlíthatatlanul értékesebbek, mint egy nagyobb tudományosság. Haladásukra és nemzeti önállóságra irányuló törekvésükre nézve pedig komolyan azt ajánlotta nekik, hogy a rosszat minden formában gyűlöljék és

kerüljék; őrizzék meg a szeretetet, maradjanak az örök elvek mellett állhatatosan, mert csak ezen az úton vihetik hazájukat az igazi civilizáció zónájába.

„We need not learned men, but gentlemen.“ Nem tanult emberek kellenek nekünk, hanem talpig férfiak.

LXXXVI.

NOVEMBER ELEJÉNEK GONDOLATAI.

November hónapja az utolsó levelet is lekopasztja a fákról és derével sárgára fonnyasztja az utolsó zöldelő fűszálat is; az igaz. Végrehajtója az istenakarta természet törvényének.

Kezdődő két napja azonban éppen az ellenkező cselekedeteket végzi a lélek és emlékezés világában. Első napja az elismerés és hódolat pálmáját adja a névteleneknek is kezébe. Második napja pedig a szeretet szépséges érzelmeit fakasztja a lelkekben.

*

Bámulattal és némi félelemmel nézek mindig a szentek szobraira és képeire. Az a gloriola ott a fejük felett, sokszor, úgy képzelem, azt jelenti, hogy alakjuk nagyobb, mint tulajdonképen a természet

alkotta azt. Az erények hősi foka a lélek szépségével nagyobbá tette őket. Még hibáik is csak erényeik nagyságának megnyilvánulására adnak alkalmat. Az Egyház méltán ünnepli őket külön-külön, mi pedig saját kicsinységünk által elbátortalanítva nézünk fel egy Monikára, Franciskára, Teréziára, lisieuxi Terézre.

*

Az Egyház azonban nemcsak gloriolás egyéniségeket és neveket ismer és ünnepel. Oltárra emeli november 1-én mind, aki szent volt, aki tiszta vagy a bánat forrásaiban megtisztított lelket vitt az Úr elé. Megemlékszik és gloriolával látja el a névteleneket is, akiknek nincs egyéni emléke, nincs már hősies tetteinek híre, mert azokat nem emberek örökítették meg. Oly fölemelő e gondolat! Az Úr hősei, a szentek közt nemcsak híres tettek hősei vannak, hanem a gloriolát odafüggeszti az Egyház, a mindennapi élet szürke névtelen, de lelkes munkásai fejére is.

*

A halottak napja sirokat nyit fel. Sirok szájához állva tényekre mutat rá az Egyház. „Hiúságok hiúsága minden csak hiú-

ság!" — hirdeti a csontok és enyészet felett arról, ami nem lelki. Kincs, pompa, fény, munka, rend, rang, ködpára mind, fent és lent, zúgják utána még a harangok is. De mégis marad itt valami, amit a sirok enyészete sem tudott szétrombolni. Mi az, ami odaviszi, ha mást nem, a gondolatot?

A szeretet.

Annak a halottnak mindene elpusztult, csak egy nem: a kötelék, amellyel a szíveket kötötte magához, amelyről az Üdvözítő mint parancsról beszélt, hogy szerették.

A halottak napja ennek a szeretetnek is ünnepe!

*

Minden elmúlik, csak a szeretet éli túl még a sírt is.

A halottas ágyon — mondja egy szent — **semmi sem lesz birtokodban, csak az, amit életedben Istennek feláldoztál.**

LXXXVII.

NIKLAS VON DER FLÜE RÖVID VÁLASZA.

Egy püspök azt kérdezte egyszer a csodálatos Niklas van der Flüe-től, mi őszerinte a kereszténység lényege. Niclas egy szóval felelt: „Az engedelmesség". Ezzel az engedelmességgel sok felesleges terhes dolog esik ki életünkből. Oly mellékes dolgok, melyek tulajdonképen nemcsak feleslegesek, de veszedelmesek is, mert gátlói az életszentség kifejlődésének.

Szent Pál a Filippiekhez írt levelében (3. 4.) nyilatkozik az életben elérhető legmagasabb fokokról, hogy azt az igénytelen egyszerű, egyeneslelkű ember éri el, amint azt Isten szándékolta és nem amint az ember önmagát faragja. „Mert nálunk van a körülmetélés, kik lélekkel szolgálunk

az Úrnak és dicsekszünk Krisztus Jézusban és nem a testbe helyezzük bizodalmunkat." Fil. 3. 3.

— — — — — — — — — —

119. zsoltár.

Ének a felmenetekre. Az Úrhoz kiálték, midőn szorongattatám és meghallgata engem.

Uram szabadítsd meg lelkemet a csalárd ajkaktól és az álnok nyelvtől.

Mi adatik neked vagy mi lesz jutalmad az álnok nyelvért?

Mely olyan, mint a hatalmasnak éles nyilai és a pusztító széntűz.

Jaj nekem, mert zarándokságom meghosszabbíttatott, Cédár lakóival lakom, oly sokáig zarándok az én lelkem.

A békegyűlölőkkel békességes vagyok, mégis, ha szólok nekik, ok nélkül ostromolnak engem.

LXXXVIII.

VIGASSÁGGAL ÉS LELKÜNK ÖRÖMÉBEN!

Az élet művészetéhez az is tartozik, hogy az ember képzelődésével ne előzze meg a máról-holnapra bekövetkező eseményeket és lélekben ne járjon olyan örvények felett, amelyek talán sohasem jelentkeznek életében. Fantáziánk elébe szokott sietni a dolgoknak és így sokszor magunkra veszünk képzeletbeli olyan terheket, melyek a valóságban sohasem nehezednek vállainkra.

A Szentírás is mondja: „Amilyen a te napod, olyan leend erőd is". És a lelki életet élő embernek meg kell tanulnia, hogy mintegy bekötött szemmel csak lépésről-lépésre haladjon az élet útján és élő bizalommal legyen Ura Istenébe kapcsolva.

Nemrégen hallottunk egy tengeri katasztrófáról, melynek hősei, az utasok, kénytelenek voltak a hajót elhagyni és a mentőcsónakokba szállni. A tenger olyan magas hullámokat vetett, hogy csak a legnagyobb ügyességgel lehetett a csónakok felborulását elkerülni. Koromsötét éjjelt vártak a csillagtalan égtől és halálra ijedt lélekkel azon töprengtek, mit fognak csinálni a hosszú éjjelen át a hullámzó, sötét tengeren s már-már teljesen reményüket vesztették, amikor kimondhatatlan örömükre azon vették észre magukat, hogy azon arányban, amint a nap világossága elvész, a víz áraszt foszforikus, magikus fényt, melyről nem tudtak: a tengernek oly zónájába kerültek, amelynek világító hullámai voltak és oly erős fényt árasztottak, melyben minden egyes tárgyat oly jól lehetett megkülönböztetni, mintha erős villanyvilágításban úsztak volna.

*

Számoljunk az élő Istennel, testvéreim. A szomorúság minden éjszakája világító testekkel van ellátva, a vigasz különböző lámpáival rendelkezik, amelyek a sötét éjjelt nekünk túlvilági fénnyel árasztják el.

A sivatagnak nincs aratása, de van mindennapi mannája.

A Getszemáni kertben, mikor a gond és fájdalom a legnagyobb mértéket öltötte, megjelent az angyal égi erősítéssel.

És a meredek, kemény utakon vár minket a Jákob pátriárkának tett kinyilatkoztatás, mely szerint, ha nehezek is, azok az utak, melyeken haladnunk kell, *vígassággal és lelkünk örömében* fogunk ugyanazokon visszatérni!

LXXXIX.

A LELKI BÉKÉT NÉGY DOLOG SZERZI MEG.

1. Fiam, most megtanítlak a béke s az igaz szabadság útjára.

2. Tedd meg Uram, mert szívesen hallom, amit mondasz.

3. Fiam, azon igyekezzél, hogy inkább másnak akaratát tedd, mint a magadét.

Mindenkor inkább a kisebb részt válaszd, mint a nagyot.

Az utolsó helyet keresd mindig és szívesen vesd magad alá mindenkinek.

S végül azt kívánd és azért könyörögj mindig, hogy Isten akarata benned egészen teljesüljön.

Ime az ilyen ember a béke és a nyugalom útján halad.

4. Uram, e rövid beszéded sok tökéletességet foglal magában.

Szava kevés, értelme mély és gyümölcse gazdag.

Ha híven meg birnám tartani, nem támadna oly könnyen lelki zavar bennem.

Mert ahányszor békételen vagyok és lelkem elnehezül, érzem, hogy tanításodtól eltávoztam.

De Te, aki mindent megtehetsz s a lelki előmenetelt szereted, öregbítsd bennem kegyelmedet, hogy szódat megfogadhassam és üdvösségemet munkálhassam. (Kempis III. 23.)

XC.

FOERSTERBŐL.

A javítóintézetben két növendék, aki egy kevéssé kedvelt felügyelő ellen bosszút forralt, egy este zsinórt feszített ki a homályos lépcsőn át, úgy hogy a felügyelő, amikor a házat be akarta zárni, egész hosszában elzuhant és lábát törte. Az igazgató, aki szigorú fegyelmet tartott és akit az intézetben fenntartott példás rend miatt felebbvalói nagyon megbecsültek, egészen kijött a sodrából, amikor erről a bosszúcselekményről értesült. Szokatlan szigorú verést rendelt el büntetésül; a két felügyelőnek pedig, akiknek a büntetést végre kellett hajtaniok, még hangosan odakiáltott: „Úgy verjétek ám őket, hogy egész életükben megemlékezzenek róla!“ Ez örömmel történt meg. A növendékek közül az egyik elájult, a másik fogcsikorgatva

mormolta magában: „Ezért meg fogtok lakolni!"

Az igazgatót az egész esemény annyira felizgatta, hogy még este a családjában is pofonokat osztogatott. „Azt hiszitek, nem elég ebben a házban a pimaszkodásból?" — így förmedt rá közben a gyermekeire, mikor azok kissé lármásan jöttek a vacsorához —. Azután dühösen feküdt le és csupa bosszús gondolattal aludt el a nehéz és hálátlan feladat fölötti töprengésében, ami neki erre az életre osztályrészül jutott. Az egész ház elcsendesedett, minden lámpa kialudt, az öregek horkoltak és nehéz álmuk volt, a fiatalság még egy órán át düh és szégyen érzetével sugdolódzott és aztán mély, álom nélküli alvásba merült. Hanem az Isten angyala nem ment áldólag, fehér szárnyakkal szobáról-szobára, nem, egy sötét, istentelen épület állt az éjszaka csillagos ege alatt, úgy állt ott, mint egy négyszögletes fekete és hideg kő, nemcsak az emberek aludtak benne, a lelkiismeretek is aludtak, nehezen, tompán, mint vaslovagok régi sírfedeleken — csak a kutya morgott egész éjjel künt a kapu előtt, mintha köröskörül ellenség lett volna; ez volt az emberi lármának utóhangja az

állatban; ez mindent hallott és félálomban ismételte az összekúszált történeteknek értelmét.

*

X zárdában pedig az egyik újonc súlyos vétséget követett el az engedelmesség és rend ellen. A dolgot jelentették a főnöknőnek; ez elhalványodott, de további utasítást nem adott, hanem szó nélkül bocsátotta el a nővéreket, akik neki a történetekről beszámoltak és egyedül átment a kápolnába. Délután összehívta az összes nővéreket és így szólt: „Ma reggel szereztem tudomást arról, ami ebben a házban tegnap este történt. Milyen főnöknő lehetek én, hogy ez az én vezetésem mellett megtörténhetett, mily kevés éltető boldogság áradhat az én szavaimból, mily kevés igazi hűség ragyoghat az arcomból! Senki ilyesmit meg nem kisérelhetett volna ezen szent falak között, ha a lelkemet is megszenteltem volna úgy, ahogy azt az értetek való felelősség megkívánja: ezért szigorú vezeklésre van szükség, amit mától kezdve magamra róttam; remélem, hogy a nélkülözés és magambaszállás idejében mindnyájatoknak erősebb támasza leszek,

mindenekelőtt pedig annak a fiatal lélek-nek leszek Krisztushoz vezető kalauza, aki az én vezetésemet megvetette és az engedelmességet velem szemben meg-szegte. Isten békéje legyen veletek!" Ezen szavak után visszament szobájába.

Szörnyű izgalom vett erőtt a nővéreken, akik valami egész mást vártak; erkölcsi megbotránkozásuknak a bünös fölött nem adatott elégtétel, a törvény nem tartatott be, a zárda összes szabályai valami egész új és hallatlan értelemben felborítottnak látszottak. A legidősebb nővér a főnök-nőhöz ment és kifogást akart tenni, ő azon-ban szó nélkül a feszület elé vezette és a Megfeszítettre mutatott.

Isten lelke pedig, melyet a főnöknő sza-vaival és cselekedeteivel házában feleleve-nített, éjjelen át csodálatosan működött. Mikor a nővérek az esti imádság után a történteket újból átgondolták, úgy tetszett nekik, mintha csak most nyilatkoznék meg előttük, amit Jézus Krisztus a szenvedé-sével és halálával a világnak mondani akart, hogy mi az igazi lelki vezetés és hogy mivel tartozik egyik lélek a másik-nak. A vétkezőnek lelke pedig ez éjszaka alatt imádság és könnyhullatás közt súlyos

tévedéséből annak ébredt boldog tudatára, hogy mit jelent az engedelmesség és egész szívét kioltha tatlan hálával ajándékozta oda megmentőjének.

XCI.

JÓ TANÁCS.

Ha valami kedveset, szeretetreméltót
akarsz nézni,
Nézd Jézus Szivét.
Valamit meg akarsz nyerni?
Kopogtass Jézus Szivénél.
Fáj valami?
Édesítsd meg Jézus Szivén.
Van ráérő időd?
Társalogj Jézus Szivével.
Vigasszal van telve szived?
Köszönd meg Jézus Szivének.
Elhagyatott vagy?
Zárkózzál Jézus Szivébe,
És végül Jézus Szivébe leheld lelkedet!

XCII.

PAX VOBIS!

A feltámadás előtti utolsó szertartás alkalmával, amikor a pap a legméltóságosabb Oltáriszentséggel a hívők felé fordul, háromszor ismétli nekünk a krisztusi köszöntést: „Pax vobis, ego sum! Alleluja!" és a kar mindannyiszor feleli rá: „Nolite timere, Alleluja!"

A ma legtöbb embere olyan, mint a viharos, háborgó tenger. Nincs nyugalma soha. A szenvedélyek, a nehézségek, a küzdelmek és szenvedések viharjai szüntelenül felszántják őket, akárcsak a szelek a tenger felszínét. Nem ismernek sem megnyugvást, sem békét. Nincs nekik hová lenniök saját felizgatott, békétlen, ingerült énjükkel. Hasonlítanak Noé galambjához,

amely, mikor elhagyta a bárkát, kétségbeesetten röpködött a hullámzó vizek fölött; alatta a háborgó tenger ijesztette, felette pedig a beborult, sötét égboltozat.

Ezekhez a fáradt, vergődő lelkekhez szól elsősorban a győzedelmesen Feltámadott szózata: „Békesség veletek! Én vagyok, ne féljetek!"

Oh bár megpihennének mind a mi Urunk Istenünkben. Az Ő szeretetében. Megpihennének az isteni Gondviselésbe vetett rendületlen hitben és tudnák élvezni minden körülmények között is az Ő oltalmát. „Nem félvén", tudnák látni a szenvedés, a gond, a kínok fátyolán át is az Ő atyai szeretettől sugárzó arcát!

Bízzátok hát utaitokat szívből az Úrra és meglássátok, jól fogtok járni.

Éljétek bele magatokat az isteni Szív igéreteibe: „Jőjjetek Hozzám mindnyájan, akik fáradoztok és terhelve vagytok és Én megenyhítlek titeket" és megnyugvást találtok.

Ne kínozzátok magatokat tovább is, hanem karoljátok át szivetek-lelketek egész melegével Azt, aki mondotta: „Békét adok nektek, az Én békémet adom nektek, nem mint a világ adom nektek" és újra fel-

találván önmagatokat, éljetek egy új, nyugodtabb, derültebb, békésebb és hívőbb életet.

~•••~

XCIII.

AZ ÖNFILM.

Az önfilm amerikai gondolat, tökéletesítésén most dolgoznak, célja, hogy mindenki könnyen és olcsó szerrel ott állítson fel egy ilyen önbemutató gépezetet, ahol azt önbírálati és javítási célból jónak látja.

Az amerikai paedagógusok sokat várnak ettől a találmánytól s máris mindenféle cikk, vers, színdarab foglalkozik az önfilm hatásával. Pl. hogyan javul meg az a házaspár, amely néhány évi házasság után házasságának első évének „önfilmjét" tekinti; hogyan változtatja meg viseletét a zsémbes, házsártos asszony, mikor látja magát önmagából kikelt formában az önfilmen; hogyan válik meg az iszákos férfi az alkoholtól, mikor részeg állapotban meglátja magát.

Szociális szempontból is sokat tulajdonítanak ennek a találmánynak, tekintve azt a nagy igazságot, hogy minden egyes ember a társadalomra nagy jót vagy nagy rosszat jelenthet aszerint, amint konstruktiv erőknek az eredője, vagy destruktiv hatásoknak terjesztője.

Az első önfilm: „Én mint polgár".

Hogy magamat minél jobban meglássam, fontolóra akarom venni Dostojevskynek azt a mondását: „határozd el magadat végleg az egész vonalon a szeretet módszereire és tied a világ".

Minden egyes önfilmnek a megelmélkedését fejezzük be azzal az önmagunkhoz intézett kérdéssel: és én? Milyen magatartást tanusítok én hasonló helyzetben? Igy teszek én is? Mennyiben kell megváltoznom?

Második önfilm: „Én mint felebarát".

Hogy magamat minél jobban meglássam, fontolóra akarom venni, ami nemrégen X fürdőhelyen történt. A főszezonban egy súlyos beteget hoznak és az orvosok kínjára azt sehol el nem helyezhetik, túl van tömve minden szálloda és szanatórium. A főorvos a főtéren könyörög a publikumnak, hogy a nagybeteg tisztet ki venné fel

a lakására, de hiába. Végre a helyzet súlya alatt jelentkezik egy előkelő fürdővendég és kijelenti, vigyék a váratlanul megérkezettet az ő diványára. A közönség érdeklődésére, vajjon talán rokona vagy barátja-e a beteg, a fürdővendég azt feleli, hogy „igenis rokonom és barátom, mert Krisztusban testvérem, egyébként pedig honfitársam".

Harmadik önfilm: „Az én hálás lelkem."

Hogy magamat minél jobban megismerjem, megfontolom, hogy pl. Skócia Glencroe serpentináinak tetején márványtábla felhívja a fáradt vándort, hogy itt álljon meg, reflektáljon, mekkora utat tett meg és adjon hálát Istennek, hogy idáig felért.

Negyedik önfilm: „Én és a béke".

Milyennek látom magam e részben, ha megfontolom, hogy nemcsak a keresztény tan állítja a békét a lelki kincsek közé első helyre („Mily szépek a békehirdetők lábai"), hanem a görög mithológia is felséges képekben intette híveit ezen lelki jó megbecsülésére. Így szól a mythos Peitho istennőről, ki a megnyerő, békéltető, barátságos szóértésnek volt kegyes pártfogója és mielőtt a boszúállás istennője lejött

volna az Olympusból, hogy villámaival rásujtson két ellenségeskedő félre, megjelent a jóságos Peitho és arra ösztönözte a békétlenkedő feleket, hogy jóakarattal közeledjenek egymás felé, értsenek szót, béküljenek ki, egyezzenek meg... mire a bosszúállás istennője hátat fordít a mármár büntetendő feleknek, nagy robajjal becsapja maga után az örök kapukat és visszamegy az Olympusba.

Ötödik önfilm: „Én mint törvénytisztelő".

Tükörnek elém állítom a Szentírás súlyos, következő mondásait: „Ha élni akarsz, tartsd meg a törvényt". „Szolgálj a rendnek és a rend szolgál neked".

XCIV.

AZ ALÁZATOSSÁG LITÁNIÁJA.

A kívánságtól, hogy tiszteljenek
A kívánságtól, hogy kitüntessenek
A kívánságtól, hogy megdícsérjenek
A kívánságtól, hogy másoknak eléje tegyenek
A kívánságtól, hogy elismerjenek
A kívánságtól, hogy megcsodáljanak
A dicsőség vágyától
A hatalomvágytól
A félelemtől, hogy megaláznak
A félelemtől, hogy megvetnek
A félelemtől, hogy kigúnyolnak
A félelemtől, hogy ellentmondanak
A félelemtől, hogy hátravetnek
A félelemtől, hogy megrónak
A félelemtől, hogy megsértenek
A félelemtől, hogy megrágalmaznak

ments meg, Uram, engem!

Uram Jézus, taníts meg engem mindennap a hit által megvalósítanom,
hogy a bűnnek meghaltam,
hogy a világnak meghaltam,
hogy önmagamnak meghaltam,
hogy a Te életed énbennem kinyilváníttassék.
Add, hogy szüntelenül gondoljak arra,
hogy Jézus Krisztusnak, az Isten fiának vére, minden bünömtől tisztára mos engem.
Add nekem a kegyelmet, hogy mindennap töltekezzem
a Te lelkeddel, hogy megvilágítson és megszenteljen,
a Te szereteteddel, hogy képesítsen úgy szeretnem, ahogy Te engem szeretsz,
a Te erőddel, hogy az felvértezzen testvéreim üdvösségének szolgálatára.
A Te szent nevedért halgass meg engem!
„Ha valamit kérendetek az én nevemben, megadom nektek."

(Beuron)

XCV.

† FISCHER-COLBRIE PÜSPÖK ÉS SZIKSZÓ.

Fischer-Colbrie püspök azok közé tartozott, kik a Missziótársulat bölcsőjét ringatták s az ő korai halala föleleveníteti több oly emléket, mely minket az ő tiszteletreméltó alakjához fűzött.

1908-ban a Katholikus Nagygyűlés keretén belül a Városligeti Iparcsarnokban volt egy gyűlés, amelyen a most kormányzó Jézustársasági Generálisnak nővére, Ledochowska grófnő, valamint csekélységem is szerepelt. Fischer püspök elnökölt és az ő aktiv vezetése alatt tárgyaltuk le az akkor legaktuálisabb katholikus nőkérdéseket: Ledochowska grófnő a hazai és külföldi pogány missziókról, én a feminizmus kinövéseiről szólottam.

Észrevettem, a kassai püspök úr egész előadásomat érdeklődéssel hallgatja végig s szinte vártam, hogy gyűlés után — szokott kedves udvariasságával — még pár szót szóljon is hozzám. Fischer püspök csakugyan egyenesen hozzám jött és nemcsak hogy elvi állásfoglalásaimat ismételten helyeselte, hanem — helyeslésének mintegy bizonyítékául — hozzáfűzte, hogy hallotta, miszerint egy kongregáció létesítésén fáradozom s ő hajlandó lenne engem ebben a nehéz munkában egy megfelelő „anyaház" átadásával támogatni.

Még annyira a nőkérdés katholikus elvek szerinti irányításának szükségességével voltam elfoglalva, hogy hamarosan szólni is alig tudtam. Azonban a boldogult püspök, látva zavaromat, nem tágított és újra föltette a kínáló kérdést, kívánom-e elfogadni a szikszói Hunyadi-Balassa kegyes alapítványt kastéllyal, földekkel, szőlővel együtt? Mire én végre is hálás boldogsággal mondtam, hogy „igen".

Nemsokára erre a Missziótársulat történelmében oly nevezetes beszélgetésre, Balogh Jenő volt igazságügyminiszterrel elutaztunk Szikszóra ott megnézni mindent.

Nem fogom elfelejteni soha a gyönyörű elhagyott kertben hallott rendkívüli madárénekét. (Utóbb értesültem, hogy a Szikszó-Sátoraljaújhelyi vidék ornithológiai szempontból mily híres; hogy 37-féle éneklőmadár van ezen a vidéken.) A feltűnő, éjjel-nappal hangzó szokatlanul erős madárének szikszói legelső és legnagyobb impresszióim közé fog mindig tartozni.

Azután a Balassa-kuria öblös pitvarai, melyekben az első este 49 olajlámpa sem tudta a sötétséget egészen eloszlatni, a Balassa Zsuzsanna nagy olajfestménye, a kis folyosó az ő ólomkeretezett ablakaival, a szép kis szőlő, a földek — mind elhanyagolt állapotban és nagy befektetéseket igényelve ugyan —, de mégis oly nagyon megfelelőek arra, hogy ott a Szociális Missziótársulat első noviciátusát elkezdjem, programmunkhoz híven mindjárt szociális munkával — ez esetben patronázsmunkával — kapcsolatosan.

Fischer püspökkel még akkor nem is volt szó patronázsmunkákról, sőt csak akkor kezdtük őt Pálffy Sándorral, Balogh Jenővel és Bernolák Nándorral együtt sűrűbben patronázsmunkákba kérni és hívni. A kassai püspök azonban az ő fennkölt

gondolkodásával mihamar ráállott arra, hogy nemcsak „anyaház" legyen az általa adományozott szikszói kis birtok, hanem egyúttal patronázs-otthon is, ahol a Jó Pásztor szellemében lélekmentést gyakorolva iparkodunk a Társulatnak buzgó nővéreket nevelni.

Megfesttettem a boldogult Madarassy Erzsébet festőművésznővel a Jó Pásztornak szikszói oltárképét és megindult úgy a noviciátusnak, valamint az intézetnek beállítása. Utóbb a püspök úr örömére még Községi Katholikus Elemi Iskolát is építtettem és mindezt a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium által királyi jóváhagyás alá helyeztettem úgy, hogy mondható, a boldogult Hunyadi grófnő, valamint Fischer püspök is elérték azon kegyes szándékukat, hogy Szikszón katholikus iskola, katholikus zárda nyilvános kápolnával, katholikus leánynevelőintézet és — a falusi leányok részére — Leánykör stb. alakuljon és máig működjék.

Mint semmiféle jó művet, a szikszói telepet sem kerülték el a viharok. Szellemi és anyagi megrázkódtatások tűzkeresztségén kellett ennek az Isten nagyobb dicsőségére alapított intézménynek is átmennie.

Ma — hála Istennek — mondhatjuk, hogy Szikszó szebb, mint valaha! 18 beltag vezetése alatt 70 hadiárvát nevelünk ott[1] s a régebbi intézményekhez kapcsoltunk még Szövődét, Fehérneművarrodát, Felsőruhavarrodát. Kápolnánkban, valamint iskolánkban gyülekeznek a helybeli Mária Kongregáció és a Jézus Szíve gárda tagjai is. Vasárnap és ünnepen kápolnánk zsúfolásig tele van a szikszói intelligenciával s nagy örömömre szolgál, hogy a boldogemlékű Fischer püspök kegyes szándékainak megfelelőleg a szikszói Bethánia Otthon ma központját képezi több katholikus akciónak s így erős misszióállomása a szikszói Katholikus Hitközségnek.

Most ünnepelték Budapesten a Tudományos Egyetemen Pázmány Péter alapító biboros hercegprimás szobrának leleplezését. Ünnepi beszédében a rektor, Zubriczky Aladár prelátus, kiemelte, hogy íme a nagy Pázmány Péter egykor 100.000 forintot áldozott az egyetem céljaira, (hogy ez az összeg abban az időben mekkora értéket reprezentált, mutatja az a körülmény, hogy

[1] Szikszó jelenleg nem javítóintézet, két évvel ezelőtt praeventiv jellegű árvaházzá alakítottuk át, legnagyobbrészt hadiárvákat nevelünk ott.

Pázmány Péter hercegprimás alá tartozó akkori püspöki karnak együttesen évi 60.000 forint volt a jövedelme) s ez a 100.000 forint tette lehetővé mindazt a nagy katholikus tudományos munkát és áramlatot, amely annyi év óta a Budapesti Tudományos Egyetemhez fűződik.

Ezt a hasonlatot a szerény Szikszói Bethánia-telepre is átvihetjük. Fischer püspöknek 1908-ban a Városligetben történt az a kegyes elhatározása, hogy a Hunyadi-alapítványt nekem, illetőleg a Szociális Missziótársulatnak adja át, szintén mérhetetlen sok jónak volt már okozója.

Mienk a vetés, az Úré az aratás. Hogy mennyi jó történt és fog történni Fischer püspöknek csak ezen egy intézkedéséből kifolyólag, azt egész terjedelmében csak a túlvilágon fogjuk látni. A Szociális Missziótársulat azonban abban a bízó reményben helyezte el kékkeresztes és kékszalagos koszorúját Kassán a boldogemlékű püspök ravatalán, hogy az ő jóságos lelke a magas mennyországból bizonyára megelégedéssel tekint le nemcsak gyászoló híveire, hanem az Isten kegyelméből viruló intézményeire is.

XCVI.

„CONVERSATIO SPIRITUALIS."

Istennek tiszteletreméltó szolgája Ferenc, alázatosan kérlek téged, mond meg nekem, hogy lehet az életnek úgy örülni, ahogy te örülsz?

Testvérkém, ne gondolj nehezeket se magadról, se másokról. Az élet olyan egyszerű, mint a levegő és tiszta, mint a hegyi forrás és mosolygó, mint a réti virág. És nem taszít senkit, hanem inkább vonz és nem is tör le semmit, hanem inkább felemel.

Jó Atyám, mond meg nekem, hogy lehet az ember olyan egyszerű, mint a levegő, mint a forrásvíz, mint a réti virág. Tanitsd meg lelkemet e titokra. Már elfáradtam az okoskodásoktól, mesterkedésektől, igen nagyon szomjazom az igaz életet, mely olyan tiszta mint a víz, mint a forrás, mint a virág.

Testvérkém! Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, hanem csak az Isten. És miért nyílnak panaszszóra ajkaid, mikor úgy szeret téged az égi nagy király és reád süt az örök napnak fénye és azt akarja, hogy az ő sugara eltorzítatlan szépséggel rezegjen át a te lelkeden és a te szíved egy ütemre dobbanjon az ő szívével, aki a mindenség szíve. Hidd el ezt és jó leszesz, testvérkém, minden lehetséges a hívőnek.

Ó Atyám kezdlek érteni téged. Ezért hagytad el szülővárosod szűk utcáit, azért mentél ki a Rivo Torno partjára, a sövénynyel bekerített félszerbe, csendes éjszakákra. Ezért énekeltél soha nem hallott dalokat a madaraknak, őzeknek, nyulaknak, rablóknak, utasoknak, betegeknek. nap-, hold- és csillagtestvéreidnek. Ezért, mert magadban hordoztad, magadban érezted és magadban élvezted a mindenség Alkotójának mindeneken felülálló, mindeneket belsőleg átjáró harmóniáját.

Elég testvérkém, elég. Jer daloljunk erről az embereknek. Hogy már ne okoskodjanak, ne kötekedjenek és ne híreskedjenek igen nagy tudományokkal, hanem legyenek egyszerűek, mint a gyermekek és

tiszták, mint a hegyi forrás és mosolygók, mint a réti virág. Jer testvérkém, daloljunk erről az embereknek... (beküldte Boér Judith S. M. Cleveland, Amerika.)

XCVII.

MIT TANULTUNK LEONARDO DA VINCITŐL.

1925-ben érte el a Missziótársulat 18-ik évét. Ezen tizennyolc év alatt 2½ évig foglalkozott politikával, azonban nem kellett ahhoz egy év sem, hogy Leonardo da Vincihez hasonló tapasztalatot gyüjtsön.

A nagy mesterről u. i. tudjuk, hogy mikor „Utolsó Vacsorájának" kartonjait kiállította, a terem egyik sarkából figyelte a közönség magatartását s legnagyobb csodálkozására azt látta, hogy az embereket nem a kép főalakja, a remekül sikerült Krisztus foglalkoztatja, hanem az akkori szokás szerint a kép sarkába oda pingált kis virág...

Leonardo de Vinci belátta, hogy hiba volt bármivel is, a legszebb virággal is, elterelni a nézők figyelmét a kép tulajdon-

képeni központjától és céljától, a főalaktól, Jézus Krisztustól.

Amint ennek tudatára jutott, egyben el is határozta, hogy hibáját jóváteszi és mikor az áradozó közönség kivonult a teremből, azonnal odalépett a képhez és nehány erélyes ecsetvonással eltörölte a zavaró kis sarokképet. Másnap megelégedéssel konstatálta, hogy jóllehet képén most már nem tündöklik az érdekes részlet, az „egy a szükséges" azonban biztosítva van, a közönség már nem fecsérli másra figyelmét, hanem nyugodtan engedi lelkére hatni a képet és megszentelődve és emelkedett hangulatban tér vissza hétköznapi foglalkozásához.

Ezt akarta Leonardo da Vinci és ezt akarta a Szociális Missziótársulat is, mikor programmjából a „zavaró részletet" — a politikát —, törölte.

XCVIII.

MERRY DEL VAL BIBORNOK A NŐ POLITIZÁLÁSÁRÓL.

Merry del Val bibornok 1922 május 19-én Rómában gróf Zichy Rafaelnénak privát audiencián a következőkép nyilatkozott a nő politizálásáról: (Lásd Orsz. Kath. Nőszövetség Értesítője, 1922, VI.)

„A pap és a nő hivatása — így szólt — oly nagy és oly magasztos, hogy politika csak lealacsonyíthatja és beszennyezheti azt. A politikai jogok gyakorlását tekinthetjük terhes kötelességnek, de nem vívmánynak. Én — mondotta a biboros — ismertem férfiakat, akik jók és nemesek voltak, de akiknek jellemét néhány évi pártpolitika lecsökkentette. Soha nem kívánom egy asszonynak, akit tisztelek, hogy a politikában aktiv szerepet vállaljon."

* * *

Az angol püspöki kar pedig annál is tovább megy, amennyiben nemcsak hogy

a papságot teljesen eltiltja a politikától, hanem még katholikus pártot sem enged alapítani, azzal az indokolással, hogy mivel katholikusok lehetnek bármilyen keresztény pártban, egy katholikus párt megalakítása könnyen okozhatna széthúzást a katholikusok közt.

* * *

Dr. Hildegard Burián Seipl kancellárral együtt Bécsben megalapította a Charitas Socialis-t, mely Charitas Socialis a katholikus intézmények legmodernebbjének mondható. Dr. Hildegard Burian a volt Lueger-pártnak volt első köztiszteletben álló nőképviselője, ki érett, nyugodt temperamentumával, európai horizontjával és nagy összeköttetéseivel sokat tehetett a köz érdekében, mégis oly döntő benyomásokat nyert rövid képviselői pályáján, hogy meggyőződött arról, miszerint több rossz fakad az ő ilyetén való szerepléséből, mint amennyi jó. Budapesten jártakor úgy nálunk, mint a nők politizálásáért rajongóknak nyiltan megmondotta, hogy ő „Danaer-Geschenk"-nek vagyis kétes értékű vívmánynak tanulta megismerni a

nőképviselőséget, azért párthíveinek könyörgése dacára letette mandátumát, jóllehet, mint férjes asszony elég könnyen felelhetett volna meg a kötelmeknek.

Münchenben pedig Waltersbach prelátus alapított egy a Szociális Missziótársulathoz hasonló szervezetet, melynek — mint hirlik — egyik nővére politikára adta magát, azután kilépett és másokat is magával rántott.

Az amerikai püspökök is mind tiltják az egyházi szervezetek tagjainak a politizálást.

A nagy német Evangelikus Nőszövetség hasonlókat tapasztalhatott, mert Évi Közgyűlésén azt a határozatot hozta, hogy tagjait eltiltja az aktiv politizálástól.

Más protestáns női alakulatok, mint amilyenek a különböző diakonissza-szervezetek, az Üdv-Hadsereg tisztjei, az anglikán High Church tagjai stb. mind tartózkodnak a politikában való aktiv részvételtől. Teszik ezt azért, mert amint Fr. W. Foerster mondja: „Manapság az egyetlen célravezető politika a szeretet. Minden más politika csütörtököt mond, tekintve a sebek nagyságát, mélységét, a szenvedélyek erejét és az elidegenedettség alaposságát". — De teszik azért is, mert

amint dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök, Ft. P. Tomcsányi S. J., Ft. P. Biró X. F. S. J. irataiból világosan kitűnik s amint azt magunk is tapasztaltuk, a pártpolitika s a szerzetesfegyelem nem férnek össze egymással, inkompatibilisek. Bizonyára még a katholikusokat imitáló protestáns szervezeteknél is. „Más politika pedig, mint pártpolitika" — irja Prohászka püspök — „Magyarországon nem volt soha, nincs és nem is lesz."

A Szociális Missziótársulat is ezekhez az elvi jelentőségü döntésekhez hasonlóan foglalt állást, amennyiben beltagjait szintén eltiltotta a politizálástól, hazafias kötelességüknek azonban a döntő momentumban az úrnánál, természetesen, megfelelnek. Kültagjainak és pártolótagjainak ezreit azonban buzdítja a politikában való aktív részvételre, hogy a választásoknál a jövőben is győzelemre segítsék vinni a keresztény eszméket. A Szociális Missziótársulat világi tagjainak politikai vezetését rábízta dr. Ernst Sándor prelátus társelnökre, akiben széles ez országban mindenki a legmegbizhatóbb és legszakavatottabb politikai vezért tiszteli.

XCIX.

AZ IGAZI POLITIKÁRÓL.

A bíboros Hercegprimás Csernoch János Őeminenciája, a Missziótársulat fővédnöke 1922. szeptember 14-ikén a következő üzenetet küldte Esztergomból a Szociális Missziótársulat összes tagjainak:

„Boldogemlékű Goetz anya, a Sacré Coeur visitátornője, 1872 októberi egyik körlevelében így nyilatkozik: „Távol legyen tőlem a gondolat, hogy érdektelenül álljunk a nagy katholikus kérdésekkel szemben. A vallási haladás, a hitélet veszélyei vagy fellendülése és mindenekfelett a katholikus Egyház sorsa — melynek fenntartás nélkül kell odaszentelnünk magunkat —, ime ez a mi igazi politikánk, de egyszersmind az egyetlen is, melyről köztünk szó lehet."

C.

VOLT S NINCS.

A genuai Campo Santo-ban világhirű síremlékek állanak, melyek érdekes és megható módon örökítik meg az elhunytak emlékét.

Egy öreg gyümölcsárusnő vágyainak netovábbja volt, hogy halála után az ő sírját is ékesítse egy szép márványszobor. Egész életén át, erre gyüjtött s végrendeletében csakugyan intézkedett is, hogy miféle síremléke legyen. Ez volt tehát munkájának és fáradságainak összes gyümölcse. Ó hiúságok hiúsága.

Nézzünk egy másik sírkövet. Más valaki egész nagy vagyonát szerencsétlen barátainak felsegélyezésére fordította és ime az örökkévalóságban élvezi jótéteményeinek jutalmát! „Szerezzetek magatoknak barátokat a hamisság mammonjából, hogy

amikor megfogyatkoztok, befogadjanak titeket az örök hajlékokba. Luk. 16, 9. Nem frázis a szentírásnak ez a figyelmeztetése. Vajjon nem végtelenül mulandó kincs-e a pénz, a vagyon! Hány ember veszítette el azt egy éj alatt. Egy-egy banknak bukása, tűzvész, vagy árvíz számtalanszor hirtelenül végzett nagy vagyonokkal is.

Sziléziában az árvíz a háború előtt egy nagykereskedőnek 90.000 márka értékű deszkáit sodorta el, egy másik nagykereskedőnek ugyanazon éjjel 1500 cementhordóját. A háború utáni pénzelértéktelenítés pedig koldusbotra juttatott nemcsak százakat, hanem egész társadalmi osztályokat. Most láttuk igazán, hogy mily problematikus a nagy vagyon s a kincses élet is. A szentírás csak rozsdát és molyt emleget, mely megeszi s rablókat, kik ellopják a kincseket; de a gazdasági válság máról holnapra egész nemzetek vagyonát nyeli el. Volt s nincs!

A svéd királyról olvassuk, hogy a leggazdagabb bankárok egyikét bizalmasan megkérdezte, hogy mennyi pénze van összesen. A bankár elgondolkozott, azután így szólt: „Mindössze 400.000 márkám van Felséges uram!“ „Hogyan, hisz min-

denki tudja, hogy Ön mesésen gazdag.“ „Meglehet“, volt a bankár válasza, „de nekem, ki ezen a 400 000 márkán felépíttettem szülővárosom kórházát, úgy érzem, az örökkévalóság szempontjából ez az összeg képezi összes vagyonomat.“

CI.

KÜLSŐ NEHÉZSÉGEK, BELSŐ GYŐZELMEK.

Nehemiás próféta Jeruzsálem falának építési történetében felsorolja azoknak neveit, akik a várfalon dolgoztak. Mindig újból arra a megjegyzésre bukkanunk, hogy ki dolgozott a másik mellett. „Ő mellette dolgozott... e mellett ez dolgozott... a mellett pedig az dolgozott . . .“ Első pillantásra ez unalmas fejezetnek látszik, ha azonban utána gondolunk a dolognak, belátjuk, milyen fontos, hogy ki dolgozik a másik mellett.

Vagy nem végtelenül fontos-e, ki áll mimellettünk, ki élettársunk, ki munkatársunk, vajjon nem a legnagyobb befolyással van ez a mi derünkre, borunkra, a mi egész életünk folyására,

Mellettem él az anyósom. Úgy gondolom mindent elkövetek az ő meghódítására, azonban csak a kedves szent Erzsébettel tudom magam vigasztalni, akinek szintén minden igyekvése dacára nem sikerült Wartburgban férje rokonait megnyerni. Bár én nem képzelhetem magamnak, hogy szent Erzsébethez hasonlítok, mégis ez a történelmi tény vigasztal és buzdít a kitartásra.

Mellettem dolgozik állandóan egy irodakisasszony, aki szolgálatkészségével és szorgalmával folytonos bámulatom tárgya. Sokszor gondolom: az Úr, aki a veséket látja, tudja egyedül, tiszta szándékból van-e ez a nagy igyekvés vagy miből.

Vagy pedig egy fedél alatt élek egy háztartási alkalmazottal, aki mintha szántszándékkal állandóan gyengéimen nyargalna, iparkodik engem sodromból kihozni. Pont azokat cselekedvén, miket természetem legkevésbbé tud elviselni stb.

A jó Isten azonban tudja, miért intézkedett úgy, hogy éppen ezek „mellettem dolgozzanak". Mint a vegyész nagy megfontolás után választja ki azokat az anyagokat és elemeket, amelyek neki bizonyos keverék eltalálására szükségesek, úgy az

Uristen is végtelenül bölcs és kegyes szándékkal rendezte el, hogy „kik dolgozzanak mellettem".

„Ti rosszul gondoltátok, Isten azonban jóra fordította." Minden oldalról körülveszesz engem és kezedet fejem felett tartod, azért sajátos helyzetem komplikációit és nehézségeit hívő szívvel akarom fogadni és megoldani törekedni, mert csak a külső helyzeteimen való belső győzedelmeskedés által érhetem el célomat.

CII.

NAGY SZENT TERÉZIÁRÓL.

Szent Terézia kifogyhatatlan hittel és türelemmel fogadta a sok rágalmakat és üldözést, melyből neki is kijutott. Az ember alig tudja elképzelni, hogy is lehetett az, hogy ő, kit az Egyház tanítóinak soraiba emelt később, hétszer állott eretnekség vádja miatt egyházi törvényszék, inkvizició előtt. Az is megfoghatatlan, hogy akadt két apáca, aki — bizonyára súlyos idegességben — a kitett Oltáriszentségre akart esküt tenni, hogy személyesen hallották, amint nagy szent Terézia az Úr Jézust és a Boldogságos Szűzet gyalázta volna.

Mennyit lehet tőle történetének azon szomorú fejezetéből is tanulni, melyben olvassuk, hogy a zárda, mely őt főnöknőül kapta, sehogysem akarta annak elfogadni és nem akarta magát neki alá-

vetni. Mit tesz akkor szent Terézia? Összehívja az egész közösséget a kórusra és az egész háznép szemeláttára, néma prédikációul és feleletül, a boldogságos Szűz szobrát helyezi a főnöknői székbe és annak lábai elé teszi le az összes kulcsokat...

Az engedelmességet radikálisan gyakorolta és gyakoroltatta. Szellemóriásságra hajló ujoncaival fejjel lefelé ültetteti be a kertbe a répát és munkaközben figyeli őket, értik-e mit tesznek. Ő maga is még 63 éves korában engedelmességi fogadalmat tesz a nála sokkal fiatalabb lelki fiának, keresztes szent Jánosnak.

Vonzóerejét és rábeszélő képességét már világi korában is érvényesítette, mikor bálok és estélyek alkalmából a terem egyik sarkában fogta és hívta maga után egyes leányait, akik közül néhányan mindhalálig megmaradtak mellette.

Azok közé a ritka asszonyok közé tartozott, akik a lényegest a nemlényegestől mindig meg tudták különböztetni és azért szigorú, de mindig jóságos és igazságos volt. Tudott individualizálni. Olyan tanítványának, akinek nehezére esett a térdelés, könnyen megengedte, hogy ülve,

állva, járva, sőt akár fekve is imádkozzék; csak imádkozzék.

Finom, kényes izlésű volt, főleg tisztaság dolgában. Ha azt látta, hogy rendjének egyik vagy másik tagja az udvaron átmenve sárba mártja ruháját, gyanus lett előtte; azt vallotta, hogy a testi tisztaság elválaszthatatlan a lelki tisztaságtól.

A Szentek eljárása nem mindíg utánozható, azonban nagy egyéniségükkel mindig világítanak nekünk és ragyogó példájuk világosságánál könnyebben tudjuk az ideált követni.

CIII.

NEM OLY KÖNNYŰ, MINT GONDOLOD.

A tengeren nagy szélvész volt a és hajón mindenki el volt készülve utolsó órájára. Oly helyeken járt a hajó, ahol a nagy sziklák közt alig kerülhette el a megsemmisülést. Egyik utas figyelemmel kísérte a kormányosnak minden mozdulatát s megnyugodva látta, mily acélos erővel tartja a kormánykereket. Egyszerre hátrafordul a kormányos és mosolyogva tekint az utas félelemtől eltorzult arcába. Erre az utas csendesen visszatér utitársai körébe és kijelenti nekik: „Nem vagyunk nagy veszedelemben, mert a kormányosunk mosolyog".

Loyolai szent Ignác is előírja az állandó mosolygást. Világi ember azt gondolja, ez felesleges külsőség és jelentéktelen apróság, azonban csak próbálja meg és meg-

fogja érteni, miért kívánja a nagy rend-alapító fiaitól, hogy bármint küzdjenek is a hullámokkal, ők is olyan kormányosok legyenek, akik mindig mosolyognak.

CIV.

PERPETUA MARTIRIUMÁBÓL.

Perpetua Karthagó egyik legnevesebb családjának sarja, anyja keresztény, apja pogány volt. 22 éves korában már özvegy, egyetlen gyermekét éppen táplálta, mikor hite miatt elfogatott. Martirologiumából vesszük a következő megható részleteket.

Mikor a poroszlók kezébe került, pogány édesatyja mindent elkövetett, hogy Perpetua hitét elhagyja, különösen mikor annak hírét vette, hogy másnap lesz pörének első nyilvános tárgyalása, megpróbált mindent, hogy leányára hasson. „Perpetuám könyörülj ősz hajamon, könyörülj öreg atyádon és ne tégy ki engem az emberek megvetésének.“ Leányának lábaihoz borult, kezeit csókolgatta. Perpetua, mikor apját így látta, fájdalmában majd elájult.

Azzal biztatta kétségbeesett édes atyját, ne féltse őt, csak annyira lesz megpróbáltatva, amennyire Isten azt megengedi. Azután nemsokára érte jöttek.

Nagy tömegen át kellett menniök s egy magas pódiumra vezették. Először Perpetua „bűntársait" hallgatták ki. Mikor őreá került a sor, a boldogtalan édesapa Perpetua kis gyermekével karján furakodott leánya mellé s mikor újra könyörgött neki „Apám nem tehetem, nem tehetem" volt Perpetua egyetlen válasza. A halálos ítéletet nyugodtan fogadta s mikor a börtönből az Amfiteátrumba kísérték a vértanukat, azt lehetett volna gondolni, hogy ünnepségre készülnek. Perpetua és társai szent énekeket zengedezve léptek az arénába. Ott lerántották Perpetuáról ruháit és hálóba takarva egy különösen dühös bika elé vetették őt. A bika a hálóban levő Perpetuát magasra feldobta a levegőbe s az hátára esett. A háló rongyaival még esésében is betakarni igyekezett magát. Pár perc mulva magához tért s mikor Felicitas barátnőjét megsebezve az aréna porondján látta feküdni, hozzá sietett és percekig átölelve tartották egymást. A nemtelen közönség mindettől meg nem hatva,

azt óhajtotta, hogy vezettessék az aréna kellő közepére. Ez meg is történt s ott minden jajszó nélkül fogadta a kegyelemdöfést.

CV.

MIÉRT NEM ERŐSEBB A MAGYAR KATHOLICIZMUS?

Mi magyarok nem vesszük komolyba a lelki életet. Katholikusok, jó katholikusok akarunk lenni, de komoly lelki életet élni, azt nem tesszük. Van komoly s nem komoly lelki élet? Tulajdonképen nincs, mert lelki élet mindig komoly. Mégis, ha nézzük hitsorsosaink jóakaratát és sajátos katholicitását, kénytelenek vagyunk ezzel a disztinkcióval élni. A lényegesnek és nemlényegesnek meg nem különböztetésében van a főbaj, mely főbaj a régebbi tökéletlen hitoktatásnak egyik eredménye.

A szentségekhez való járulást még mindig bigotteriának minősítik nálunk. Jó lenne ezeket az embereket tanulmányi célokból elküldeni Németországba, Hollandiába,

Svájcba, hol egyetlen nagymiséről kötetreszóló benyomásokkal jöhet el a magyar: ó azok a szentáldozáshoz járulók, azok az összeszedett, fegyelmezett, komoly ájtatoskodók, azok a Missalét vagy Vesperalét gyakorlottan forgató hívek; azok az adakozó, szívesen fizető katholikusok... Ott a mi „szagos miséink" tempóját értelmetlenül megbámulnák s a fecsegő fiatalokat azonnal kivezetnék a templomból.

Általában rendezett imaéletet sem élünk. Pl. hogy reggel, felébredéskor szívünket-lelkünket azonnal Istenre irányítsuk s megtegyük a jószándékot az egész napra és azután rövid reggeli imában Istenhez forduljunk; ez a kis, de oly fontos cselekedet nincsen nálunk eléggé elterjedve. A külföldiek jobban gyakorolják hitüket. A szentmise megbecsülhetetlen értékéről, a rendszeres lelki-olvasmány hasznáról, az olvasó, a keresztúti ájtatosság „értelméről" halvány és zavaros fogalmai vannak a mieinknek. A lelkiismeretvizsgálat fontosságát, az évi lelkigyakorlatok jelentőségét szintén nem értékelik kellőképen, különben lenne már végre több Exercitiumos-Házunk nekünk is; pedig még mindig nincsen egy sem. Reméljük azonban, hogy

lesz! A Missziótársulat is Krisztina-körúti házai közül a 127. számút erre a célra szánta. Körmeneteink látogatottak, azonban hiányoznak ilyenkor a vezetők, kik nemcsak mint reprezentátorok, de mint hívők vennének azokon részt. Hollandiában a processziókon a miniszterek hangosan mondják el az olvasót; magatartásukról lerí, hogy katholikus hitüket élik és élvezik.

Nem az elvek, hanem a hangulatok és érzelmek emberei vagyunk! Még egyházi szónokaink sem tanítják és beszélik eléggé az egy szükségest s az abból következő, meg nem ingatható elveket.

„Úgy érzem", halljuk minduntalan beszédközben a csalhatatlanság zsinórmértékéül, ami annak a jele, hogy nálunk ez érzelem dominál s nem az elv. Rendszeresen a jó fellépésű, daliás, bőbeszédű felebarátunké a pálma; dehogy nézünk mélyebbre s mintegy az „arcok mögé"; általánosságban nincs elég érzékünk a Kánterek és Molnár Jánosok értékes típusai iránt. Hogy tolerancia és elvtelenség közt hol a határ, azzal nem igen törődünk. Innen a sok vegyesházasság stb. A külföldi katholicizmus távolról sem szenved annyira az ilyenekben.

Nem állunk eléggé jól hithűség dolgában sem. Igaz, a protestánsok panaszolják, hogy a vegyesházasságoknál legtöbb esetben a katholikus fél bírja rá társát koncesszióra. Mégis nagy az elmosódottság. Hogy voltak idők, mikor az Anyaszentegyház inkább egész Angliáról mondott le, minthogy a házasság felbonthatatlanságától tágított volna, az ma már inkább csak mint kuriózum hat; annak idején talán nem hívták fel eléggé figyelmünket a tiszta stil szépségére, a megingathatatlan jellem fölségére. Vagy menthetetlenül sekélyek volnánk? Prohászka püspök hányszor siratja meg műveiben a magyar lélek stilus-érzék hiányát és elvtelenségét nagy dolgokban, kis dolgokban egyaránt. Túljózanok, túlmateriálisak vagyunk. Ha azzal a komolysággal beszélnénk a legszentebb ügyekről, amellyel beszélünk (egyes vidékeken) búzáról, termésről, szalonnáról, kolbászról, borról, kamatról, valutáról, akkor jó lenne. Így azonban ezek az anyagi javak szinte kiszorították a magyar lélekből Istent, olyannyira, hogy bálványimádókká lettünk... „Én vagyok a te Urad, Istened, idegen isteneid ne legyenek Én előttem."

Mikor a vallásos propagandában is megnyilatkozó angol spleent kifigurázzuk, kiöntjük a gyermeket a fürdővízzel. Pedig beh kellene nekünk is egy kevés abból a spleenből! Annak komikus oldala távolról sem jelentős annyira, mint az abban megnyilvánuló igazán tiszteletreméltó, bátor, az emberi véleménytől független buzgalom. Bár látnánk mi is magyar katholikusokat, kik nem nyugosznak, míg a pályaudvarok könyvesállványaiba és automatáiba be nem loptak hívő, hazafias irodalmat! Bár terjesztenék a mieink is a tolakodásig katholikus iratokat! Bár ne sajnálnának nálunk sem félnapokat arra, hogy Piripócson fölkeressenek egy hitsorsost, hogy rávegyék arra, hogy bűnbánatot tartván, ismét élő tagja legyen az Anyaszentegyháznak. Bár gyűjtenénk híveket és tagokat mi is oly lázasan, mint „azok" most már itt hazánkban is. Isten nem ver bottal! Az a legszomorúbb napja egy községnek, amelyen arra ébred, hogy önzését és lustaságát az Úr nem bottal, hanem viruló szektákkal és mindenféle más felburjánzó bajjal veri...

„Azok" bezzeg tárt karokkal fogadják a kiszabaduló rabot. „Azok" állást, alkal-

mazást nyujtanak neki. Azoknak van pénzük! Nem igaz, hogy mindig csak külföldről! Hollandiában zavarba jöttek tanítónőink, mikor gyermekeinket átadták a holland tápszülőknek, mert mit láttak? azt, hogy azok sok esetben ép oly szegények vagy még szegényebbek, mint amilyenek annak a magyar gyermeknek szülei idehaza! De a holland katholikus áldozatos, az komolyba veszi a lelki életet, az örök elvek szerint igazodik.

A Missziótársulat fenntebbi értelemben dolgozik a lelki élet mélyítésén és megszervezésén, a katholikus elvek szerinti tájékozódáson, szociális munkák elvégzésén. Ha ezek a sorok mondtak Neked valamit és visszhangot ébresztettek lelkedben és még nem lennél tagja Társulatunknak, jőjj, csatlakozzál Te is a kékkeresztes lobogóhoz!

CVI.

KÖZELEBB HOZZÁD, Ó ISTENEM!

A Titanic elsülyedésekor egy sereg hitvallót kapott hitetlen korunk! Nem közönséges keresztények voltak azok a zenészek, akik mikor a víz folyton feljebb és feljebb hatolt, a pódiumon mindaddig játszották a „Közelebb Hozzád, ó Istenem" című gyönyörű himnuszt, míg csak el nem merültek. Igazi hitvallók ezek, akiknek valamennyiünk tisztelete kijár. Micsoda mélység és fegyelem szól ebből a jelenetből. Hol vagyunk azok magas- latától mi . . .

Volt a hajón egy elsőrangú ujságíró is: William Thomas Stead, akiről az egyetlen megmenekült azt mondja, hogy a neki járó helyet a mentőcsolnakban újra meg újra másoknak adta át és amíg el nem merült, folyton segített asszonyokat és

gyermekeket menteni. Katholikus papok is voltak a Titanicon, kik körül zokogva térdelt egy sereg katholikus utas és akik a tökéletes bánat felindítása s az absolutió megnyerése után papjaikkal együtt szálltak a tengersírba.

Jó ám a mi anyagias, tülekedő atmoszféránkban néha az ilyen jelenetekre gondolni; az ember elszégyeli magát és újra felteszi magában, hogy nagy testvéreihez méltóbb akar lenni.

CVII.

AZ IGAZI SZOCIÁLIS MUNKÁRÓL.

Elmélkedjünk gyakran arról a kegyelemről, mely az Anyaszentegyházhoz való tartozásunkban és a Szociális Missziótársulathoz való meghivatásunkban rejlik. Az a tag, aki lelki életét minden egyes részletében az Anyaszentegyháznak veti alá és aki azonfelül, mondjuk, maga köré gyüjti az elhanyagolt gyermekeket, aki a tömlöcben végez rendszeres patronázsmunkát, aki a letartóztatottak és veszélyeztetettek családjait hűségesen és fogházmissziós programmunk előírásai szerint látogatja és így megmenti őket a vörösség átkától; aki a szegényügyet a nálunk szokásos modern technikával állhatatosan szolgálja; aki a „justitia socialis", a társadalmi igazságosság érdekében megoltalmazza az elnyomott vagy megkárosított

nőket és érvényre segít boldogulni nem tudó tehetségeket: az mind nemcsak remélheti, de bizonyossággal tudhatja, hogy számíthat Annak irgalmára, aki az Evangélium szava szerint Önönmagán történt teljesítményeknek tudja be összes szociális munkáinkat és fáradozásainkat.

Nemrégen Amerikából átjött Európába is az a társadalmi tévtan, hogy szociális munka mindig csak tömegmunka és törvényhozási úton tett munka. Egyik nagytudású theologusunk vasárnapi prédikációjában kitért erre a tévtanra, hivatkozván a Máté 25., 34—46. Evangeliumra és a hívek emlékezetébe hozta, hogy hiszen szegények mindig lesznek közöttünk a Szentírás szava szerint és ha mi tényleg egyedül csak a törvényhozás útján és csak tömegakciókkal akarnánk javítólag hatni, erre a próbálkozásra sok millió ember fizetne rá testi-lelki elpusztulásával. Azonkívül pedig ez az amerikai hóbort megtagadja azt a szociális-karikativ szellemet, amely épp ebben az Evangéliumban örök utasítást ad a világ összes missziós lelkeinek, buzdítván őket, hogy sohase hanyagolják el a négyszemközt való lelki beszélgetéseket, a szemtől-szembe való tárgyalá-

sokat, a rejtett munkát, a csendes, szinte titkos működést, melyről nem tud senki, csak az Úr és a mi őrzőangyalunk. Mert a parlamentek máris lejárták magukat (mint Fr. W. Foerster mondja) és újabb törvényhozási rendszerek következnek. Tömegakciókra és törvényhozásra természetesen mindig szükség lesz, azonban örökké áll, hogy egyik sem ér semmit, ha elvész a missziós lélek, a föld sava, amely egyedül képes átalakítani az emberiséget és amely egyedül keresztül tud vinni szociális reformokat.

Milyen boldog a Szociális Missziótársulat, hogy sok csalódás és az elvekért meghozott áldozatok árán végleg reáállott szociális programmjával is arra a kősziklára, melyen semmiféle „társadalmi tévtan" nem vehet többé erőt.

CVIII.

BÍZOM BENNED.

Fontos szabálya a lelki életnek, hogy felébredéskor gondolatainkat azonnal Istenre tereljük, azonnal kapcsolatot létesítsünk az egyetlen igazi erőállomás és lelkünk között; lángoló szeretetet gerjesszünk szívünkben iránta és megtegyük az aznapra szóló természetfölötti jószándékunkat. „A nap zsöngéje az Úré“ . . . olvassuk az Írásban. Még pedig az Ő Szentséges Szívéé, mely annyira várja és akarja, hogy bízzunk Benne . . .

Mondjuk tehát mindnyájan:

„Jézus Szentséges Szíve, bízom Benned!“

„Ezen egyszerű kis ima“, mondja az Úr egyik kinyilatkoztatásában, „elragadtatja Szívemet, mert bennfoglaltatik a hit, a szeretet s az alázatosság“.

A bizalom csodálatos egy erő. A napi gondokon messze felül emel oly tiszta túlvilági légkörbe, melyben azonnal rátalálunk az isteni erő azon titkos forrásaira, melyek Jézus Szívéből fakadnak. Anélkül, hogy ennek okát valaha is megértenénk, béke, biztonság és öröm száll lelkünkbe, amint a bizalom magasságbeli légkörébe helyezkedtünk.

„A bizalom az a kulcs, mely megnyitja végtelen irgalmasságom kincsesházát." — „Bizonyos, hogy száz bűn jobban megsért, mint egy, de ha ez az egy bűn az Irántam való bizalmatlanság volna, az Szívemet inkább bántja, mint száz más vétek, mert a bizalomhiány Szívem mélyén fáj nekem, hiszen annyira szeretem az embereket."

Épp azért a Szociális Missziótársulat az év küszöbén ahhoz a legszeretőbb és azért legszociálisabb Szívhez fordul, mely „megáldja" nemcsak a lelkeinket és családjainkat, de „vállalatainkat" s elsősorban missziós munkánkat is.

„Ime előkészítem irgalmasságom művét. A társadalom újabb feltámadását óhajtom s ezen feltámadás a szeretet műve legyen."

A hitetlenség és erkölcstelenség tengerén legyen tehát a Missziótársulat minden

egyes helyi és fővárosi kerületi szervezete egy-egy sziget és oázis, honnan az Úr iránti bizalom és engedelmesség messze széjjel árad s hova — mint szikrafelfogó állomáshoz — Jézus Szentséges Szívének társadalom-újító kegyelmei leadassanak.

CIX.

S. M. = SOCIETATIS MISSIONIS.

Ha missziónkat külsőre és belsőre szabad felosztani, akkor külső missziós tevékenységünk jeligéje az „Egység, Hűség, Fegyelem"; belső missziónké pedig az, „Amit egynek tesztek e legkisebbek közül, azt Nekem teszitek". Ez utóbbit minden missziónővér kék keresztjébe vésetten állandóan szívén viseli; valamint a kültagok és pártoló tagok kisebbített kék és zöld keresztjelvénye is folyton erre figyelmezteti tulajdonosait.

12 éve, hogy nyáron rövid ideig a tiroli Sankt Georgenbergben tartózkodván, azzal a gondolattal foglalkoztam, mit vessünk nővéreink keresztjelvényébe? Maga a kék zománcozott drága jelvényünk külső alakja is ott keletkezett. Püspökatyánkkal, br. W. Rózával, Stoffer Micivel egy gyönyörű

kilátást élvezve, napernyőmmel szüntelen a máltai lovagrend keresztjének stilusos, egyszerű szép idomait rajzolgattam a földbe. Más keresztjelvényt is próbáltam, azonban mindig újra visszatértem ehhez, a legszebbhez, a máltaihoz, amely azóta a mienk, amellyel már több hű testvérünket el is temettük, amely azóta sokunkon megállotta a tűzkeresztséget s amely az élet nehézségei dacára annyira boldogít minket.

Mikor végleg döntöttem keresztjelvényünk alakját illetőleg, a Missziótársulat monogrammját (S. M. = Societatis Missionis) kezdtem gyakorolni s mikor ez is megvolt, sorra jött a kereszt belső fele s az oda kívánkozó mottó. Minden habozás nélkül ezt választottam: Mit egynek tesztek e legkisebbek közül, azt Nekem teszitek! Eszembe se jött „Jogot a nőknek", vagy „Éljen a női választói jog", vagy hasonló feminista mondást vésetni kék keresztünkbe!

Nagy, lángoló betűkkel állott lelkembe írva ez az idézet, csak le kellett olvasnom és felírnom és megvolt. Vajjon adhatott volna-e az Isten ennél jobb, jellemzőbb, irányítóbb jeligét? Hiszen, ha megfontoljuk, hogy az egész Szentírásban úgyszólván egyetlen egyszer közli a Megváltó

üdvözülésünk szociál-etikai feltételeit, t. i. akkor, mikor az utolsó ítélet lefolyását ecseteli nekünk, elmondván, kik állnak majd jobbkéz felől, kik balra: ott felsorolja az Úr azokat az okokat is, melyek miatt a jobbkéz felőliek üdvözülnek, a balkéz felőliek pedig elkárhoznak:

„Jőjjetek, Atyám áldottai, bírjátok a világ kezdetétől a nektek készített országot, mert éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok engem, mezítelen voltam és befödöztetek engem, beteg voltam és meglátogattatok engem, tömlöcben voltam és hozzám jöttetek. Akkor felelnek majd az igazak neki, mondván: Uram, mikor láttunk Téged éhezni és tápláltunk Téged, szomjazni és italt adtunk Neked, mikor láttunk jövevényül és befogadtunk Téged, vagy mezítelenül és befödtünk Téged, vagy mikor láttunk Téged betegen, vagy tömlöcben és Hozzád mentünk? és felel a király, mondván nekik: Bizony mondom nektek, amit egynek ezen legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, azt Nekem cselekedtétek. Akkor így szól majd azoknak is, akik balfelől lesznek: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely készíttetett

az ördögnek és az ő angyalainak, mert éheztem és nem adtatok ennem, szomjaztam és nem adtatok nekem italt, jövevény voltam és be nem fogadtatok engem, mezítelen voltam és be nem födöztetek engem, beteg és tömlöcben voltam és meg nem láttogattatok engem. Akkor felelnek majd neki azok is, mondván: Uram, mikor láttunk Téged éhezni és szomjazni, jövevényül vagy mezítelenül, betegen vagy tömlöcben és nem szolgáltunk Neked? Akkor majd megfelelek nekik, mondván: Bizony mondom nektek, amit nem cselekedtetek egynek e kicsinyek közül, Nekem sem cselekedtétek. És ezek örök kínra mennek, az igazak pedig örök életre." (Szent Máté 25, 34.—46.)

A Szociális Missziótársulat minden egyes programmpontja magán viseli tehát az Üdvözítő kifejezett áldását és igéretét, hogy ha lelkiismeretesen és természetfeletti szándékkal végezzük a missziós munkákat, azok révén elnyerjük Isten kegyelmével örök célunkat: üdvözülésünket.

CX.

RESTAURÁLÓ MŰVÉSZEK.

Münchenben, hol sok művész lakik, mindig találkozik egy kis gárda, amely időről-időre szinte nyomtalanul elvész. Aki az Alpeseket járja, tudja, hová tünnek ők el. Sajátságos vonzódásuk, hivatásuk van a legelhagyatottabb falvakban keresni, kutatni, az összedülőfélben levő kis templomokat tanulmányozni, nem fedeznek-e föl valamely repedés alatt, egy-egy lehullott fal mögött valami nagy értékű régi festményt; olyan nemeset, oly melegszínűet, amilyet most már nem igen hoznak össze sehol-sem... Egy kis darab ily régi festményért nem sajnálnak semmiféle fáradságot, költséget, időveszteséget... Művészi érzékkel nem bíró szemlélő csodálkozva figyeli hálátlan munkájukat s nem győzi kifogyhatatlan türelmüket bámulni!

Mert bizony sok órai kemény munka eredménye többnyire csak akkora darab fal, mint a tenyerem és teljesen kétes, lehet-e a munkában tovább haladni, nem vész-e kárba váratlanul az egész fáradozás?

Hányszor láttam én is ilyen művészt egy-egy tiroli kis falu templomának legsötétebb sarkában gubbasztani, igazán „Weck in, weck out"-hétszámra, őket valami titkos mély tűz lelkesíti ennyi áldozatra és csakis erős meggyőződés acélozhatja ekkora kitartásra, ekkora szellemi önállóságra és ekkora idealizmusra. Nem vagyunk-e mi is ilyen „restauráló művészek", akik szintén be nem érve a megszokott, rendes munkával, útnak indulunk és elhagyjuk időről-időre családunkat, hivatalunkat, kényelmünket, szórakozásainkat, hogy bevegyük magunkat egy ugyancsak összedülőfélben levő „templomba", hogy ott sok órán át sötétben, hidegben dolgozzunk és végezzük napszámba a mi többnyire hálátlan és sikerrel nem nagyon biztató munkánkat? Szent Pál szerint az ember a Szentlélek temploma; a patronázs az ő munkájában ugyancsak restauráló művészetet gyakorol.

a) A freskók restaurálói és a mi patronázsmunkánk közt az első nagy hasonlatosság az, hogy valamint annak a művésznek hinnie kell és bíznia kell abban, hogy a törmelék, repedés és ráfestés alatt van még egy értékes, régi réteg, mely miatt érdemes fáradni, úgy nekünk is hinnünk kell, hogy védenceink lelkében ...

b) Továbbá nem elég lemosni és lekaparni a jelenkor értéktelen rétegeit, hanem fel is kell éleszteni, elő is kell ismét hívni a régit; le kell hánynunk mindazt a lélekről, amit társadalom, milieu, bűnök, kísértések ráraktak arra a lélekre és ki kell újból fejteni a gyermekkor és az eredeti természet jó hajlamait, tulajdonságait és erényeit, hogy mintegy magától induljon ki belülről annak a léleknek a rekonstrukciója ...

c) Amint különböző eszközökkel dolgozik a művész, úgy nekünk is védenceink lelkületéhez mérten az összes pedagógiai eszközökkel kell megkísérelnünk, míg csak eredményt nem érünk. Éles vésőt, maró folyadékot, különböző simítókat és eszenciákat használ a művész a régi értékes festék felfrissítésére. Nekünk is különböző és egyéni eszközöket kell alkalmaznunk.

A legjobb pedagógiai eszközök egyike a Szentírás használata. Egy-egy mondása meglepő eredményre vezetett. Így volt egy „Magdolnánk", ki bűnei fölött szinte kétségbeesett és folyton kételkedett abban, hogy még őneki is megbocsát az Úr. Nem használt semmi érvelés, semmi tanítás. De mikor azt találtuk neki írni, hogy bízzék a Szentírásban és higyje el, hogy ha bűnöd, mint a karmazsin, fehérre moslak, mint a gyapotot, ezt a mi Magdolnánk minden alkalommal felemlíti azóta nekünk, hogy ez az egy idézet a Szentírásból jobban hatott a lelkére és jobban indította meg megújhodását, mint bármi más.

Több védencünk is úgy tért az erény útjára, hogy azt iparkodtunk neki bebizonyítani, hogy az Isten törvényét megtartani nemcsak kötelesség, de boldogságunk föltétele is. A Szentírás azon szavainak kifejtése, hogy ha hallgatsz szavamra, békességed leend, mint a dagadó folyam és igazságod, mint a tenger örvénye, mindig rendkívül jótékonyan hatott védenceink lelkületére és sok megtérésnek volt a megindítója. Használjuk gyakran a Szentírás fölséges gondolatait pedagógiai eszközül

és tűzzük ki a mi működésünk jelszavául is: „Restaurare omnia in Christo!“: mindeneket megújítani Krisztus Jézusban.

CXI.

TE VAGY AZ OKA.

Az ismert idegorvos rendelőóráján beállít a fiatalember, a legújabb divat szerint öltözve, hiúság rí le róla, arcszíne petyhüdt, tekintete nyugtalan. Az orvos, aki őt nézi páciensnek, tudakolja, hogy mi baja. „Nem magam, hanem anyám miatt jöttem", volt a válasz, azután érzelmesen hozzá tette: „A jó asszony úgy látszik komolyan beteg". — „Mi baja?" kérdezi az orvos. „Úgy látszik túlerőltette magát. Mindig szorgalmas volt, késő éjjelig dolgozott. Most nem tud már enni, nem tud aludni; sír, ha csak rá is néz az ember. Vajjon mi baja lehet, Doktor úr? Nem tud rajta segíteni? — „Mit dolgozik?" — „Varr. Mindig mondtam neki, anyám, te túlerőlteted magad, ne ülj késő éjjelig a varrógéped mellett!" „És Önnek mi a foglalkozása?",

kérdi az orvos és élesen néz a beszélőre. — „Nos — jelenleg éppen nincs állásom. Oly nehéz manapság állást találni, nem is való mindegyik nekem! De anyám részére kérem tanácsát. Valóban a túlerőltetés oka betegségének?“ — „Az oka Ön!“ kiáltá az orvos nyomatékkal —, „gondolkodjék ezen, fiatal ember, amíg még nem késő édesanyjára és önre magára nézve!“ Azzal kinyitotta az ajtót és elbocsátotta a megszeppent kérdezősködőt.

CXII.

AZ ÚR A VESÉKET LÁTJA.

Azt regélik egy egyiptomi királyról, hogy azzal bízta meg építőmesterét, készítsen világító tornyot, mely intőjele legyen a hajósoknak, hogy vigyázzanak a veszedelmes szirtekre, melyeken már annyi hajó ronccsá lett és elsülyedt. Az építőmester ügyes, de furfangos is volt. Először saját nevét vésette a világítótorony legjobban szembetűnő oldalára, azt vastagon bemeszeltette és erre a rétegre illesztette azután a király nevének aranyozott betűit, mintha a tornyot az ő tiszteletére építette volna. Nagyon jól tudta az építőmester, hogy néhány évtized mulva a mészréteget a tenger hullámai feloldják és lemossák és a saját neve tűnik elő és marad az utókorra.

Sok ember olyan, mint ez az építőmester. Úgy tesznek, mintha Isten dicsőségét és az ő országát keresnék. Ha azonban szívük legmélyére látnánk, hamar meglátnók, hogy nem Istenét, hanem a saját dicsőségüket keresik.

CXIII.

A LELKIGYAKORLATOKRÓL.

A tengeri hajók — ha több hónapig vannak nyilt vizen — kénytelenek kikötőbe futni, hogy megszabaduljanak attól a méter vastagságú rétegtől, mely a vízben a hajó aljára tapadt. Moszat, hínár, gomba, korál, spongya, csiga, kagyló, fonal, tengerifű és iszap kompakt kocsonyaszerű anyagot képez, melyet csak nagy ügyességgel és erővel lehet a hajó aljáról leválasztani. Óriás nehézséggel jár a hajó testének kiemelése a vízből; ha végre kimered a vízből a hajótest egyik fele, csónakos munkások látnak hozzá a veszedelmes réteg lekalapálásához; hetekig is dolgoznak, míg a hajó másik felét vehetik ugyanazon procedura alá.

Az élet „tengerén" az emberi lélekre is rátapadnak ilyen súlyos rárakódások, me-

lyek fejlődését csak akkor vesszük észre, ha súlyuk elviselhetetlen teherré válik számunkra.

Vannak azonban nekünk is kikötőink, hova bízvást „befuthatunk", melyekben horgonyt vethetünk és vesztegelhetünk mindaddig, míg hozzáillő kezek újra rendbe, újra „útra készen" nem hozták lelkünket. Voltakép minden lelkiismeretvizsgálat és gyónás, minden jól végzett elmélkedés is ezt teszi velünk, különösen pedig a lelkigyakorlat az a kegyelmi révpart, hol alaposan megújulhatunk.

Te, kedves Olvasó, ki részt vehetsz valamelyik lelkigyakorlaton, nézd kérlek ezt a „gyakorlatot" ilyen szemmel. Óvakodj az „eudaimonistikus" hajlamoktól.

Eudaimonia az a pogány irányzat, mely mindent élvezeti szempontból néz. Sajnos, kísértenek köztünk is ilyen pogány hajlamok, mi is sokszor elfelejtenők a lelkigyakorlatok tulajdonképeni célját: a mi lelkünk megújítását és mindig csak a szónok lábainál ülnénk, hallgatván őt napestig. Arra pedig, hogy a hajónk fenekére lerakódott terhektől szabaduljunk, csak úgy mellékesen gondolunk és így történik azután, hogy sokan közülünk, kik évek

hosszú során át hallgatjuk a legfölségesebb tanításokat, nem egészen élünk úgy, amint az a Mester gyakori hallgatásából következnék.

Pedig gyümölcséről ismeri meg a fát: életünknek kell amellett tanuskodnia, hogy igazi tanítványai vagyunk annak az irányzatnak, amelyért annyira lelkesedünk! Azért tegyük fel most magunkban, hogy az idei lelkigyakorlatokban a megigazulás és megújhódás gyümölcseit akarjuk teremni. Használjuk ki jól azt a nehány drága kegyelmi órát, felejtsünk el ez idő alatt mindent, ami Istenen és kívülünk van, csináljunk alapos nagy takarítást és ujjárendezést és tegyünk egészen konkrét, részletes feltételeket, amelyek kiviteléhez nem szalmatűzzel, hanem állhatatos lélekkel fogjunk.

Azok pedig, kik körülményeiknél fogva nem végezhetnek rendszeres lelkigyakorlatot: végezzék azt a lehetőség szerint egyedül, rejtett szobácskájukban, a kertben vagy bárhol, ahol zavartalan magányban Istenhez fordulhatnak és lelkükbe pillanthatnak. „Az Isten szelleme ott jár, ahol akar", nem köti magát semmiféle kerethez, „Boldogok, kik az igazságot szom-

juhozzák", őket az Isten ki fogja elégíteni. „Igazság" alatt itt Rodriguez szerint „tökéletességet" kell értenünk; aki tehát egész szívvel vágyódik közelebb jutni Istenhez: az betegágyán vagy hivatalában vagy bárhol veheti ugyanazokat a kegyelmi indításokat, mint valamely lelkigyakorlaton. A Szentírással, Kempissel, a misekönyvvel a kezében (lehetőleg egy-egy jó életrajzot olvasva) mindenki „készíthet" magának igazi húsvétet. A kegyelem ajtód küszöbén vár, hogy hívjad: hívd és kérdezd, hogy mit akar tőled?

CXIV.

CSAK FIGYELJÜNK RÁ.

Arabs fejedelemről szól a monda, ki egy varázslótól a föld legértékesebb gyűrűjét kapta ajándékba. Azonban a gyűrűt nem a gyémántok, rubinok és gyöngyök tették páratlanul értékessé, hanem a gyűrűnek az a titokzatos tulajdonsága, mellyel összeszorította annak ujját, aki viselte, ahányszor rossz gondolatokkal vagy tervekkel foglalkozott. A hirtelen fájdalom félreérthetetlenül figyelmeztette a gyűrű tulajdonosát, hogy rosszban töri az eszét.

Micsoda jó ajándékot adott ez a varázsló a fejedelemnek. Jó lenne nekünk is. Nekünk azonban az Úristen egy még pompásabb gyűrűt adott, t. i. lelkiismeretünket, mely minden alkalommal hűségesen int és figyelmeztet.

CXV.

A SZENT EGYOLDALÚSÁG.

Amerika síkságain egy különös virág nő, amelyet „kompaszvirágnak" neveztek el. Az a sajátsága ugyanis, hogy leveleivel mindig északra mutat, mint az iránytű. Vihar, napsugár, eső vagy a természet bármiféle váltakozása nem befolyásolják őt. A vándor, aki átmegy a síkságon, csalhatatlanul megtudhatja tőle az irányt.

Ez a kis virág komoly tanítást ad nekünk. Csak egy irányban növeszti leveleit, bárminő idő járjon is fölötte s ezzel megmutatja, milyennek kell lennie az igaz kereszténynek. Fájdalom, elegen vannak manapság, kik Isten gyermekei akarnak lenni, de erről az egyoldalúságról, melyet a kompaszvirág tanít, hallani sem akarnak. Minden irányban kihajtják leveleiket. Istennek akarnak tetszeni és az emberek-

nek is. Talán beszélnek szent Antalról és ilyen-olyan kilencedről, talán járnak is templomba, egy azonban hiányzik náluk: a szent egyoldalúság.

CXVI.

AZ INGYÉRT VALÓ KEGYELEMMEL.

Minden osztályból vannak tagjaink, legfentebbről a legegyszerűbbig. Vannak nálunk doktorisszák és vannak kevés iskolázottságúak is. Milyen érdekes, hogy sokszor a nép asszonyai mennyivel alkalmasabbak nehéz missziós munkák elvégzésére, mint az előkelőbbek. Régi munkatársaink emlékeznek, ki multa közülünk felül a D. N.-t, P.-nékat? Megszámlálhatatlan lelkeket vezettek ezek az üdvösség és földi jobbsors útjára! Mennyi nagy jót tettek továbbá legelső női fogházőreink is, Fitzl Róza és Chalupka Irma. (Életben vagytok-e még kedveseim?) Tizenkét éve, hogy a X. kerületi Gyüjtőfogházban működtek, most megszállott területen vannak, emlékük azonban valóban él! Nemcsak az odaadásnak, hanem a bölcsességnek,

tapintatosságnak, nevelői tehetségnek is olyan kiválóságai voltak ezek az egyszerű asszonyok, hogy szeretett Elnöknőimnek minél több ilyen kiváló „egyszerű“ munkatársat kívánok! Nézzünk körül mindenfelé, nem találunk-e ilyen kincset érő „egyszerű“ munkatársakat is, kik már azzal, hogy a nép nyelvén tudnak, sokszor a legbonyolultabb ügyeket is kitünően elvégzik?!

Az Úr lelke ott jár, ahol akar. Nem nézi sem az állást, sem egyebet: csak a lelket s ha az méltó, megajándékozza őt azzal a szociális munkához okvetlenül szükséges kinccsel, mit „ingyért-való kegyelemnek“ nevezünk.

CXVII.

HA CSAK A MAG FÖLDBE NEM KERÜL.

Ha csak a mag földbe nem kerül... Azaz, ha csak becsületesen le nem mondunk minden osztálygőgről, rangkórságról, sem munkánk nem terem „ezerszeres" gyümölcsöt, sem lelkünk nem támadhat föl a modern pogányság és a világ egyéb bajainak sírjából.

Nagy kegyelme ez a mi missziós munkánknak, hogy ledönti a párt- és osztálykülönbségek válaszfalait és közelebb hozza az embert Istenhez és embertársához. Megengedem, hogy ez a „leszállás" vagy elegyedés néha áldozatokba kerül. Itt van a mag, melynek a földbe kell kerülnie s meg kell halnia, ha fel akar támadni a győzedelmes Krisztussal, hogy azután önmagának és környezetének ezerszeres áldást teremjen...

Húsvét körül egészen különösen időszerű, hogy a lelki élet azon csodálatos és mélységes titkával foglalkozzunk, mely a fentebbi idézetben s abban a mondásban van, „aki szereti életét, elveszti azt, s aki elveszti, megnyeri...“ „Halál“ nélkül tehát nincsen feltámadás, elvesztés nélkül nincsen elnyerés és áldozat nélkül nincsen haszon. Vizsgáljuk meg magunkat jól, hogy nekünk, kik oly nagyon szeretjük az Allelujáját magunknak és másoknak megszerezni: nincs-e még néhány olyan ügyünk, tulajdonságunk, elrejtett, visszafogott magunk, melyet eddig még mindig nem téptünk ki szívünkből és nem temettünk önmegtagadás vagy lemondás által a földbe s talán éppen azért nincs nagyobb áldás életünkön s munkánkon?... Még Wagner is elismeri, hogy okvetlenül meg kell valahogy halnunk, hogy boldog feltámadásunk legyen. Parsifallal mondatja:

Mont Salvat ist nicht gewöhnt,
Dass durch seine Tore tritt
Der zuvor nicht tapfer stritt,
Oder so etwas gefühlt,
Was der Welt als Sterben gilt...

A világ szemében sok minden „halál", amit mi meggyőződéssel és boldogan teszünk. „Halál" neki a korai felkelés akkor is, ha nem is álmatlan; halál neki a kemény munka s imádságos élet; halál neki az alázat gyakorlása, halál neki az elvszerű állhatatos élet...

Ó szelid és alázatos szívű Jézus, add meg a Szociális Missziótársulat minden tagjának, hogy az ilyen fajta „halálokat" hősiesen halván, mindnyájan Allelujás lelkek legyünk!

CXVIII.

NE FÁZZUNK PROPAGANDÁTÓL, REKLÁMTÓL.

P. Bernhard Vaughan S. J. egyik cikkében azt fejtegeti, hogy a vallás páratlan ügye méltó arra, hogy a reklámok reklámjában részesedjék.

Első pillanatban ez a kijelentés sokaknak visszatetsző lesz, azt fogják mondani, ilyen szent dolgokkal, mint amilyen a vallás, nem szabad úgy bánni, mint a vásári cikkekkel. Pedig nagy igazság van a Pater ezen kijelentésében. Nem mondta-e Krisztus Urunk az apostoloknak, hogy hirdessék az Evangeliumot az egész világnak? Egy olyan prédikáció, melyet szent Pál apostol Athén piacán tartott, nem volt-e csupa propaganda és reklám? Szent Pál ezzel a beszédjével háromféle hatást váltott ki. Némelyek u. i. azt mondták, hogy máskor is szeretnék őt meghallgatni, mások

tényleg felvették a hitet, voltak végre, akiket nem érdekelte hirdetése.

Protestáns testvéreink néha buzgóbban terjesztik meggyőződésüket mint mi. Philadelphiában pl. az összes tejcsarnoki üvegeken azt olvasni, hogy a tejivók ne mulasszák el a vasárnapi istentiszteletet. A mozi is a hitterjesztés szolgálatába került. Gondoljunk csak a Budapesten is annyiszor előadott „X Parancsolat"-ra! Katholikus részről is nagyszerű filmekkel igyekeznek a legszentebb igazságokat terjeszteni. Nincs okunk a propaganda és reklám ilyen eszközeitől fázni. Bár lenne mibennünk is több abból az angol „Spleen"-ből, mely nem nyugszik addig, míg a vasutak összes könyvszekrényeibe be nem csempészi az ő hitiratait, amely úton útfélen, alkalmas és alkalmatlan időben kínálja az ő termékeit s amely kész üres óráiban elmenni a hetedik határba azért, hogy egy lelket megnyerjen. Nekünk ezt az angol „Spleen"-t nem megmosolyognunk, hanem sokban követnünk kell.

Isten nem ver bottal. Sok plébánosnak az volt élete legkeservesebb órája, amikor arra ébredt, hogy községében gyökeret vert egyik vagy másik szekta . . .

Legyünk ügyesebbek, tevékenyebbek, elégítsük ki az emberek érdeklődését, kíváncsiságát is, rázzuk fel közönyét. Csak így akadályozhatjuk meg a szekták terjedését, csak így terjeszthetjük Isten országát.

CXIX.

ASSISI FERENC ÉS A PÁPA.

Itáliában a nép közt még most is mint élő legenda jár szájról-szájra a következő történet, melyet Federer, a nagy svájci katholikus író, utóbbi időben fel is dolgozott.

A pápa halálos ágyán feküdt. Teljes díszben körülötte az egész udvar, a biboros testület, hivatalnokok, személyzet ágya mellett. Párnákra helyezve méltóságának legfőbb jelvényei, a tiara, a pásztorbot stb.

Haldoklásában a szentatya egyszerre erős vágyat érez assisi szent Ferenc után, ki éppen Rómában időzik. Hamarosan elküldenek egy szolgát assisi szent Ferenc után azzal az üzenettel, hogy jöjjön a Vatikánba. A szolga úgy találja szent Ferencet, amint az éppen szegény gyermekeket oktat. Kérésére szabadkozni kezd:

„ez csakis félreértés lehet, hogyan hívhatná a Szentatya éppen őtet, azonkívül ő most nem is mehet, mert nagy munkában van elfoglalva, menjen tehát a szolga szépen vissza."

A pápa nagyon várta a szent megérkezését és mikor meghallotta, hogy nem jön, néhány percre elszomorodott, gondolkodott, azután titkárát szólította, hogy menjen az és hívja el neki az áldott, szent Ferencet. A titkár elrohant, meg is találta azt, ki után a Szentatya oly feltünően vágyódott; a leprások kórházában talált rá.

Azonban neki is csak ugyanazt felelte, mint előbb a szolgának, hogy ő nem ér rá, hogy az képtelenség, hogy ő most Krisztust ápolja a betegek személyében és nem mehet. Erre a pápa még jobban elszomorodott, még mélyebben magába szállt és még hosszabban elgondolkodott...

Kis idő mulva egy bíborost küldött kocsin és határozott paranccsal a szent után, azt üzenvén neki, hogy jöjjön azonnal. Ennek a parancsnak a szent természetesen azonnal és készségesen engedelmeskedett.

Mikor átlépte a pápa szobájának küszöbét, körülnézett a fényes, egyházi méltó-

ságokkal megtelt betegszobában, megpillantotta a Szentatyát, ki előtt hódolatul némán térdreesett.

Majd felegyenesedett és újra körülnézett. Meglátván a Szentatya halálra váló, epekedő arckifejezését, kezével intett az összes jelenlevőknek, hogy távozzanak. A biborosok és mindenki engedelmeskedett a szent intésének, mire egyedül találták magukat a teremben: a pápa és assisi Ferenc!

Assisi Ferenc odalépett a nagy haloklóhoz. Pillantásaik összeolvadtak. A pápa nem tudott már szólni, csak némán szorongatta a szent kezeket.

„Ifjú korodban írtál egy kitünő kis könyvet a lelki életről" szólalt meg assisi szent Ferenc. „Ezzel oly sok jót tettél a lelkekben, hogy ez Isten színe előtt be fogja födni összes világi cselekedeteidet. Bizzál!"

A pápa szeméből nagy forró könnycseppek hullottak a szent kezekre...

Feleletül assisi Ferenc hozzáfogott most a szentatya „elkészítéséhez" az ő stílusában. Egymásután leszedte róla az összes drágaságokat és hatalmi jelvényeket, a hermelint, a bíbort, a selymet, csipkét,

aranyhimzést: még a hármas koronát is messzebbre vitte az ágytól — és mikor a kereszténység feje már csak úgy feküdt előtte, mint akármilyen haldokló szerzetes, szent Ferenc lecsatolta vállairól az ő híres köpönyegét és azzal takarta be a pápát. „Ugy-e testvérem, most már jól érzed magad?" A pápa arcán leírhatatlanul boldog mosoly jelentkezett. Assisi szent Ferenc föléje hajolt, mélyen a szemébe nézett és mintegy tárt karokkal fogadta és kísérte az Úr elé az átköltözött lelket...

Pár perc mulva kitárta az ajtókat és behívta a környezetet. Mindenki ámult, bámult, milyen sugárzó, milyen boldog és megifjodott a pápa arca, amint ott fekszik minden földi ékességétől megfosztottan...

CXX.

ÚGY ÁLL OTT, MINT AKI SÜKET ÉS NÉMA.

Vannak kis sebek, melyek elhanyagolva halált okozhatnak és vannak nagy sebek, melyek helyes kezelés mellett aránylag röviden és könnyen begyógyulnak.

A fizikai sebeknek ez a törvénye fokozott mértékben áll a lelki sebekre nézve is.

Néha a missziós munkás csak nagy lassan jön rá arra, hogy mi az oka annak, hogy valaki minden várakozás ellenére sehogy sem képes erőre kapni, „feltámadni!" Az illető lelke talán valamely titkos sebtől betegeskedik, amit nagyon érdemes az illetőnek tudatára hozni, hogy kipróbált eszközök igénybe vételére s a gyógyulás útjára segítsük. Már azzal is nagy jót tehet az ember, ha az ilyen terhelt léleknek alkalmat ad a kibeszélésre.

Ó, hányan viselnek lelkükben örökétig fájó csalódást vagy más kínos emléket, amely csak nem akar „betokosodni" s amelybe oly sok energia és jó tehetség vész. A belső ügyeknek a természetfeletti alapra való átvitele, vagyis az ilyen kínos emlékeknek, csalódásoknak vagy haragoknak Jézus Szentséges Szívébe való eltemetése: ez sokszor az első s legfontosabb, amire iparkodnunk kell, ha valakit új és Istennek tetsző életnek akarunk megnyerni.

A sértett öntudat is egyike a lélek halálos sebeinek. Nagy megbántódottság, rágalmak, bosszúállások feletti vigaszhatatlanságok sokakat gyengítettek már le teljesen: „Es starb Ajax am gekränkten Ehrgefühl..." — mondja Schiller. Grillparzer pedig arról ír, hogyan válhatik valakiből még gonosztevő is azért, mert úgy véli, becsületét már úgyis elveszítette. Olyan gondolatoknak közvetítése tehát, melyek alkalmasak arra, hogy egy ilyen gyötrelmesen „beékelt" rögeszmét kivegyen a lélekből, valóságos embermentés számba jöhet.

Gondoljunk az ilyen lelkibajokra is. Az emberek 20—30 év mulva is hálásan elmondják, ha egy ilyen lelki operáció

sikerült. „Azóta vagyok más ember, amióta meg tetszett nekem mutatni, hogyan kell attól a gondolattól, amely addig tönkre tett, szabadulnom", mondotta nemrégen valaki.

Nagy áldás az ilyeneknek az Úr Jézus megváltó gondolataiból juttatni orvosság és borogatás gyanánt. Ettől az orvosságtól és borogatástól a lélek gyuladása biztosan elmúlik. Mennyi keserűség, harag, gyűlölet megy ki pl. abból a lélekből, mely hívő jóakarattal beveszi egy Szalézi Szent Ferenc alábbi intelmeit a megszólásokra és rágalmazásokra vonatkozólag:

1. Ha igaz, amit mondanak rólunk, lássuk be hibánkat, kérjünk Istentől és felebarátainktól bocsánatot és legyünk hálásak aziránt, aki így figyelmessé tett egyik-másik bajunkra; az orvosság keserű, de hasznos.

2. Ha nem igaz, amit rólunk mondanak, szegezzük le nyugodtan és szenvtelenül a valódi tényállást, ezzel nemcsak az erénynek tartozunk, hanem felebarátunk lelki haladásának is, ki hallgatásunkra esetleg megbotránkozhatik.

3. Ha pedig ennek dacára mégis folytatják megszólásunkat vagy rágalmazásunkat, ne védekezzünk tovább, türtőztessük

magunkat s gyakoroljuk a türelmet, a hallgatást és alázatosságot. Valótlan állításnak rövid az élete. Ha megvetjük, semmivé lesz. Ha hadakozunk ellene, ezzel is fenntartjuk. Tekintsünk inkább a gyalázatokkal tetézett Megváltóra, ki a legnagyobb szitkozódások közepette úgy állott, mint aki süket és néma, mint akinek nincsen szava.

*

Ha a húsvéti harangok mindenfelé megkondulnak, hirdessék azok sok lelki sebnek behegedését!

Vegyük észre, mi mindenre int minket ez a fölséges húsvéti harangszó. Arra, hogy nem adatott más név az embernek, melyben üdvözülhet, csak a Krisztus Jézusé!

S arra, hogy szeressük a lelkünket s hogy soha meg ne feledkezzünk a lelkünkről!

Alleluja! Alleluja! Alleluja!...

CXXI.

ÜDVÖS LECKE.

Előkelő francia családban az apa leányának 14 éves születésnapjára egy antik családi órát adott aranylánccal. A leányka magánkívül volt örömében.

Néhány nappal ezután a leány hirtelen haragjában elragadtatta magát annyira, hogy öreg szakácsnéjukat pofonütötte. Amikor az apa meghallotta, hogy mi történt, összehívta az egész családot és a cselédséget, végül pedig a nemrég ünnepelt 14 éves kis leányát s a feszült kíváncsiságban összegyült családi körben a következőket mondotta: „Házamban ma valami egészen hallatlan történt. Leányom elragadtatta magát és pofonütötte hűséges régi szakácsnőnket. Hogy senki se gondolja, hogy ilyesvalamit házamban büntetlenül lehet tenni, kénytelen vagyok

leányomra megfelelő büntetést és elégtételt kiszabni. Kelj fel, hozd be aranyórádat és akaszd annak nyakába, akit pofonütöttél."

Ez igaz história. Az illető leány ma is emlékszik rá, jóllehet 40 év mult el azóta, azonban ez a családi jelenet oly mély benyomást gyakorolt reá és egész környezetére, hogy megtanulta, az embernek mily komolyba és sulyosba kell venni mindent, ami felebarátját sérti.

CXXII.

MINDEN RENDETLEN KEDÉLY-ÁLLAPOT MAGÁBAN HORDJA BÜNTETÉSÉT.

Az emmausi tanítványok típusai a mai embernek: eldobni a gyeplőt és hanyathomlok, letörten, kétségbeesetten világgá menni... Nem a csodákra gondolni, melyektől pedig körül vagyunk véve; nem a cselekedetekben hinni; nem Krisztus isteni egyéniségében bízni; hanem destruáltatni magunkat kritizáló megjegyzések, erőszakos eljárások által; azután pedig eldobni a fegyvert és kétségbeesni.

Ettől a típustól hemzseg a mai Magyarország is. A Szociális Missziótársulatnak egyik legfőbb hivatása az ilyen bomlott, destruált lelkeket ismét összeabroncsolni, őket új célkitűzéshez segíteni és talpraállítani.

„Minden rendetlen kedélyállapot magában hordja büntetését" mondja találóan szent Ágoston. Figyeljük meg, van-e boldogtalanabb ember, mint aki „rendetlen" kedélyállapotának tért enged. Nem ez-e mai korunk egyik legnagyobb szerencsétlensége, hogy az emberek elveszítették Isten megdönthetlen igazságai iránt gyakorlati érzéküket és hogy nem becsülik többé a fegyelem fertőtlenítő és életfenntartó erejét. Pedig az önfegyelmezésen és általában minden fegyelem szeretésén kezdődik a bölcsesség. (Bölcs. 6, 18.)

Hogy ez mennyire igaz, arra a Szociális Missziótársulat annalesei számos példával szolgálhatnak. Így hozzánk fordult egyszer egy neves protestáns tanárember teljesen „lehetetlen", mert eltespedt lelkiállapotban. Nagytehetségű lévén, duplán kínosan hallatszott ajkáról az a kijelentés, hogy ő azt hiszi, neki vége. Szerencsére jólelkű és talpig úriember volt és könnyen ráállt arra a propozicióra, adná becsületszavát néhány napirendi előírás és több más kis gyakorlat megtartására. Ráállt. Zsebnaptárába beleírtuk, hogy tehát becsületszavára fogadja, hogy mindennap 6 óra 15 perckor Budapesten ezt és ezt a helyet fogja egy-

szer megkerülni, azután ismét hazatér, pont 7 órakor reggeliz, pont 7 óra 15 perckor hivatalba indul, pont 10-kor visszavonul megvizsgálni lelkiismeretét és az eredményt ebbe a naptárba jegyzi; pont 12 órakor hazaindul, pont fél 1 órakor felhív telefonon és megbeszéli személyesen a délutánt stb. És mi történt? Rövid néhány hét alatt a lelkibetegségnek már nyoma sem volt s azóta is jó lelkiállapotban jól él és dolgozik. Lám, néha kis eszközökkel mily nagy célt lehet elérni.

A mai légkör tele van destruáló bacillusokkal. Vigyázzunk jól, hogy egy ilyen veszedelmes kis jószágot be ne kapjunk, hogy a lelkünkben kárt ne tegyen. A legjobb óvóeszköz a nagy tisztaság és a fegyelem szeretése.

Ma nemcsak „a széthúzás hazaárulás", hanem az emmausi lelkület is. Súlyos időkben duplán számít úgy a gyengeség, mint az erő. Kövessünk el mindent, hogy erőseknek találtassunk.

CXXIII.

FRANKLIN BENJAMIN ÉLET-SZABÁLYAI.

Franklin Benjamin a következő életszabályokat állította fel önmagának:

1. Egyél és igyál mindig csak annyit, hogy étkezés után könnyen dolgozhassál.
2. Ne mondj semmit, csak olyat, ami neked vagy másoknak használ. Kerülj minden felesleges beszédet.
3. Minden dolognak meg legyen a maga helye és minden feladatnak a maga ideje.
4. Kötelességedet teljesítsd mindenkor híven és amit egyszer elhatároztál, hogy mert jó, tenned kell, attól ne tágíts.
5. Lakásod legyen körülményeiden inkább felül, öltözködésed körülményeid szerinti, étkezésed körülményeid alatti.
6. Beszéded és gondolataid legyenek mindig igazak.

7. Ne tűrj tisztátlanságot se testeden, se lakásodon, se ruhádon, se füzeteidben, se könyveidben.

8. Amit nem kívánsz magadnak, te se tedd embertársadnak.

CXXIV.

AZ ÚTSZÉLI MÁRIA-KÉP ELŐTT.

Írja Dostojewsky, hogy egy valamikor jobb napokat látott rab épp karácsonyra szabadult ki a fogházból és amint végigment az utcákon és az ablakon át néhány égő karácsonyfát megpillantott: elszorult (a nemes érzelmekre még mindig képes) szíve attól a gondolattól, hogy ő oly szegénnyé lett, hogy a szent estén senkinek sem tudna örömet szerezni? Nem az fájt neki, hogy ő nem kap semmit: ezen a „gyerekességen" rég túl van, mondotta magában: hanem hogy ő nem tud senkinek, senkinek örömet szerezni?...

És amint így gondolatokba merülve a kis városka határához ér, egyszerre egy hóban álló, útszéli szép Mária-képet lát meg. Megáll és sokáig nézi a fenyőgallyas, ódon képet

Hirtelenül eszébe jut, hogy zsebében ma is a pálinkásüveg, az a végzetes valami, mely őt a züllés lejtőjére vitte. Villámgyorsasággal átlátja multját, jelenjét, jövőjét s azután erkölcsi létfenntartási ösztönének utolsó energiájával keresztet vet, kiveszi zsebéből az ő tönkretevőjét, a pálinkásüveget és — gyermekkori karácsonyi énekeit mormolva — lassan a Mária-kép elé, a hóba önti a pálinkát: az üveget pedig egy közeli kövön ezer darabra töri: „És új életet kezdett, új életet és Istennek tetszőt" és vala neki nagy szent ünnepe...

Karácsonyhoz közeledve, mi is szorongó szívvel gondoljuk el nyomorúságunkat, mi, nemzeti bűneink büntetéseül a bolsevizmus, a román elnyomás, a gazdasági tönkremenés börtönébe jutott és onnan kiszabadult koldus nemzet.

Mennyi könyörgés irányul felénk, mennyi szenvedő kér tőlünk segítséget, hány testvérünk eped legalább egy morzsányi karácsonyi öröm után és nekünk nincs semmink, mit nekik adhatnánk.

Semmink? De igen. Szeretetünk van. Eltévedt, önönmagunk felé fordult szeretet. önző szeretet, mely ünnepeink megrontója, romlásunk oka, turáni átkunk kútforrása.

„A magyar egymást marja, Isten irgalmazzon nyomorult hazánknak", mondja Zrinyi, a XVII. században már.

Pedig szomszédnak, rokonnak vagy segélyre szorulónak rideg elutasítása, vagy fel nem keresése (ha szüksége lenne reánk) az legott belső sötétséggel és hideggel büntet minket. És viszont azonnal egy kis égi derű és fény oson a szívünkbe, amint turáni faji tulajdonságainkkal ellenkezőleg békéltető, másokkal törődő magatartást tanusítunk.

Próbáljuk meg azt az egyetlen egyet amink még van: szeretetünket igaz szívvel honfitársaink elé önteni és abban a percben fel fog ragyogni lelkünk borús egén a bethlehemi csillag és másnak fogjuk látni magunk körül a világot és embertársainkban felismerjük: a testvért.

Az, Aki azért szállott le a magas mennyországból, hogy minket testvéri szeretetre és összetartásra tanítson, nyissa meg füleinket, hogy halljunk, szemeinket, hogy lássunk, kezeinket, hogy adakozzunk és szíveinket, hogy örvendezhessünk!

CXXV.

CSAK MERÍTENIÖK KELLENE.

Dél-Amerika közelében pár évvel ezelőtt egy halászhajó vészjelzéssel hívta fel magára más hajók figyelmét. Egy másik hajó kérdezte tőle, hogy mit akar, mi baja, A felelet az volt: „Szomjan halunk!“ — Visszafelelt a megszólított hajó: „Dehogy, csak igyatok, hiszen az Amazonnak torkolatában eveztek!“ A hajósok tehát már régen édes vízben eveztek, csak meríteniök kellett volna, hogy igyanak s mégis majd szomjan haltak, mert azt gondolták, hogy még mindig sós vizen eveznek.

Majd szomjan hal sok lélek is, pedig csak meríteniök kellene és ihatnának úgy s annyit, hogy soha többé meg nem szomjaznának.

Nem az Amazon s nem a Laplata folyamnak, hanem a krisztusi üdvösség áramá-

nak vizein evezünk. Ne maradjunk a látszatnál, mintha az élet keserű vizein volnánk; ízleljük meg s megtapasztaljuk, hogy édes, üdítő s éltető vizek.

Hívjuk fel szomjúhozó felebarátaink figyelmét erre a tényre!

CXXVI.

XAVÉRI SZENT FERENC, KÜLDJ NEKÜNK EGY SZIKRÁT LELKED LÁNGJÁBÓL!

A szociális munkás, ki a társadalom megjavításán s emelésén fárad, többször foglalkozik azzal a kérdéssel: vajjon hogyan érünk inkább célt, ha négyszemközt dolgozunk a lelkeken, vagy ha tömeghatásra törekszünk?

A Mester inkább egyesekkel foglalkozott, csak ritkán szólt a tömeghez. „Jőjjetek és kövessetek Engem" mondá a két halásznak; ez volt a stílusa.

Az Ősegyházban is inkább lélek a lélekhez. Pünkösd után János erre, Péter arra, Fülöp amarra; városról-városra, faluról-falura, házról-házra.

Efezusban rejtett gyökérmunkával alapozták meg az Egyházat. Kolosszában egy

Epaphras nevű hívő az alapító. Rómában pedig leginkább a fogoly Pál apostol terjeszti a hitet, egyesekkel értetvén meg az üdvözítő igazságot.

Természetesen voltak azért nagyszerű tömeghatások is.

Most, hogy a „Keresztény Nő" februári számába írom ezt a kis Útravalót, a közelgő március miatt épp időszerű, röviden a világ egyik legnagyobb tömegmunkásával és apostolával, Xavéri szent Ferenccel foglalkozni. Nem hiába mondják őt szent Pál legigazibb másának. Hol van még apostol, ki — mint „India apostola" — átlag havi 10.000 lelket térített meg!? Oly mélyen gyökeredzik is az ő páratlan apostoli egyéniségének emléke az egész kereszténységben, hogy 1922-ben elég volt az a hír, hogy a csodatevő szent ereklyéi közül annak egyik karját az indiai Goából Rómába viszik: hogy ez a hír egymaga lázba ejtse az egész Egyházat. Végig az egész vonalon — amerre a páratlan tengeri processzió csak haladt — megmozdultak a népek. A parti városok díszbe öltöztek, lakói seregesen a tengerpartra tódultak, honnan énekszóval és imával epedve várták és köszöntötték az arra vonuló nagy ereklyét...

Ennek a csodás szentnek évenként kezdődik úgynevezett „kegyelmi novenája". Olvasóinknak szeretettel ajánlom. Imádkozzunk egyesült erővel Xavéri szent Ferenchez ebben a hagyományos időben, március 4-étől 9 napon át, kérjük tőle hittel s bizalommal, mi nagyon szívünkön fekszik!

Visszatérve a tömegmunkára: épp az ő, Xavéri szent Ferenc, levelei megható, részletes utasításokat tartalmaznak arra nézve.

53. levelében például azt írja:

Ha a misszionárius az egybegyűlt hallgatóság elé lép, vegye le kalapját vagy birétumát, vessen keresztet és mondja elő (az asztalkától jobbra és balra már előbb odaállított) jóhangú két fiúnak mondatról-mondatra a Miatyánkot.

A fiúk egyszerre és hangosan megismétlik a Patertől hallottakat; a nép mondatról-mondatra őutánuk mondja.

Ha ez megvan, a hithirdető így szól: most pedig testvéreim, mondjuk el együtt az Apostoli Hitvallást. Ez után: most pedig indítsuk fel magunkban a három isteni erényt, a hit, reményt és szeretetet. Ha ez is megvan, kérdezzék: hiszitek-e mindezeket valójában?

A tömeg felel: Isten kegyelmével igenis hisszük, Pater!

Folytatja: Ha ezt mind hiszitek, mondjátok most valamennyien utánam: | Urunk Jézus Krisztus, | add nekünk malasztodat' | hogy hitünk ezen cikkelyeit | szilárdan és rendületlenül | higyjük és valljuk. Amen. |

Ezen hitvallás elhangzása után pedig ki-ki csendben és magában mondjon arra a szándékra, hogy amit vallottunk, azt meg is tartsuk: egy Miatyánkot.

Ugyanúgy következik azután a boldogságos Szűz iránti tisztelet „tanításban és gyakorlásban". Az egész tömegtanításokat hol a Confiteor, hol az Úrangyala elmondásával és tételről-tételre való betanításával és begyakorlásával kezdik és addig folytatják, míg így át nem vették az összes legszükségesebb tudnivalókat.

Milyen vígasztaló ránk, missziósokra nézve, hogy egy Xavéri szent Ferenc, ki közel 800.000 embert térített meg, a „legszükségesebb tudnivalók" közlésére és elsajátítására ilyen egyszerű módszert ajánl...

Es mi hányszor állunk elfogódottan és tanácstalanul a mi „tömegeinkkel szemben, nem tudván, hogyan is fogjunk hozzá" ... Jó lesz ilyenkor a nagy apostolra gondolni

és ezekre az ő egyszerű előírásaira s mindenféle komplikációt ignorálva az Igazság erejében bízva, bátran és erősen hozzáfogni a mi „pogányaink oktatásához". A modern pogány is vezetés után sóvárog ám!

A „Keresztény Nő" 1924 októberi számában hoztunk egy „Abdul Karim" c. tárcát. Ez a tárca klasszikus egyszerűségben a négyszemközti tárgyalás gyakorlati módszerét mutatja be. Tulajdonképen tehát azt, hogyan lehet Isten kegyelmével s néhány tervszerű beszélgetéssel jóhiszemű pogányból keresztényt faragni.

„Das eine thun, das andere nicht lassen" úgy az egyik módszert, mint a másikat gyakorolni: szükségünk van a négyszemközti beszélgetésekre is, meg a tömegmunkákra is. Hogy mikor melyiket használd, azt neked kell tudnod.

Igen, de a felhozott példák a hithirdetés területéről valók, gondolja talán valaki.

Erre a felelet a következő:

1. Tanulni „más" területről is mindig lehet.

2. A Missziótársulat különben sem olyan nagyon „más" terület!

Vagy talán nem állunk-e mi is számtalanszor modern pogányokkal szemben?

Úgy egyesekkel, mint tömegekkel? S nem vallottuk-e talán mindig mi is, hogy „értéktelen az a szociális munka, mely elsősorban nem lélekmentés". (Fr. W. Foerster.) Vagy hogy „a legnagyobb szociális cselekedet a Krisztus világosságának terjesztése." (Peabody, Cambridge.)

Azért az, aki igazán hivatott szociális munkás, bizonyára nem olvasta hiába sem az „Abdul Karim"-ot, sem a mai, sajnos, oly rövid kivonatot sem. Nem azt mondom, hogy nekünk pontosan így kell tennünk. Hanem azt, hogy ezekből mi nemcsak buzdítást és ösztökélést, hanem új eszméket és irányítást vehetünk.

Xavéri szent Ferenc, kihez a Szociális Missziótársulat oly sokat fohászkodik, küldj tagjainak egy szikrát lelked lángjából!

CXXVII.

EJTSD EL!

Ha az ember Isten kezét ragadja meg, akkor sok mindent el kell ejtenie.

Egy kisleány anyjával látogatóba ment s míg anyja a háziasszonnyal beszélgetésbe eredt, a kisleány egy szép virágvázával játszott és gyermekmódra abba kezecskéjét beledugta. Mikor ki akarja onnan húzni, nem képes rá. Próbálgatja, annyira, hogy már-már sírni kezd, de sehogy sem tudja kihúzni. Mikor anyja észreveszi, hogy a kisleány mivel bajlakodik, a háziasszonnyal együtt nagyon megijed és mindketten próbálják a kis kacsót kiszabadítani, de sehogy sem sikerül. Végül is fájó szívvel a vázat feláldozzák, összetörik és mit találnak? A gyermek keze a vázában ökölbe volt szorítva, miért, mert egy fillért tartott benne görcsösen, amit a vázá-

ban talált. Mást nem kellett volna tennie, mint kezét kinyitni, a fillért elejteni és sok fájdalomnak, sírásnak, ijedelemnek, kárnak elejét lehetett volna venni.

Nem vagyunk-e mi hasonló helyzetben Istennel szemben? Nem ragaszkodunk-e mi is valamihez görcsösen, amit el kellene ejtenünk?

CXXVIII.

CHILE ÉS ARGENTINIA MAGASLATAIN.

Chile és Argentinia közt az Andok egyik legszebb és legmagasabb pontján márványból egy gyönyörű Krisztus-szobrot emelt a két állam — annak kifejezéséül, hogy megegyeztek abban, miszerint egymást többé nem bántják, egymás ellen többé fegyvert nem fognak, hanem testvérekül Krisztusban szeretni fogják egymást.

A gyönyörű szobor talapzatán a következő felírás olvasható:

„Előbb porladnak el e hegyek és előbb válnak porrá e sziklák, mint hogy a chileiek és argentiniaiak még egyszer megszegik azt a békekötést, melyet itt Jézus Krisztus lábainál, a Megváltónak esküt téve, megkötöttek".

Mindenesetre a béke szelleme volt, mely ezt a nagy gondolatot adta és kivinni engedte.

Bár minálunk is történnének hasonlók.

~•••~

CXXIX.

MIÉRT VAGY SIKERTELEN?

Aminek lelke elvész szemünk elől, az üres formává lesz számunkra. Ilyen üres formának látja korunk a lélek és Isten közti kapcsolatot, melyet mint valóságot elvesztett s ezzel együtt elvesztette az abból meríthető erőt is; ezért gyenge, ezért nem tud eredményeket felmutatni, mint ahogy tudtak az előző századok hívői. S ezen nem csodálkozhatunk. Azoknak embereit az a mély meggyőződés lelkesítette, hogy az Úr várja tőlük az eléjük táruló feladatok sikeres megoldását s ez a hit életük minden vonatkozásában belevitte a lelki győzelem vágyát, nem azt, melyet az ambició hajt, hanem azt, melyet az istenszolgálat indít.

Mikor életnélküli és erőtlen törekvéseket látok, újból és újból megerősödik bennem

az a meggyőződés, hogy csak azok tudnak eredményeket elérni, kiknek cselekedeteiből az örök Istennek élete árad ki, mert ennek az elevenítő áramnak senki sem tud ellenállni. És nekünk, kiknek oly kevés idő áll rendelkezésünkre, mily szükségünk van arra, hogy a munka eredményének titkát ismerjük. Azért a sok filozófia fárasztó okoskodásával szemben előveszem az igazi életbölcselet könyvét: a Szentírást és ott keresek feleletet az élet problémáira. A Szentírás nem egy helyen mondja meg, hogy miért nem tudunk sokszor eredményeket elérni.

Mózes könyvében olvassuk: „Amiért vígan és szíved örömében nem szolgáltad az Urat!" — vígan és szíved örömében! — „azért vagy sikertelen". Mózes lelke a Fölségest látja itt, a „Grand-Seigneur"-t, aki a kedvetlen, elégedetlen szolgákat egyszerűen elutasítja: nem kellenek neki. Előtte csak az önmagát legyőzött, harmonizált lélek állja meg a helyét, kiben az ellenséges indulatok és gyarlóságok féken vannak, kibén nincs nehézkesség, csak készség, öröm és engedelmesség.

Aki ellentáll, vagy nem egész szívvel szolgál, azokról mondja az Írás: „hivatá-

suk elvétetett tőlük". Az ilyen hivatást vesztett lelkeken tétlenség vagy kapkodás, poshadás vagy nyugtalanság, unalom vagy ziláltság, tehetetlenség vagy raffináltság vesz erőt. Az Isten feladatokat adott nekik, melyeknek megfelelni nem voltak hajlandók s azért tétlenségre kárhoztattak vagy pályájukból kisiklottak ; elvesztették a fényeskedés, világítás, a természetfölöttiség kegyelmét.

Mózes oly szépen ír erről: Ember gondold meg, hogy a világ Alkotójának szolgálatába szegődtél, kinek még egy pillantását is megérzi az univerzum. A világegyetem egy tekintetére is készséges és engedelmes, és Te habozni mersz, hogy szolgáld-e Őt vagy sem? Habozni mersz azzal az Istennel szemben, kinek az angyalok karai éjjel-nappal boldogan szolgálnak, kik a mártirok és szűzek serege, a próféták és apostolok kara imád és dícsér és boldog, hogy ezt teheti?

A lélek életében az ember egészen világosan látja az isteni kegyelmeket, mint csillagokat feltünni és átvonulni. A kozmografiában a csillaghullás idejét tempus stellae-nak mondjuk. Ha a lélek a kegyelmek „tempus stellae"-jét eljátsza, az Úr-

isten kiemeli és félreállítja és a neki kijelölt helyet másnak adja. A lelki élet emberei mondják, hogy a kegyelmi momentumok elmulasztása pótolhatatlan és ennek a mulasztásnak eredménye többnyire a gondosan eltitkolt kínzó tudat és borzasztó önvád . . .

„Ha Rám hallgattál volna, örömöd lett volna mint a folyóvíz és békességed, mint a tenger örvénye." Bár lenne minél több oly ember, ki így hallhatná lelkében ezeket azszavakat az Úrtól: „Mivel Rám hallgattál, a ért örömöd mint a folyóvíz és békességed mint a tenger örvénye" és ezért vannak igazi „sikereid" is. Mert jól mondja W. Foerster, hogy vannak sikerek, melyek valójában vereségek és vannak látszólagos vereségek, melyek Isten előtt valódi sikerek.

CXXX.

AZ ELŐKELŐ MOHAMEDÁN.

Maxim Gorkij mesteri tollal írja le azon tapasztalatait, melyeket a Hajléktalanok Menhelyén töltött egy éjszakán gyüjtött. Leírja, hogy ott a hajnali derengésben, mikor senki se aludt, de mindenki úgy tett, mintha aludnék, ő sem akarta tudomásul venni, hogy a mindent feledtető álomnak már vége van. Egyik társuk fészkelődik, egy mohamedán, kezdi megfigyelni, merre van kelet s mikor ezt sikerül megállapítania, csöndesen felkel, azt hiszi, senki sem veszi észre és arccal kelet felé fordulva, elkezdi reggeli imáját. Imaszőnyege nincs, azért ágypokrócát teszi le a földre, stramm kisímítja, arra tiszteletreméltó komolysággal leborul kelet felé. Az ő lelki horizontján feltünik lassan a nap és ő annak feltünésében elmereng, megfürdik, megifjo-

dik és megerősödve kel fel reggeli ájtatosságából. A többi menhelyi keresztény egy előkelőséget kezd a mohamedánban tisztelni, valamennyi irigyli, bámulja és követni szeretné.

Mennyit tanulhatunk ettől a mohemedántól, mi katholikus keresztények! Milyen gerincesen, következetesen él elvei szerint az ellenkező, őt meg nem értő környezetben és ezzel hogyan hódít, hogyan ébreszti a többiek lelkében a szunnyadó jót, milyen konstruktiv munkát végez a körülötte burjánzó destrukció közepette. Valóban ez az a fajta, amely látta annak idején a betlehemi csillagot, ebből a fajtából való a három napkeleti bölcs, a három szent király.

Nálunk Magyarországon ebből a fajtából, fájdalom, alig van, ellenben azt lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy egy kis „forgalmi akadály" is elég ahhoz, hogy népünk ajkán a legvadabb káromkodások fakadnak s a mindenható Istentől kezdve a saját édesanyjáig mindent, ami szent, sárba ránt. Ez, fájdalom, magyar speciálitás. Ó, ha ebből kigyógyulnánk.

CXXXI.

HA BŰNÖTÖK MINT A SKARLÁT.

Egy híres vegyész a papírkészítésről szóló előadásában a következőket mondja: A vastartalmú szinek mindig a legtöbb babrát okozzák, azonban a skarlátvörössel van a legtöbb fáradság. Nézzék ezt a rongyocskát, melyet éppen egy oldatba mártottam, halványabb lett, úgy-e bár, de azért még egészen vörös. Ha addig tartanám ezt a rongyocskát az oldatban, míg színét teljesen elveszíti, a szövete is teljesen szétmálnék, úgy hogy semmiféle gyártásra többé használható nem lenne. Mit csinálhatunk már most a vörös rongyokból? Rózsaszínű itatót készítünk belőlük. Talán feltünt már önöknek, miért olyan rózsaszínű az itatójuk. Most tudják, hogy miért!

Izaiás próféta nem azt mondja bűneinkről, hogyha azok kékek, mint az ég, vagy

zöldek mint a fű, vagy feketék mint a koromsötét éjszaka, hanem, „ha bűnötök olyan mint a skarlát, fehérre moslak és lesztek mint a hó". És ha „olyan mint a karmazsin, lesztek mint a tiszta gyapot".

Milyen csodálatos, hogy az Isten lelke azt a színt választotta hasonlatul, melyet a legmodernebb tudomány sem tud fehérre festeni. Egyedül Krisztus Jézus vére mossa fehérre még azokat a bűnöket is, melyek vörösök mint a skarlát.

CXXXII.

MIT ÉR, HA AZ EGÉSZ VILÁGOT MEGNYERED IS.

Mindenütt csak az az egy sóhaj járja: hogy fogunk megélni, hogy fogunk megélni!

E körül forog most minden a családban, a városban, az államban. Még az egyesületekben is. A rettenetes összeomlás, az idők parancsoló szava nemcsak a társadalmi alakulatokat, hanem még a hitbuzgalmi és kontemplativ rendeket is arra kényszeríti, hogy termelés és kereskedelem útján biztosítsák megélhetésüket.

Ezt látván, elfog az aggodalom: a létért való küzdelemnek ilyen soha nem is sejtett kiadása, ez a brutális kenyérharc nem fog-e végre is egészen elanyagiasítani bennünket? A veszély megvan és menthetetlenül elveszünk, ha szüntelenül nem forgatjuk szivünkben, eszünkben, hogy mit ér, ha

az egész világot is megnyerjük, lelkünknek azonban kárát valljuk? Ó ne engedd, hogy ezt az egy igazi kárt vallja a lelked! Állj ellent a vérontásig a materializmus kísértéseinek, járj nyugodt, biztos léptekkel a rögös utakon és nézz fel sokszor a csillagos égre. Den Weg der Erde kann man nur am Himmel lernen: a földön való járást csak az égre szegzett tekintettel lehet eltalálni, megtanulni. Így gondolkodik bizonyára az a hős bécsi jezsuita-páter is, ki nemrégen úgy nyilatkozott, hogy még sohasem szerette annyira Bécset, mint most. Hogyan? Úgy: hogy minél siralmasabb a környezet, amelyben élünk, annál több alkalmunk nyílik természetfölötti tulajdonságainkat mások érdekében kifejteni, annál többet tehetünk példával, önfeláldozással a legszegényebbekért!

Így mi is, mikor tagjaink elé gazdasági programmot tűzünk, ragaszkodjunk annál jobban és az eddiginél még nagyobb hűséggel ahhoz, ami lényünk, irányzatunk, csillagunk: a lelkiekhez.

CXXXIII.

JÉZUS SZÍVE S A PATRONÁZS-MUMKA.

A karácsonyi antifonák szerint a Megváltó azért jött hozzánk, hogy valamennyiünket kiszabadítson a börtönből, kik ott megkötözve ülünk a halál sötétségében s ezért a börtönt is megjárta s tömlöcbe vetteté magát.

Az Úrnak ezen tömlöce Kaifás házának pincéjében volt, itt töltötte földi életének utolsó éjjelét s mikor megváltásunk napja derengeni kezdett, megkötözött drága, szent kezeit hálaimára emelte fel mennyei Atyjához . . .

Aki irgalmas szeretetre akar gyuladni a rabok iránt, annak a Megváltónak ezen csodálatos, megindító mystériumába kell elmerülnie, hogy átérezze, Krisztus Urunknak ezen tartózkodása a börtönben szentelte meg a világ összes börtöneit s az Ő és a vértanuk szenvedései hozták az em-

bereket azon igazságnak a megismerésére, hogy a börtönnek, a fogháznak nem kín a célja, hanem elégtétel, megtérés és remény.

Amióta Krisztus Urunk a jobbik latornak megkegyelmezett, azóta a halálra ítéltnek is lehet reménye, hogy örök célját, boldogságát: Istenét elérje és örökké élvezze. Az első nagypéntek óta nincs ember — a legelvetemedettebb gonosztevő sem —, aki a megváltásból ki volna zárva; az Üdvözítő vígasza elhatol a legkeservesebb cellába is. S nekünk a szent Szívnek ezen kimondhatatlan irgalmát föl kell ismernünk s be kell állnunk a patronázs-munkába is, hogy Isten tervei és akarata általunk ott is érvényesüljön.

— — — — — — — — — — — — —

„Ha a Szociális Missziótársulat mást nem tett volna, mint amit a patronázs terén tett: már egyedül azért érdemes volt megalapítani.“ (Ft. P. Biró Ferenc S. I. egyik leveléből.)

CXXXIV.

SZENT PAMBO SZELLEME SZÁLLJ LE RÁNK.

Remete szent Antal egyik tanítványa: szent Pambo, időnkint azért jött mesteréhez, hogy újabb igazságokat halljon, amelyek fölött azután magányában elmélkedhetik. Szent Antalnak feltűnt, miért nem jön hozzá tanítványa gyakrabban és ezért kérdőre vonta őt. Szent Pambo azt felelte, ő csak akkor jelentkezik újabb tanításra, ha az előbbi leckét igazán tudja már. Szavába is vágott néha szent Antalnak, hogy ne folytassa, ne mondjon neki annyit, mert azt ő nem tudja különben megvalósítani . . .

És mi modern katholikusok csak úgy habzsoljuk a sok konferenciát, lelkigyakorlatot, előadást, lelki beszélgetést; és mit váltunk belőle valóra?

CXXXV.

DOCEANT.

Szent Terézia mondta, hogy Istent Istenért néha el kell hagynunk. A „vox temporis, vox Dei" alapján, mint jó állampolgár vegyünk részt az ország nagy szellemi mérkőzésében anélkül, hogy a suffragettek stílusába esnénk, hogy megtagadnók ősi hitünket, ősi magyar vérünket és nőiességünket.

— Ha eddig egyes családi házak égtek, most bizonyos értelemben még mindig lángban áll az ország, — azért nem érhetjük be többé kizárólag csendes, lokalizált mentőgondolatainkkal; a rendkívüli idők rendkívüli eszközöket követelnek. A magyar keresztény társadalomról, családi szentélyeinkről, a közerkölcs megteremtéséről (vagy inkább megújításáról) van szó; gyermekeink vallásos iskoláztatásáról, or-

gonáink és harangjaink esetleges újabb elnémulásának megakadályozásáról s mindenről, ami drága és szent nekünk! „der Menschheit Würde ist in Eure Hand gegeben: bewahret sie!"

Nemcsak a magyar egyháznak van szentekre szüksége, hanem a magyar társadalomnak, a közéletnek is! Ha — mint Hilty írja, — 1500-tól 1880-ig Róma 58 férfival szemben 357 nőt avatott szentté — reméljük, hogy ez a kiválósági arány a nők előnyére a társadalmi munkában is fog mutatkozni. Nagy ősöknek legyünk méltó unokái!

Vegyük elő a magyar történelmet és az egyháztörténelmet és „emlékezzünk régiekről": imádkozzunk a Tabithákhoz, Lydiákhoz, a Teklákhoz, a Priskákhoz, hogy anyaszentegyházunknak támaszt és vígaszt nyujthassunk a jelen megpróbáltatások közepette! Kérjük szent Péter apostolt, hogy amint egykor az ő hatalmas „Tabitha kumi"-jával feltámaszthatta halottaiból az elhunyt Tabithát, az ideális joppei diakonisszát, úgy támassza fel bennünk, magyar nőkben is az első keresztények buzgóságát, okosságát, erélyességét és önfeláldozását! Kövessük Lydia példáját, ki szent Pálnak első európai

oszlopa volt; ajánljuk fel mi is mint Lydia házainkat gyülekezési helyül, lakásainkat szükségkápolnának, régi díszruháinkat szegény oltáregyletek céljaira. Fohászkodjunk Teklához, ki a legendák szerint egyenesen szent Pál megbízásából segített az apostolnak az „igehirdetésben“ ... Senki se vonja ki magát ez alól a „modernizált“ kötelességteljesítés alól. A híres „Mulieres is ecclesiis taceant“, csak az Isten-tiszteleti teendőkből zár ki minket; a családban, a gyülekezetekben, a hitoktatásban, családfelajánlásokban és egyéb segédmunkákból azonban annál inkább vegyük ki részünket éppen szent Pál parancsára, ki Titushoz írt levelében határozottan kimondja, hogy a nők „doceant“, azaz „segédtanítók“ is legyenek.

Oktassunk, lelkesítsünk, békítsünk, gyűjtsünk, propagáljunk tehát!

CXXXVI.

ÉN VAGYOK A TE URAD ISTENED.

Sok kedélybeteg, letört, gyászbaborult ember él ma körülöttünk. Szívük összeszorul, arcuk elfordul, ha „karácsony"-ról, „öröm"-ről hallanak. Mint akiknek nincsen reménységük, úgy készülnek ezek a Megváltó születésnapjára. Testvérek! Hozzuk ezeknek emlékezetébe, hogy hozzájuk is elküldi az Úr az ő karácsonyi követét, ki angyali léptekkel, zajtalan suhogással odalép eléjük, mint egykor a bethlehemi pásztorok elé és elmondja újra őnekik is az ő örökérvényű hirdetését: „Ime, nagy örömöt hirdetek nektek!" Emberek! „nagy" örömöt hirdetek nektek, csak legyen hozzá fületek, amely hallja és szemetek. amely lássa és lelketek, amely befogadja.

Te szegénygazdag, azon búsulsz, hogy a jövőben vagyonodnak valószínűleg csak egy része lesz a tied? Jaj, a lelked nagyon

hozzánőtt a gazdagságodhoz! Újítsd fel magadban egykori lelkületedet, mikor mint fiatalember — emlékszel — oly független és ideális voltál még; elevenítsd fel magadban egykori „első szerelmed" motivumait és lásd ebben a csapásban hívő szemmel a szerető Isten látogatását, ki a „mammonra" féltékeny és ismét magához akarja lelkedet kapcsolni.

S újra kigyúlnak a te szomorú lelkedben az öröm karácsonyi gyertyácskái!

És te tudsz-e szemébe nézni az Isten hírnökének? Miért gyászolsz oly „pogányul"? Talán nem hiszel igazán az örök életben? Vagy megfeledkeztél a tízparancsolat elsejéről, mely szerint: „Én vagyok a te Urad, Istened, más istenek ne legyenek előtted". Sem férj, sem gyermek, sem vagyon, sem földbirtok, sem egészség; semmi, hanem Én. Nekem kell alávetned saját életedet és kedveseid életét és hinned kell nem a földi, hanem az örök életben. Amint térdreborulsz és aláveted magad Urad Istenednek, megszünik a lelkedben a maró kín; próbáld meg és kezdj új, keresztény életet.

Higyjünk a Gondviselésben! Hazafiúi bánatunkkal is forduljunk a Megváltóhoz.

Valljuk meg neki mindnyájan, hogy sokat vétkeztünk, nagyon távolodtunk Tőle, rászolgáltunk ki-ki a maga módja szerint a mostani csapásra. Egészen új értelemben kell Jézusnak lelkünkben és körülöttünk újra megszületnie, hogy ismét örvendezhessünk. Adjuk meg Istennek, amit feltételül kíván tőlünk engedelmességben, alávetésben, követésében és meg ne szünjünk őt dícsérni!

CXXXVII.

A NYELV NOVICIÁTUSA.

„A nyelv noviciátusa“ — eredeti címmel jelent meg nemrégen egy könyv, melyben a szerző a pletykálás, megszólás, rágalmazás, hazudozás, intrikálás lelki kútmérgezésének szomorú jelenségeit tárgyalja.

Azt mondta a boldogult Steinhuber kardinális, hogy Magyarországon a rossznyelvűség, a „maldicenza“ jobban virít, mint bárhol. Nemcsak a politikában, hanem a művészek világában, szalonokban, ujságírói körökben és sajnos, az egyesületi életben is. Egyik elkeseredett honfitársunk hazánkat emiatt nemrégen „a gyűlölet országának“ nevezte és van is abban valami. Mintha nálunk a szenvedélyek még hevesebbek lennének, mint másutt. Valamennyien konkrét példákkal illusztrálhatnók ezt az állítást; mit nem követ

el némely „művelt" ember, csakhogy a neki nem konveniálót minél alaposabban sárba tiporhassa! A sárga betegség, az oly sokszor gyerekes irigység hevíti többnyire ezeket a félművelt (akármilyen társadalmi kategóriába tartozó) „kútmérgezőket", kiket a köz érdekében tulajdonképen le kellene leplezni és igy ártalmatlanná tenni.

Külföldi — még oly obskurus — lapok sem gázolnak oly szivesen egyéni becsületben, mint elvtársaik minálunk. A mi közönségünk igen fogékony talaj az ilyen szellemi bacillusok terjesztésére.

„Tauchen Sie Ihre Feder immer zuerst in Ihr Gewissen, bevor Sie schreiben," ajánlotta Windthorst egy német ujságírónak, pedig az távolról sem szolgált rá erre a gyöngéd tanácsra annyira, mint a mi Némónk. Lelkiismeret és lelkiismeret közt is van különbség, ez a baj. — Dohna-Schlodien gróf, a „Möve" sorhajó parancsnoka könyvének 57. o. ezeket irja: A legrettenetesebb ebben a világháborúban mégis csak a közvéleménynek az a rendszeres, infámis elvadítása és megmérgezése, melyet ellenségeink velünk szemben művelnek. A küzdelem ugyancsak egyen-

lőtlen fegyverekkel folyik: a lelkiismeretlenebb félnek mindig könnyebb a helyzete.

Megható, amit erre vonatkozólag a jezsuita-rend alapítójának, loyolai szent Ignácnak élettörténetében olvasunk. (L. Thompson.) Ő (loyolai szent Ignác) szerzetét sziklaalapra építette és azzal az öntudattal halt meg, hogy műve jó — fiaira mégis egyetlen, isten-tetsző hagyatékul a következő jövendölést testálta:

„minden képzelhető rosszat fognak ellenetek — hazudván — beszélni".

Idevágó részeket találunk sz. Terézia, szalézi sz. Ferenc, szent Benedek, assisi szent Ferenc, kalazanti sz. József életrajzaiban is, az ő életükből láthatjuk, hogy nem kerüli el ez a piszkos áradat még a szentek portáit sem: számoljunk tehát vele és vértezzük föl magunkat mindenekelőtt igazi feddhetetlenséggel, azután pedig lelki függetlenséggel.

CXXXVIII.

A MEGINDULÁS VIHARÁBAN FAKAD A KÖNNY.

Stolz Albán beszéli el: Tegnap a fegyházban voltam, hogy B.-t meglátogassam. Panaszkodott, hogy nem tud jól aludni és enni és beszédjében komoly maradt, — de amint legidősebb leányára tereltem a beszédet, hogy találkoztam és beszéltem vele, ekkor könnyek árja tört ki szemeiből. Nagy bűnösöknél gyakran van az, hogy bármit beszélünk nekik, belül kemények és ridegek, de amint az ember családjukról kezd beszélni, felenged a jéghideg szív és könnyekben tör ki a bánatos meghatottság. Mint ahogy az esőcsepp, akkor keletkezik, mikor a felhőben a meleg és a hideg áram hirtelen találkozik, úgy a szívben is a szeretet és fájdalom találkozásában születik meg a könny.

A rabok szívében a fájdalom állandó, mely szomorú helyzetükből folyik; ha ehhez azután a családjukra való emlékezés járul, akkor a fájdalomtól átjárt kedélyben felébred a szeretet és így fakad a megindulás viharában a könny.

CXXXIX.

MÉG MA, MÉG MA.

John Ruskin az óraláncán állandóan viselt egy kis érmet, melybe az volt vésve: „még ma, még ma, még ma." Ezzel folytonos iparkodásra, sietségre akarta magát inteni. Ma van a kellemetes idő, — mondja az Úr Jézus, — ma van alkalom jót tenni. Egy méhész megfigyelte, hogy a méhek július egyik napján, mikor reggeltől estig esett az eső, nem szüntek meg dolgozni. Ez a kitartó buzgóság azt a benyomást tette, mintha a kis állatok tudták volna, hogy rövid ideig tart a jó idő, amikor a virágokat látogathatják s azért felvették a fáradságos küzdelmet az esővel is és kiröpültek annak dacára, hogy ez sokuknak halálát jelentette. Micsoda tanulság ez!

CXL.

FONTOS SZOCIÁLPOLITIKAI FEJEZET.

A bostoni fogházban az egyik évben 140 kath. közt 39 nem részesült még soha hitoktatásban, 20 pedig meg sem volt keresztelve. A szent Vince-egylet (férfi) tagjai nagyszerű áldozatossággal tesznek meg még most is vasárnaponkint reggel óriási utakat (az egyik pl. 14 angol mértföldet), hogy pontosan ott legyenek a raboknál, résztvegyenek az Istentiszteleten s azután fölvegyék az apostoli munkát, melyet az egyes lelkekben elvállaltak. Ujabb időben nekik adják ki a feltételesen elítélt ifjú gonosztevőket is, kiket részint családoknál helyeznek el, részint külön intézetben nevelnek.

Nálunk is, a rabok igazi átváltozása, családjaik felkarolása, kiszabadulásukkor ideiglenes elhelyezése és munkaközvetí-

tése érdekében alakuljanak mindenütt ú. n. fogházmissziók, melyeknek férfi és nőtagjai, más országok példájára, rendszeresen bejárnak a fogházakba, hogy az említett irgalmassági cselekedeteket műveljék.

Az elhanyagolt és bűnös leányok nevelésére, javítására pedig emeljen az állam ujra oly felekezeti intézeteket, melyekben a leányok a megfelelő nevelésben, tanításban, ipari képesítésben részesüljenek. Az anyagiakról s a felügyeletről az állam, a szellemről és munkáról a Missziótársulat s más kath. szervezetek gondoskodnának. Kapcsolatban ezekkel a javítóintézetekkel legyenek műhelyek a kiszabadult rabok számára is, melyekben ideiglenesen kenyerüket kereshetik; valamint munkaközvetítő irodák, melyek segítségével keresethez juthassanak a megjavultak.

CXLI.

Ő KELL NEKÜNK.

Egész Társulatunkat, annak minden külső és belső munkáját, törekvését, 1922 júniusban ünnepélyesen felajánlottuk „Minden Szív Királyának és Központjának" Jézus Szívének.

A Központ felajánlása nyomán gyultak ki itt is, ott is az őrtüzek. Budafok, Csobánka, Dunaföldvár, Debrecen, Karcag, Kisvárda, Kóny, Magyaróvár, Nyíregyháza, Pécs, Sopron, Szegszárd, Szikszó és mások siettek a „Szeretet Lángoló Tűzhelyének" melegét, tüzét, energiáját maguknak és munkájuknak lefoglalni. A megszállott területen levő több szervezetünktől is sikerült ily híreket kapnunk.

Feltolul a kérdés: és a többi Szervezet? Valami azt súgja nekem: „Nem ismerik még eléggé ezt a szent Szívet, annak csodatevő hatalmát."

Leírom hát az igéreteket, melyeket Jézus Alacoque szent Margitnak tett. Olvassátok el és tudom egyik-másik pontnál megdobban saját magatok és embertársaitok nyomorát, szenvedését, mélyen átérző, segíteni kész szívetek: igen, Ő az, Ő kell nekünk, Ő fog erőt adni a mai, minden időknél nehezebb időkben, hogy azt a szociális missziót, mellyel az Úr megbízott, sikerrel teljesítsük.

Igéretek, melyeket az Úr Jézus az ő Szíve tisztelőinek tett:

1. Megadom nekik mindazon kegyelmeket, melyekre állapotuk szerint szükségük van.
2. Családjukban békességet szerzek.
3. Megvígasztalom őket szenvedéseikben.
4. Biztos menedékök leszek életökben, de főleg haláluk óráján.
5. Minden dolgukat, vállalatukat megáldom.
6. A bűnösök Szívemben az irgalom forrására, tengerére találnak.
7. A lanyha lelkek buzgókká válnak.
8. A buzgó lelkek még nagyobb tökéletességre emelkednek.
9. Megáldom a házakat, melyekben Szívem képét felfüggesztik és tisztelik.

10. A papoknak oly erőt adok, hogy még a legmegrögzöttebb bűnösöket is megtérítik.

11. Szívembe írom és onnan soha többé ki nem törlöm azok neveit, akik ezen ájtatosságot terjesztik.

12. Szívem túláradó irgalmasságában megígérem, hogy mindazoknak, akik kilenc egymásután következő hónap első péntekén megáldoznak, megadom a végső állhatatosság kegyelmét, hogy t. i. nem fognak szentségek nélkül kimulni és hogy Szívem biztos menedékhelyük lesz haláluk óráján.

*

Várjuk a visszhangot szívetekből!

CXLII.

NAPSUGARAS LÁTOGATÁS.

A Váci-út x számú bérkaszárnyájának udvarán élénken tárgyal két nő: a ház felügyelőnője és egy missziónővér. A házmesterné nagy hangon és fontoskodva felmutat a 4. emelet egyik sarkába, mire a missziónővér megköszönve a nyert felvilágosítást, lassú egyenletes léptekkel felmegy a jelzett emeletre. Több lakó szemmel kíséri, néhány asszony és gyermek pedig elkíséri a nővért az illető lakás ajtajáig s midőn az belép, az ablakok elé állnak, hátha kiszivárog valami nesz onnan bentről.

Az egyik szomszéd egy-kétszer arra is „talál" járni és csakugyan sikerül is neki valamit ellesni: azt látja, hogy özv. Fodorné a varrógépnél ül ugyan most is, csakugy mint nap-nap után, most azonban ott ül mellette a nővér is s amíg az egyik

kezében a varrónő kezét fogja, a másikkal mintha a betóduló napsugárra mutatna?! Azután pedig azt lesi el, hogy Fodorné sír, törli a könnyeit, végül pedig mindketten az almárium fiókjánál állanak; a kulcsnyikorgás élesen kihallatszik a folyosóra.

Éppen idejében kapta Fodorné a kedves látogatást: az elcsüggedés és elkeseredés határánál tartott ismét a szegény asszonyka. Olcsó fehérnemű varrással keresi meg kenyerét, egy ingért pár koronát fizet neki a cég s ő ládaszámra szállítja hónapok óta a rendelést. Bizony keserves kenyérkereset. És különösen ma. Egész délelőtt nagy főfájás gyötörte, csak délfelé kelhetett fel s most nagyon kell sietnie a munkával, melyet este el akar szállítani, hisz összes készpénze csak nehány fillér, holnap még reggelire sem telik. Az ég is olyan borús volt egész nap, csak most sütött ki a nap. Ő meg végtelenül elhagyatottnak érezte magát, hiszen nincsen is már senkije. De most, mintha az a napsugár az ő szivébe is belesütött volna, ez a napsugár most visszaverődik az arcán és egész lényén, a misszionővér résztvevő szeretete nemcsak hogy megmutatta

neki azt a napsugarat, mely az ablakon betűzött, de kinyitotta lelki szemeit is úgy, hogy Fodorné meglátta Isten atyai jóságát abban a napsugárban, mely a hit kegyelmében boldogítja a szíveket.

Megmutatta a nővérnek legféltettebb kincseit is, az almáriumban őrzött drága kis fényképeket, a férjéét és fiacskájáét, akik az égben vannak. S a missziónővér olyan szépen tud neki beszélni arról, hogy milyen boldogok ott fenn az égben az ő kedvesei. A kis pénzt, melyet a missziónővér hozott neki, hívő pietással a fotografiák mögé rejti; Istennél vannak ők s bizonyára ők küldték hozzá ezt a látogatást is, ezt a segélyt is; föléledve lát újból munkához! Mintha az is jobban, gyorsabban menne, hisz egy-kettőre készen lesz a rendelés.

A missziónővér nem volt sokáig őnála. Gondolatokba merülve haladt le a lépcsőkön, de azért rá-rámosolygott a buksi kiváncsi gyermekarcokra, melyekkel találkozott útjában.

Még ki sem lépett az utcára, Fodorné ajtaján máris kopogtatnak. Félve lép be a szegény szomszédasszony, beteg leánykájának egy kis tejet szeretne melegíteni

s őnála nincs tűz, vajjon megengedi-e Fodorné, hogy az ő kályhájára tegye a bögrét. Fodorné bizony nem mindig örül, mikor ilyféle kérésekkel háborgatják. De má a félénken előadott kérésre eszébe jut az éppen nyert nagy jó, az a napsugaras látogatás és ragyogó szemmel felel ő is a szomszédasszonynak. Fodorné szeméből nyomban átszökell a napsugár a szomszédasszony szívébe s az boldogan viszi a bögre meleg tejet.

„Nem gorombáskodott a Fodorné anyussal?" kérdezi aggódva a beteg kisleány. „Dehogy, inkább nagyon szíves volt, egészen más, mint különben" . . . és a napsugár, mely Fodorné szeméből szökellt a szomszédasszony szívébe, most onnan a beteg kisleány lelkébe is átröppen s az derülten s megnyugodva szürcsöli a megkívánt tejecskét.

Épp elkészült vele s anyja újból eligazította párnáit, mikor erős férfiléptek hallatszanak a konyhában. „Adjon Isten" köszönt be a kerületi orvos. Meglátszik rajta, hogy ugyancsak fáradt. Reggeltől délutánig járja a Váci-úti szegény lakásokat s épp ma: egyik kétségbeejtő reménytelen eset a másik után . . . Ez a kis betege is

aggasztja. Megnézi s odamondja nyersen, hogy felfogja vágni a kelést. De amint belenéz a gyermek szemébe, ő is átveszi azt a bizonyos napsugarat. Jóságosan hozzáteszi: nem fog ám fájni. Úgy csinálja a doktor bácsi, hogy semmit sem fog fájni. Néhány perc mulva kész s amíg magára ölti a kabátját a jószívű, de morcos agglegény, még szól hozzájuk nehány barátságos szót.

Nem tudja, hogy napsugár sütött a szívébe, nem tudja mi leli, nagy léptekkel siet haza. Ott jut eszébe, hogy reggel tagadó választ adott a házvezetőjének, amikor az nagyon kérte őt, két napra engedné őt haza nagybeteg nővéréhez. Amint most meglátja kisirt szemekkel, odaszól hozzá: „Karolin meggondoltam magam, két napra elmehet." És a napsugár a doktorról átmegy a házvezetőnőre.

Karolin lelkendezve szalad ki a konyhába, hogy jó gazdájának bevigye a teát, amikor egy „senki fia" egy toprongyos éhes fiúcska jelenik meg a küszöbön. A különben szűkmarkú házvezetőnő ma dehogy utasítja el a kis csavargót. Ott áll az egész ebédje, hozzá sem nyúlt afeletti keservében, hogy nem mehet haza; hamar

becsomagolja és odaadja a „senki fiának". A napsugár most annak lelkébe is átszökell . . .

S így folytatódik a láncolat. Lám: egyetlen egy szerető, megértő szív részvételjes szava, egyetlen egy napsugár. (Németből.)

CXLIII.

AZ ERKÖLCSTELENSÉGNEK NINCSENEK SEGÍTŐ KARJAI.

Heine saját költeményeiről önmaga is megvallja, hogy

„Vergiftet sind meine Lieder,
Wie könnt' es anders sein?"

Vajjon milyen méregről beszél ő itt? Világos, hogy

1. a hitetlenség s
2. az erkölcstelenség mérgéről.

Ez a két méreg rontotta meg ugyanis szívét, egész életét s verseit is... Hogy Heine emellett hogyan érezte magát, azt többször nyíltan kifejezi. Az életnek nem volt szemében értéke.

Így egy katonai őrszemről írván egy alkalommal, a költemény végén a következő meglepő fordulatot veszi:

„Jetzt fasst er seine Büchse,
Sie blinkt im Morgenrot;
Er präsentirt und schultert —
Ich wollt, er schöss' mich tot..."

Máskor egész életét puszta komédiának minősíti s azt mondja:

„Ach Gott, im Schmerz und unbewusst
Sprach ich, was ich gefühlet!
Ich hab mit dem Tod in der eignen Brust
Den sterbenden Fechter gespielet..."

Ezen nagytehetségű ember élete példa arra, hogy a hitetlenség és erkölcstelenség végelemzésben nem nyujt élvezetet, hanem undort és kétségbeesést kelt. A szegény Heine az ő beteg szívével hiába iparkodott boldogság és béke után, nem találta meg halála napjáig, mert nem ott kereste, ahol van.

Ott kereste, ahol annyian... az érzékiség kielégítésében. És mit talált? 1848-ban kicsapongó életmódja következtében súlyosan megbetegedett. Utolsó sétáján fölkereste a Louvre-ben a milói Vénus szobrát és sírva leborult eléje. Naplójában fölemlíti, hogy e szavakkal fordult a csonka istennőhöz: „Te, a szépség istennője, kit egész életemen át szolgáltam: segíts most rajtam!" A Vénus pedig azt felelte Heine-

nak: „Hisz tudod, hogy nincsenek karjaim, hogyan segíthetnék hát rajtad?" Heine mesteri módon dolgozta föl ezt a scénát, reánk nézve a költői formánál sokkal becsesebb a nagy erkölcsi tanulság, mely e sorokból szól: Az erkölcstelenség tönkre teszi az embert, de azután ott is hagyja nyomorában, „segítő karjai" ugyancsak nincsenek. Heine is nyolc teljes éven át elmélkedett betegágyán e rettenetes igazságon. Később azután mégis Istenhez fordul. Ahhoz az Istenhez, aki fölött oly gyakran viccelt! Megtérését naplójában így ecseteli: „Úgy tértem Istenhez, mint a tékozló fiú atyjához. Megtérésemet pedig egy könyv olvasásának köszönöm, egy ócska, igénytelen könyv olvasásának. Oly könyv az, oly szerény, mint a természet s oly igaz és természetes is, mint maga az anyatermészet. Oly hétköznapi, oly jótékony, mint a napsugár, amely melegít s mint a mindennapi kenyér, amely táplál. Oly jóságos ez a könyv, mint a minket áldó, reszkető anyai kéz. A neve is oly igénytelen, csupán csak egy szó jelzi: Szentirás. Méltán hívják ezt a könyvet Új „Szent Irásnak", mert aki elvesztette Urát-Istenét, e könyv hasábjain megtalálja ismét.

És aki Jézust nem ismerte még, általa megismeri s belőle hallja isteni hangját, szavát...“

Mily más stílus ez, mint amelyben még megmérgezett lelkülettel pl. ezt a költeményt is írta:

„Hoffnung lass allein mich walten,
Gaukle nicht um meine Bahn.
Deine Sterne sind gefallen,
Und mich täuscht kein holder Wahn.
All dein Wort ist Windesfächeln,
Hoffnung: dann nur traü ich dir,
Weisest du mit Trosteslächeln
Mir des Todes Nachtrevier...“

Ilyen poézis csak megmérgezett szívből fakadhat. Hasonlít az a szép mocsárnövényekhez, melyek színpompájuk és gyönyörű alakjuk mellett halálos mérget tartalmaznak.

És millió ember szíve van ugyanígy megrontva, mint Heineé...

A hívő lélek azonban nem térhet ezek fölött egyszerüen napirendre, ismételvén Kain kérdését: Ki rendelt engem testvérem őréül? Nem, nekünk kötelességszerűen mindent el kell -követnünk, hogy legalább a környezetünkben élő emberek óvják meg lelküket a hitetlenség és erkölcs-

telenség halálos mérgétől. Amint Heine lelke „egy ócska, igénytelen könyv“ használatától gyógyult meg: úgy szeretteink, ismerőseink vagy alkalmazottaink sem állnak talán ellent a kegyelem sugallatának, ha egy-egy jó szó, egy-egy intés vagy olvasmány útján lelkükhöz iparkodunk férni...

CXLIV.

ISTEN HŰSÉGESEBB SÁFÁRJA AKAROK LENNI.

Az elmult században történt, hogy egy hamburgi nagykereskedőnek egyszerre négy hajója sülyedt el, mégis meg merték szólítani, hogy segítsen, mert nagy éhinség volt Hamburgban. Azt gondolták, hogy veszteségéhez arányítva csekély összeget fog ezúttal adni. Mennyire csodálkoztak, mikor a nagykereskedő ismét feltünően nagy összeget jegyzett. Eljárását így magyarázta: „Igaz, hogy négy hajóm sülyedt el, éppen ezért kapnak tőlem ennyit. A nagy csapás hatása alatt ugyanis magamba szálltam és megfogadtam, hogy mostantól Isten hűségesebb sáfárja akarok lenni, hogy egészen meg ne vonja tőlem segítségét a jövőben.

CXLV.

NE SZERESSÉTEK A VILÁGOT.

Azt írja a nagy szent Terézia az ő saját életleírásában, mikor arról a korról beszél, amelyben a világtól lelkileg nem szakadt volt még el teljesen: „Az én lelkem a földi dolgok delejes álmába volt elmerülve; azonban tetszett az Úrnak, hogy engem ebből a halálos álomból felébresszen és én könyörgök neki, hogy soha többé abba vissza ne essem".

A szentek bűneiket és hibáikat minig túlzottan nagynak látják és bűnvallomásaikat és megjegyzéseiket ily alapon kell értelmeznünk.

Azonban gondolunk-e néha mi arra, amit szent János mond, hogy ne szeressétek a világot, sem azt, ami a világban van, mert aki a világot szereti, abban nincs Atyám szeretete. Szent Jakab fi-

gyelmeztetését is meggondoljuk-e néha, hogy: tudjátok-e, hogy a világ barátsága Isten haragja? Ezek oly világos szavak és mégis félreértésre adhatnak okot, azért nézzük csak röviden, mit kell az alatt értenünk, hogy „világ".

1. Világ alatt nem értjük a természetet, hegyeket, völgyeket, tavakat, folyókat, ezek mind az Úr teremtései, itt inkább a világ szelleméről van szó, melytől igenis, meg kell magunkat óvni.

2. A világtól való elszakadás alatt pedig nem azt értjük, hogy valaki okvetlenül szerzetes legyen, lehet az ember szent helyen is világias és megfordítva. Mi legyünk a világban, de nem a világi.

Nem világiasnak lenni nem azt jelenti, hogy ne végezzek semmi világi munkásságot vagy feladatot. Kenyérkereset és családfenntartás, hivatalbajárás mind nem egyenlő a világiassággal.

A világtól elszakadni annyit jelent, mint a mértéktelen ivástól, erkölcstelenségektől, tisztességtelen öltözködéstől, szemérmetlen táncoktól, hazudozástól stb. távol lenni.

Azt jelenti továbbá, hogy necsak elkülönítsem magamat a világ felfogásától és gondolkodásától, hanem, hogy ellentétbe

helyezkedjem vele, ellenkezzem vele, ellentálljak neki. Nekem a világ önzésétől, hiúságától, kevélységétől, strébersége-tőt távol kell magamat minden tekintetben tartani.

Nem szabad továbbá a világgal tartanom, ami az aranyborjú imádását, a pénz szeretetét illeti. Nem szabad résztvennem oly politikában, mely homlokegyenest ellentétben Isten szellemével, a keresztényt keresztény ellen állítja és a pártoskodás viszályát terjeszti.

Mindennek kerülése okvetlenül szükséges, ha Istennel bensőségesebb viszony után vágyódom. Mert már Plato mondotta: „Vergebens sucht der Unheilige mit Gott ein Verhältniss anzuknüpfen". Ez áll szerzetesre, világira egyaránt, szentségre hivatva mindannyian egyelően vagyunk és nincs semmiféle hivatásbeli állapot, mely ezen kötelezettségre való törekvés alól felmentést adna.

CXLVI.

MARCHESA BAROLO.

A XIX. század elején Turinban élt egy jó angyala a börtönöknek, a Marchesa Barolo. Melun leírja, hogy hogyan lett a grófné a rabokra figyelmes. Az úrnapi processzió alkalmával történt, hogy amikor a körmenet a fogház előtt haladt el, a rabok mindenféle káromló szavakat kiáltottak ki az ablakokból. Barolone lelkét ez végtelenül szomorította; egyben fölébredt benne az érdeklődés ama szerencsétlen, tudatlan vagy gonosz emberek iránt. Családjával való sok küzdelem után bejutott végre a rabok közé, mely naptól fogva élte végéig azok anyjává lőn a szó leglelkibb értelmében. Nap-nap után bejárt hozzájuk, tanította s nevelte őket s a legtöbbet meg is térítette. Ha bántalmazták, letérdelt és a többiekkel imádkozott

bántalmazójának megtéréseért. Egy házsártos öreg asszony egyszer összetört egy feszületet s azt lábaihoz dobván, azt mondta a grófnénak: „nesze itt az Istened". De már néhány nap mulva sírva kért bocsánatot jótevőjétől s nemsokára jámbor halállal mult ki.

Befolyása alatt annyira megváltoztak a rabok, hogy az olasz kormány ezentúl minden idevágó ügyben tanácsát kérte. A miniszter azon kérdésére, hogy mit tesz, hogy keze alatt ennyire megjavulnak a foglyok, azt felelte egyszer: „Én nem tanítok újat, csak arról biztosítom önöket, hogy jót, nagyot, kizárólag Isten nevében lehet művelni. Ismerek sok fogházat vas fegyelemmel és renddel; de ez a fegyelem csak külsőséges és azért, alapjában véve, értéktelen. Egyedül az olyan eljárás lehet eredményes, melyet a szeretet inspirál; szeretettel kell beszélni, inteni, tanítani, büntetni, jutalmazni. Egyedül a szeretetnek van a kedélyekre igazi befolyása s egyedül a szeretetnek van alakító képessége. Merem állítani, hogy a rabokat is meg kell hódítani, szívökre kell hatni, először is meg kell nyernünk őket s csak azután iparkodhatunk megtérésükre."

Láttuk, hogy a Marchesa elvei teljesen megegyeznek azokkal az elvekkel, melyeket szentjeink vallottak; feltünő eredményei ezen szent elvekre vezethetők vissza.

CXLVII.

AMI VAN BELŐLE, NÁLUNK VAN.

Az Exerciciumok alkalmából ismét mély benyomások alatt állok, melyek az erkölcsiségnek roppant nagy gyakorlati problemája, a lelkek kiképzése és a tiszta lelkeknek a világba beállítása körül forognak. Elborul az ember szeme, ha a mai fiatalság erkölcsiségébe bepillant, amint azt csakis „unsereiner" teheti. Mint valami túlvilági ezüstharsonaszó, úgy cseng ilyenkor fülembe a szentírási szó:" o quam pulchra est casta generatio immortalis est memoria ejus". És ebből oly kevés van, hogy rettenetes. Azt gondolom, hogy ami van, az is egyedül Anyaszentegyházunk kebelén belül van. Kongregációk, katholikus egyesületek, katholikus cserkészet azok a talajok, amelyek még „casta generatió"-t teremnek. Egyedül a katholikus

lelki vezetés az ő áldott „fülgyónásával" neveli ezt a generációt.

Az erkölcs és igazság örök s ha. korok és nemzedékek elpártolnak tőle, azok mégis csak sárguló levelek, melyek az őszi éjben az eleven ágról lehullanak. Az igazság és erkölcs fájára is rácsap a tél, dísztelenül áll, de mégis él és várja a tavaszt! (P. O.)

CXLVIII.

SOKRATES A BELSŐ EMBER ÉRTÉKÉRŐL.

Igazi alkotmányosság alapjában nem egyéb mély erkölcsi kulturánál, az igazi jó polgári lelkiismeret a jellemen épül és az állami szervezet egész egészsége attól függ, mennyire sikerül az egyes embernek a belső chaost rendezni, mennyire győzi le az érzéki hajlamok anarchiáját és mennyire töri meg a magasabb lelkierők életbehivása által az önzés és akaratosság görcsét.

A plátói államneveléstannak is ez az alapgondolata és ebben az alapgondolatban rejlik Sokrates áthidalhatatlan ellentétje a szofistákkal. A szofisták tanítványaikat csak a politikai gépezet pontos ismeretére és annak minél célszerűbb használatára tanították, a jellem jelentő-

ségére azonban egyáltalán nem helyeztek súlyt. Sokrates pedig a magasabb állami kulturát azzal igyekezett előkészíteni, hogy a jellem kulturáját iparkodott mindenben emelni s biztosítani, tudván azt, hogy a szenvedélyek oklokráciáját a belső emberben le kell győznünk, ha azt nem akarjuk, hogy az államban is erőszak és aljas ösztönök uralkodjanak. Ha azt nem akarjuk, hogy az emberi társadalom önző érdekek játszótere legyen, mi okvetlenül beáll, ha nincsenek embereink, akik az erkölcsi ideálokhoz való hűséges ragaszkodásukban elég erősek arra, hogy inkább hajlandók igazságtalanságot szenvedni, mint igazságtalanságot cselekedni. Sokrates igaza tudatában nyíltan hirdette, hogy egyedül ő keresi ott az állam szolid megalapozását, ahol azt kell, t. i. a belső emberben, hogy egyedül ő gondoskodik az igazi államérdekről, hogy egyedül ő igazi „államférfiú", aki az ifjúságot a nyílvános életre neveli, míg a többi tanító a nyilvános életet csak privát célokra használja ki. Azért erősen hangsúlyozta, hogy minden igazi állampolgári nevelés lényege nem az oktatás, bármilyen hasznos állami intézményekről szóljon is az,

hanem csakis azoknak a jellemtulajdonságoknak tervszerű ápolása, melyek az állami kötelességek és felelősségek teljesítését garantálják.

CXLIX.

MINDEN KICSIBŐL LESZ A NAGY. KIS ROSSZBÓL A NAGY ROSSZ. KIS JÓBÓL A NAGY JÓ.

Egy fiatalember elzarándokolt egy szent remetéhez, hogy megkérdezze tőle, mit tegyen rossz hajlamaival szemben, hogy azok el ne hatalmasodhassanak benne, hanem ellenkezőleg, kitépje a szívéből.

A szent férfiú egy szép erdőbe vezette válaszul az ifjút és ott gyönge kis csemetére mutatva, megparancsolta neki, hogy azt kitépje. Az erős fiatalember minden fáradozás nélkül gyökerestől kiemelte azt. Ezután egy egész fiatal fácskához mentek s a remete óhajára ezt is — könnyű szerrel — kitépte. Onnan egy már fejlettebb fát jelölt ki neki a remete, melyet már csak egy kis erőfeszítéssel távolíthatott el az ifjú; míg egy felnőtt fának kitépésén

hiába fáradott és erőlködött, arra már képtelen volt. Ezek után kapta meg az ifjú a kért felvilágosítást: saját tapasztalatai alapján tudhatta immár, hogy bűnös hajlamokkal végezhetünk, ha idejekorán kipusztítjuk őket, míg előrehaladottabb korban felülmulják erőinket.

CL.

SZENT BONAVENTURA IMÁJA.

Sebesítsd meg, ó édes Jézusom, lelkemet és szívemet gyönyörűséges és üdvözítő szerelmed nyilával, igaz szeplőtelen és apostoli szeretettel, hogy elolvadjon az én lelkem a Te szerelmedtől és az utánad való epedéstől; Téged óhajtson, a Te tornácaid után epedjen, kívánjon elválni és veled lenni.

Add, hogy lelkem csak Téged éhezzen, az angyalok kenyerét, az istenes lelkek táplálékát, a mi mindennapi természetfölött való kenyerünket, amely minden gyönyörűséget magában foglal; Téged, Uram, kire kívánva néznek az angyalok, éhezzen és Veled táplálkozzék az én szívem és édességed ízével teljék meg az én lelkem; Téged szomjuhozzon, az élet kútfejét, a

bölcsesség, tudomány és örökkévaló fény forrását, minden gyönyörűség bőven folyó árvizét, Isten háza bőségét.

Téged kívánjon az én lelkem, Tehozzád sóhajtson; Téged keressen s megtaláljon is; Hozzád igyekezzék és elérjen; Rólad elmélkedjék, Rólad beszéljen; Érted, a Te neved dícséretére és dicsőségére cselekedjék mindent; alázatossággal és okossággal, szeretettel és örömmel, könnyűséggel és buzgósággal és mindvégig való állhatotossággal.

Csak Te légy egyedül az én reménységem, minden bátorságom, az én gazdagságom és gyönyörűségem, vigadozásom és örömöm. pihenésem és nyugalmam, békém, kellemetességem, illatom, édességem, táplálékom, üdülésem, menedékem, segítségem, bölcsességem, osztályrészem, birtokom, kincsem, akiben mindvégig állhatatos, erős, megingathatatlan gyökeret verve maradjon meg az én szívem és lelkem. Amen. (100 n. b.)

Kegytárgy, könyv, papir, irószer szükségleteiket jutányos áron, jó minőségben a

Missziós-Boltban

szerezhetjük be. — Ugyanitt december első napjaiban a

Kölcsönkönyvtár

is megnyílik, ahol a legújabb keresztény irányú szépirodalmi könyveken kívül vallásirodalmi, hitvédelmi, ethikai, esthetikai, művészettörténeti és különböző tudományos könyvek is vehetők ki olcsó dij mellett olvasásra.

I, Krisztina-körút 127. sz. alatt.

Egyuttal felhivjuk figyelmét a Missziós-boltunkban kapható következő könyvekre:

Prohászka Ottokár: Elmélkedések az Evangeliumról. Alapár . . . . . 19·— K

Prohászka Ottokár: Gloria in Excelsis. Rorate coeli. A túlvilág tornácaiban. Bethániától a Golgotáig. Tábor hegyétől Bethániáig. Egy-egy kötet ára . . . . . 4·50 K

Prohászka Ottokár: Konferencia beszédei. 1920, 1921, 1923, 1924 és 1925. Fűzve. Ára 2·— K

Prohászka Ottokár: Keresztút. Művészi képekkel. Kötve . . . . . 4·— K

Foerster: Az élet művészete. Fűzve 7·50 K

Jovanovits Lea: Az én zsoltáraim. Kötve . . . . . 4·— K

A mi naptárunk. 160 oldal. Gyönyörű kiállítás. 25.000 korona, tagoknak 20 százalék kedvezmény.

Farkas Edith S. M.: A Missziótársulat Kültagtestvéreinek Kézikönyve. Csak kültagoknak és azoknak, akik azzá lenni szeretnének. 35.000 K.

Jézus Szíve missziós családfelajánlási kép. Kék kereszt alapon, karton 40×50 cm. Ára 20.000 korona.

Tagja vagy munkatársa vagy-e már a Szociális Missziótársulatnak?

Aki tagjaink sorába akar lépni, jelentse be szándékát egy levelezőlapon a Szociális Missziótársulat Országos Szervezete Központi Hivatalának, I., Attila-u. 14. T.: 92—05. (Vezetője: Leszkay I. Éva S. M. főtitkár. Hivatalos óra d. e. 9—2-ig) és tegyen postára egyidejűleg *50.000 K-át.* Ennek ellenében *tagsági igazolványt kap,* mely konferenciákra, összejövetelekre belépőjegyül szolgál és a *Keresztény Nő* minden számát.

Aki munkánkban részt akar venni, forduljon itt felsorolt Szakosztályaink valamelyikéhez:

Szakosztályaink:

Központi Szervező Szakosztály, u. o. Vezetője: Kurics Alberta S. M. Hivatalos óra d. e. 9—2-ig. Célja az ország minden részében Helyi Szervezeteket létesíteni, melyek a Központhoz hasonló szociál-charitativ munkákat végeznek. Felszólítunk minden várost, községet és falut, ahol munkánk beállítását szívesen látnánk, — írjanak propaganda-iratokért a Közp. Szerv. Szakosztálynak, — alakítsanak egy kis bizottságot, hívjanak le egy Központi kiküldöttet az alakuló közgyűlésre és így álljanak be munkánkba a jó ügy érdekében!

Központi Népgondozó Szakosztály, I. Városmajor, Missziósház. Tel.: 193—76. Vezetője: Ertl Christa S. M. nővér. Hivalalos óra d. e. 9—2-ig. Célja a népnek testi-lelki gondozása, Napközi Gyermekotthon, Tanácsadó iroda, Népkonyha, Foglalkoztató, Családlátogatás, Segélyezés, Menhelyi és Szegényházi Missziók, Családi délutánok rendezése, Ifjúság gondozása stb. által. E sokoldalú munkák közt minden *önkéntes* munkatárs találhat magának és igényeinek megfelelő munkateret!

Központi Fogházmissziós Szakosztály, II. Gyorskocsi-utca 25. Telefon 68—37. Vezetője: Szeőts Geraldine S. M. nővér. Hivatalos óra d. e. 9—12-ig. Célja a foglyok testi-lelki gondozása, hozzátartozói családi és anyagi ügyeinek elrendezése, a szabadulóknak a társadalomban való elhelyezése. Ismeretterjesztő délutánjai keretében családlátogatások, a csecsemős anyákkal való foglalkozás, a betegek ápolása, irodai munkák elvégzése, karácsonyi, husvéti missziók rendezésében való segédkezés stb. által a társadalom hathatós segítséget nyújthat e munkában!

Központi Patronázs Iroda, V. Markó-utca 25. III. em. 365/a. Telefon: Központi Járásbíróság 97-es mellékállomás. Hivatalos óra d. e. 9—12-ig. Célja a fiatalkorú bűnözők felkutatása, jobbútra térítése, elhelyezése a Fiatalkorúak bíróságával és Gyermekrendőrséggel kapcsolatban. — U. o. **Regisi Sz. Ferenc Egylet** a vadházasságok rendezésével foglalkozik. Minden *önkéntes* munkatársat saját körzetében képes ilyen társadalommentő munkával foglalkoztatni.

A Szociális Iskola Könyvtára tagjaink rendelkezésére áll. Könyvtáróra minden pénteken 11-től 1-ig. Könyvtáros Nagy Emilné. A szakosztály célja tagjainak szociális ismereteit gyarapítani és ezáltal munkájukat hathatósabbá tenni. Hozzánk forduló szervezeteinknek és munkatársainknak Szociális Iskolák, kurzusok, előadások tartásához, minden szociális kérdésre vonatkozólag, anyagot rendelkezésre bocsátani.

Budapesti Szervezetünk, ügyvezető Beró M. Cecilia S. M. nővér. A főváros összes kerületeiben, egyházközségenként succesive „Szociális Szakosztályokat" állít be és ezek keretében sokoldalú népművelő, népgondozó, gyermek- és ifjúsági védelmi munkát fejt ki. Irodát több helyen tart fenn.

Üzemeink:

A nagy drágaság miatt fokozott mértékben vagyunk kénytelenek a Központi Szemináriumunk fenntartásának költségeit üzemeink útján is biztosítani. Országos Elnökségünk azért ehelyütt kéri összes *tagjainkat,* úgy egyeseket, mint *egyesületeket, uradalmakat, intézeteket* támogassák a a Szociális Missziótársulatot a jövőben azzal is, hogy szükségleteiket nálunk szerzik be vagy rendelik meg.

Missziós Bolt, I, Krisztina-körút 127. Telefon 61—19. Vezetője: Melegh Emilia S. M. nővér. Könyvek, papirnemüek, irószerek, képek, keretek, szentképek, rózsafüzérek, szenteltvíztartók, mindennemü kegytárgyak jutányosan kaphatók.

Felsőruhavarroda, I, Attila-utca 14. Vezetője: Argay Edina S. M. nővér. Kabátot, kosztümöt, ruhát jól és olcsón készít. Alakítást is vállal.

Fehérneművarroda, I, Krisztina-körút 127. Vezetője: Stoffer Mária kültag. Mindenfajta fehérneművarrást vállal, tömegmunkákat, gomblyukazást is.

Kötőde, I, Attila-utca 14. Vezetője: Argay Edina S. M. nővér. Ruha, szvetter, sál, sapka, harisnyakötést és fejelést jutányosan vállal.

Szövőde. Csobánkán (Pestm.) és Szikszón (Abaujm.) és a Missziósház I, Városmajor. Készít asztalneműt, ágyhuzatokat, törlőket, vászonruhaanyagokat.

Megrendelések levélileg is eszközölhetők Üzemigazgatóság: I. ker. Krisztina-körút 125.

Intézményeink:

Központi Szeminárium, I, Krisztina-körút 125. Telefon 92—05. Házfőnök: Bem Denise S. M. nővér. Ez Farkas Edith S. M. a Társulat alapító főnöknője, a Központban dolgozó nővérek és a noviciátus otthona. A belépés iránti kérvények az alapító főnöknőhöz intézendők. Ujoncmester: Vormayr Camilla S. M. nővér.

Ottokár Hadiárvaház, Csobánka. Házfőnök: Szerény rényi Angela S. M. nővér. Tel. Pomáz 8. E házunk nevel. — U. o. **Gazdasági Nőiskola,** hároméves tanfolyam mindennemű gazdasági munkára képesít. Vezetője: Grasselli Norberta S. M. nővér.

Bethánia Szeretetház, Szikszón. Házfőnök: Krieg Bernadette S. M. nővér. Árvákat nevel és házi, gazdasági, ipari munkára kiképez.

Missziósház, I, Városmajor. Telefon 193—76. Házfőnök: Ertl Kriszta S. M. nővér. Ez az első kis népgondozó settlementünk, melyet — reméljük — budapesti szervezkedésünk kapcsán sikerül majd körzetenként kiépítenünk.

Missziósház, Balaton Boglár (Somogym.). Házfőnök: Mócsy Gabriella S. M. nővér.

Amerikában (Cleveland, Ohio, U. S. A.), gr. Hildegard Alberti S. M. vezetése alatt működnek nővéreink szociális téren Bishop Joseph Schrembs egyházmegyéjében és meghívására. *a*) Anyaház és *b*) Népgondozó Settlement.

ORSZÁGOS ELNÖKSÉG.

TARTALOMJEGYZEK.

		Oldal
	Előszó	3
1.	Jézust bírni	5
2.	Sorsunk forgandóságáról	7
3.	A szent szegénység áldása	9
4.	Lavredan, a hitetlen francia író vallomása	11
5.	Két élet, két halál	13
6.	A hiányos öltözködés divatja	16
7.	Cigaretta és pióca	18
8.	A lánc oly erős, mint amilyen erős a leggyengébb szeme	20
9.	A munka áldásáról	22
10	Szentek vagy bolondok?	24
11.	Andrea és Leonardo	27
12.	Kipróbált taktika	31
13.	Tanulságok a madarakról	33
14.	Amit a világ nem ért	35
15.	Kár, ami jóvá nem tehető	37
16.	Egy régi könyvből	42
17.	A gyökér-munka dícsérete	43
18	A népek szövetsége egyelőre illuzió	46
19.	Szenvedők	49
20.	A gyógyfüveket éjfél felé kell szedni	51

Olda

21. A főkellékről 55
22. Szikszói karácsonyest 58
23. Hiltyből 62
24. Imádkozol-e ? 65
25. A cifrálkodásról 68
26. A legnagyobb értékekről nincs statisztika. 70
27. Beethovenről 72
28. Válaszúton 75
29 A király szőlői 77
30. Az engedelmesség és az előírások pontos betartása 79
31. Tauler és a koldús 81
32. Tégy te is így 84
33. Gyujtsuk meg lelkünkben a Krisztus világosságát 86
34. Az olasz királynő tanulságos nyilatkozata 90
35. Kivonatok R. P Didon leveleiből 93
36. Kivonatok R. P. Didon leveleiből 97
37. Példák a hitről 101
38. Nem jár sötétségben, ki testvérének kialudt fáklyáját meggyujtja 103
39. Egy-egy fohász erejéről 105
40. Adjátok meg a vasárnap lelkét 107
41. Mire tanít az Alkyon madár 109
42. Carmen Sylváról 111
43. A vakság talentumáról 116
44. A vaskereszt szelleme 120
45. Ki szab határt egy szó rombolásának . . 123
46. Ében Ézer 125
47. Fuss, rabszolga, fuss 127
48. Szülők figyelmébe 131
49. A lelkigyakorlatos mozgalom és a Missziótársulat 135
50. Kinek utitársa a hit remény és szeretet . 142

Oldal

51. Halottak napjára 144
52. Hiszek az isteni Gondviselésben 147
53 Ne menjen le a nap a te haragoddal . . 150
54. Krisztus keresztjének szélessége, hosszúsága és magassága 154
55. Katonai hősiesség — loyolai paedagogia . 156
56. A szirénahangok 159
57. Ne tartozzatok a dicstelen táborba . . . 161
58. Mindszentek napjára 163
59. Testtel-lélekkel 170
60. Szent Ignác 7 tanácsa, hogyan érintkezzünk az emberekkel 172
61. India mit varna Európától 175
62. A jó pásztor stilusa 177
63 Igazi megtérés 180
64. Szentek nyilatkozatai 182
65. Dr Barnardóról 184
66. Hazudván minden rosszat mondanak majd rólatok 190
67. A világ nem méltó hozzájuk 191
68. Musica sacra 194
69. Megölte a sárkányt 197
70. Szájával írta 199
71. A lángész 202
72. Az egyenetlenség lelke 204
73. Hamis tanúság 207
74. Assisi szent Ferencről 210
75 Ti vagytok a világ világossága 212
76. Nemcsak pénzzel lehet segíteni 214
77. Fausttal indult a háborúba 216
78. Ki akarna a bukottak őrangyala lenni . . 221
79 Tauler igaz mondásaiból 227
80 Erőállomásunk 229
81. Vittorino da Feltre bűvszere 231

		Oldal
82.	Mindent az Úr kezéből kell vennünk	233
83.	Fennkölt bennszülöttek	235
84.	Gonosz travestia	237
85.	Roosewelt az igazi civilizációról	240
86.	November elsejének gondolatai	242
87.	Niklas von der Flüe rövid válasza	245
88.	Vígassággal és lelkünk örömében	247
89.	A lelki békét négy dolog szerzi meg	250
90.	Foersterből	252
91.	Jó tanács	257
92.	Pax vobis	258
93.	Az önfilm	261
94.	Az alázatosság litániája	265
95.	† Fischer Colbrie püspök és Szikszó	267
96.	„Conversatio spiritualis"	273
97.	Mit tanultunk Leonardo da Vincitől	276
98.	Merry del Val bibornok a nő politizálásáról	278
99.	Az igazi politikáról	282
100.	Volt s nincs	283
101.	Külső nehézségek, belső győzelmek	286
102.	Nagy Szent Teréziáról	289
103.	Nem oly könnyű, mint gondolod	292
104.	Perpetua Martiriumából	294
105.	Miért nem erősebb a magyar katholicizmus	297
106.	Közelebb Hozzád, ó Istenem!	303
107.	Az igazi szociális munkáról	305
108.	Bízom Benned	308
109.	S. M. = Societatis Missionis	311
110.	Restauráló művészek	315
111.	Te vagy az oka	320
112.	Az Úr a veséket látja	322
113.	A lelkigyakorlatokról	324
114.	Csak figyeljünk reá!	328

Oldal
115. A szent egyoldalúság 329
116. Az ingyért való kegyelemmel 331
117. Ha csak a mag földbe nem kerül . . . 333
118. Ne fázzunk propagandától, reklámtól . . 336
119. Assisi Ferenc és a pápa 339
120. Úgy áll ott, mint aki süket és néma . . 343
121. Üdvös lecke 347
122 Minden rendetlen kedélyállapot magában hordja büntetését 349
123. Franklin Benjamin életszabályai 352
124. Az útszéli Máriakép előtt 354
125. Csak meríteniök kellene 357
126. Xavéri Szent Ferenc, küldj nekünk egy szikrát lelked lángjából! 359
127. Éjtsd el! 365
128. Chile és Argentinia magaslatain 367
129. Miért vagy sikertelen? 369
130. Az előkelő mohamedán 373
131. Ha bűnötök mint a skarlát 375
132. Mit ér, ha az egész világot is megnyered? 377
133. Jézus Szíve s a patronázs munka . . . 379
134. Szent Pambo szelleme, szállj le ránk! . 381
135. Doceant 382
136. Én vagyok a te Urad, Istened 385
137. A nyelv noviciátusa 388
138. A megindulás viharában fakad a könny 391
139. Még ma, még ma 393
140. Fontos szociálpolitikai fejezet 394
141. Ő kell nekünk 396
142 Napsugaras látogatás 399
143. Az erkölcstelenségnek nincsenek segítő karjai 405
144. Isten hűségesebb sáfárja akarok lenni . 410
145. Ne szeressétek a világot 411

Oldal
146. Marchesa Barolo 414
147. Ami van belőle, nálunk van 417
148. Socrates a belső ember értékéről . . . 419
149. Minden kicsiből lesz a nagy. Kis rosszból a nagy rossz, kis jóból a nagy jó . . . 422
150. Szent Bonaventura imája 424

Sajtóhibák.

162. oldal negyedik sor „Jezaiás“ helyett: „Izaiás“.
168. oldal végére: Hogy az összes tévelygőket az Egyház egységébe visszahívni és a hitetleneket az evangélium világosságához elvezetni méltóztassál,